

**SOSYOKÜLTÜREL VE SOSYOEKONOMİK FARKLILIKLARIN
GÖRSEL SANATLAR VE EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ
AÇILARINA ETKİSİ**

Gizem Barut

DOKTORA TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

KASIM, 2024

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Gizem

Soyadı : BARUT

Bölümü : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim İş Eğitimi Bilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Farklılıkların Görsel Sanatlar ve Eğitime Yönelik Bakış Açılarına Etkileri

İngilizce Adı : The Effect Of Socio-Cultural And Socio-Economic Differences On Perspectives Towards Visual Arts And Education

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Gizem BARUT

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Gizem BARUT tarafından hazırlanan “Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Farklılıkların Görsel Sanatlar ve Eğitimine Yönelik Bakış Açılarına Etkisi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Meliha YILMAZ

(Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Dr. Mehtap PAZARLIOĞLU

(Temel Sanat Eğitimi Anabilim Dalı, AHBV Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Hüseyin ELMAS

(Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Kerim LAÇINBAY

(Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üy. Orhan DOĞRU

(Kuyumculuk ve Mücevher Tas. Anasanat Dalı AHBV Üni.)

Tez Savunma Tarihi: 08/11/2024

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Rahmetli Canım Anneme

TEŞEKKÜR

Tez konusunun belirlenmesinde, araştırmanın hazırlanmasında ve tüm aşamalarında her zaman bana destek olan, bilgisini, tecrübesini ve sabrını hiç esirgemeyen en başta değerli hocam sayın Prof. Dr. Meliha YILMAZ'a, tez sürecindeki katkılarından dolayı sayın Doç. Dr. Kerim LAÇINBAY'a, hiçbir zaman desteğini esirgemeyen sevgili babam Şeref ŞENDUR'a, bu süreçte her zaman yanımda ve yardımcı olan eşim Ali BARUT'a, teyzem Derya DAĞLI'ya tüm kalbimle teşekkür ederim.

**SOSYOKÜLTÜREL VE SOSYOEKONOMİK FARKLILIKLARIN
GÖRSEL SANATLAR VE EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ
AÇILARINA ETKİSİ
(Doktora Tezi)**

Gizem Barut
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Kasım 2024

ÖZ

Bu araştırma Sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak farklı özellikler taşıyan çevrelerde yaşayan bireylerin görsel sanatlara ve görsel sanat eğitime yönelik bakış açılarını tespit etmek ve bu nedenlerin görsel sanatlar ve eğitime olan etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evreni, Ankara iline bağlı Çankaya ve Etimesgut ilçelerindeki birer özel okul ile Etimesgut ve Altındağ ilçelerinde bulunan birer devlet okulunun 7. sınıf öğrencilerinden ve velilerinden oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, araştırmanın evrenini oluşturan görsel sanatlar dersi 7. Sınıf öğrencilerinden rastlantısal yöntemle seçilmiş, 2'şer şubeden oluşan görsel sanatlar dersi 7. sınıf öğrencileri ve velileri oluşturmuştur. Veri toplama tekniği olarak alt amaçlara göre oluşturulmuş anket tekniği kullanılmıştır. Öğrenci ve veli anketleri ayrı ayrı hazırlanıp uygulanmıştır. Veri toplanacak okullar Ankara ilinden çeşitli semtlerin sosyoekonomik ve sosyokültürel farklılıkları göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmış olup veriler SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak düşük düzey örnekleminde alınan okullardaki öğrenci ve velilerle; yüksek düzey örnekleminde alınan öğrenci ve veliler arasında görsel sanatlar ve eğitimi konularında anlamlı farkların olduğu sayısal verilere bağlı analitik bulgularla tespit edilerek sonuçlarla desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sanat, Sosyokültürel, Sosyoekonomik, Eğitim, Kültür
Sayfa Adedi :
Danışman : Prof. Dr. Meliha YILMAZ

THE EFFECT OF SOCIO-CULTURAL AND SOCIO-ECONOMIC DIFFERENCES ON PERSPECTIVES TOWARDS VISUAL ARTS AND EDUCATION

(PhD Thesis)

Gizem Barut

GAZİ UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

November 2024

ABSTRACT

This research was conducted to determine the perspectives of individuals living in environments with different sociocultural and socioeconomic characteristics towards visual arts and visual arts education and to reveal the effects of these reasons on visual arts and visual arts education. The universe of the research consists of 7th grade students and their parents from a private school in the Çankaya and Etimesgut districts of Ankara and a public school in the Etimesgut and Altındağ districts. The sample of the research was randomly selected from the 7th grade students of the visual arts course, which constitute the population of the research, and consisted of the 7th grade students of the visual arts course, consisting of 2 branches, and their parents. The survey technique created according to sub-purposes was used as the data collection technique. Student and parent surveys were prepared and administered separately. The schools from which data will be collected were selected by taking into account the socioeconomic and sociocultural differences of various districts in Ankara. A descriptive scanning model was used in the research and the data was analyzed using SPSS 25.0 program. The data obtained as a result of the research was conducted with the students and parents of the schools taken from the socioculturally and

socioeconomically low level sample; It was determined by analytical findings based on numerical data that there were significant differences between the students and parents taken in the high-level sample in terms of visual arts and visual arts education and supported by the results.

Keywords : Art, Sociocultural, Socioeconomic, Education, Culture

Page Number :

Supervisor : Prof. Dr. Meliha YILMAZ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xxi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.2.1. Alt Amaçlar.....	5
1.2.1.1. Alt Amaç 1	5
1.2.1.2. Alt Amaç 2	5
1.2.1.3. Alt Amaç 3	6
1.2.1.4. Alt Amaç 4	6
1.2.1.5. Alt Amaç 5	6
1.2.1.6. Alt Amaç 6	6
1.2.1.7. Alt Amaç 7	6

1.2.1.8. Alt Amaç 8	7
1.2.1.9. Alt Amaç 9	7
1.2.1.10. Alt Amaç 10	7
1.3. Araştırmanın Önemi.....	7
1.4. Tanımlar	9
BÖLÜM II	10
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
BÖLÜM III.....	20
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	20
3.1. Eğitim.....	20
3.1.1. Eğitimin Ailedeki Yeri	21
3.1.2. Eğitimin Toplumdaki Yeri ve Önemi.....	24
3.2. Sanat ve Sanat Eğitiminin Gerekliliği.....	25
3.2.1. Sanatın Yaşamdaki Yeri.....	27
3.2.2. Birey ve Sanat.....	28
3.2.3. Sanat Eğitimi ve Aile.....	29
3.2.4. Toplumsal Sınıf ve Sanat	31
3.2.5. Sanatın Toplumsal Yapıdaki Yeri	32
3.2.6. Çevresel Faktörlerin Sanat Üzerindeki Etkisi.....	33
3.3. Cumhuriyet Öncesi Sanat Anlayışı ve Görsel Sanatlar Eğitimi	34
3.3.1. Gerileme Dönemiyle Başlayan Yenilikçi Görsel Sanatlar Anlayışı: Lale Devri'ne Bakış	36
3.3.2. Mühendishane-i Berri Hümayun.....	37
3.3.3. Türk Sanatında Öncü Hareketler Sanayi-i Nefise'nin Kuruluşu	38
3.4. Cumhuriyetin İlanından Sonra Görsel Sanatlar Eğitimi Hareketleri	39
3.4.1. Gazi Eğitim Enstitüsü	43
3.4.2. Halk Evleri.....	45

3.4.3. Yurt Gezileri	46
3.4.4. Köy Enstitüleri	47
3.4.5. Müzelerin, Galerilerin ve Belediyelerin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkıları.....	48
4.1. Günümüz Şarhlarındaki Okullarda Görsel Sanatlar Eğitimi Anlayışı	51
4.1.1. Okullardaki Fiziki Koşullar	52
4.1.2. Ekonomik Şartların Değişkenliği Yönündeki Okul Farklılıkları.....	54
5.1. Kültür.....	55
5.1.1. Toplumsal Kültür ve Çevre.....	57
5.1.2. Kültür ve Sanat	58
6.1. Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Yapılar	58
6.1.1. Sosyokültürel Yapılar ve Etkileşim	60
6.1.2. Sosyal Sınıf Anlayışı.....	61
6.1.3. Sosyoekonomik Gelişme Kavramı	62
6.1.4. Sosyoekonomik Durum ve İnsan Hayatı Üzerindeki Etkileri.....	63
6.1.4.1. Toplumsal Tabakalaşma	63
6.1.4.2. Toplumsal Sınıf	64
6.1.4.3. Sosyoekonomik Statü ve Bileşenleri	65
BÖLÜM IV	67
YÖNTEM.....	67
4.1. Araştırmanın Modeli	67
4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	67
4.3. Veri Toplama Teknikleri.....	68
4.4. Verilerin Analizi.....	68
4.5. Araştırmanın Güvenirlik Hesaplaması.....	68
BÖLÜM V.....	70
BULGULAR VE YORUMLAR	70
5.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	83

5.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	101
5.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	132
5.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	136
5.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	137
5.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	148
5.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	157
5.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	160
5.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	162
5.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar	164
BÖLÜM VI.....	172
SONUÇ ve TARTIŞMA	172
6.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma	172
6.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma	174
6.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	176
6.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	177
6.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	178
6.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma	179
6.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	179
6.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	180
6.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma.....	181
6.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma	182
BÖLÜM VII	183
ÖNERİLER	183
7.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Öneriler	184
7.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Öneriler	184
7.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Öneriler	184
7.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Öneriler.....	185
7.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Öneriler	185
7.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Öneriler.....	185
7.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Öneriler	186
7.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Öneriler	186
7.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Öneriler.....	186
7.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Öneriler	187
KAYNAKLAR	188

EKLER.....	198
EK 1. Öğrenci Anketi	199
EK 2. Veli Anketi	203

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Öğrenci Anketi Güvenirliği Uzman Görüşü Tablosu	68
Tablo 2 Veli Anketi Güvenirliği Uzman Görüşü Tablosu	69
Tablo 3 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okulların Öğrenci Cinsiyetine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	70
Tablo 4 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	71
Tablo 5 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Kardeş Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	73
Tablo 6 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	74
Tablo 7 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Cinsiyet ve Yaş Aralığına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	75
Tablo 8 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	77
Tablo 9 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Mesleklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	79
Tablo 10 Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Aylık Gelir Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	81

Tablo 11 <i>Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Ev Sahibi ya da Kiracı Olma Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>	82
Tablo 12 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla İlgili Terim ve Kavramlara Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	83
Tablo 13 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanat Kavramının Tanımına Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	85
Tablo 14 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanat Dalı Tanımına Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	87
Tablo 15 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla İlgili Terim ve Kavramlara Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	89
Tablo 16 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla Eseri Tanımına Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	92
Tablo 17 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla İlgili Terim ve Kavramlara Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	94
Tablo 18 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatçının Özelliklerine Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	96
Tablo 19 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatçının Özelliklerine Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	98
Tablo 20 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Altındağ ilçesi devlet okulu Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	101
Tablo 21 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Altındağ ilçesi devlet okulu Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	105

Tablo 22 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Etimesgut Etimesgut ilçesi özel okul Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	108
Tablo 23 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Çankaya Çankaya ilçesi özel okul Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	112
Tablo 24 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	116
Tablo 25 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Aylık Gelirleriyle Kira durumlarının Velilerin Görsel Sanatlar Dersini Ne Kadar Gerekli Gördüklerine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	119
Tablo 26 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Aylık Gelirleriyle Ev Sahibi/Kiracı Olma Durumları Arasındaki İlişkiye Göre Görsel Sanatlar Dersini Ne Kadar Gerekli Gördüklerine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	122
Tablo 27 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Görsel Sanatlar Dersini Ne Kadar Gerekli Gördüklerine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	131
Tablo 28 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Öğrenim Durumu ile Velinin Okuduğu Aylık Kitap Sayılarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	133
Tablo 29 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Öğrenim Durumu ile Velinin Görsel Sanatlar Dersinin Gerekliliğine Yönelik İlişki Tablosu</i>	134

Tablo 30	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Okullarında Görsel Sanatlar Faaliyetlerinin Yapılıp Yapılmadığını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	136
Tablo 31	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Bireysel Olarak Görsel Sanatlar Faaliyetlerinde Bulunma Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	138
Tablo 32	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Öğrencinin Bir veya Birden Fazla Sanat Dalı Üzerine Kursa Gitme ya da Eğitim Alma Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	139
Tablo 33	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Velilerin Herhangi Bir Sanatsal Faaliyette Bulunup Bulunmama Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	141
Tablo 34	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Herhangi Bir Sanatsal Faaliyette Bulunan Velilerin Yaptıkları Sanatsal Faaliyet Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo.....</i>	142
Tablo 35	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Velinin Bir veya Birden Fazla Görsel Sanatlar Dalıyla ilgili Kursa Gidip Gitmeme veya Görsel Sanatlar Eğitimi Alıp Almama Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo.....</i>	144
Tablo 36	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Velilerin Bir veya Birden Fazla Görsel Sanatlar Dalıyla ilgili Kursa Gidip Gitmeme veya Görsel Sanatlar Eğitimi Alıp Almama Durumlarını “Evet” İfadesiyle Cevaplayan Velilerin Hangi Kurs ya da Eğitimleri Aldıklarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo.....</i>	146
Tablo 37	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Aileleriyle Beraber Sanatsal Etkinliklere (Sinema, Tiyatro, Sergi, vb.) Katılıp Katılmama Durumlarını ve Sıklığını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	148

Tablo 38	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Sanatsal Etkinliklere (Sinema, Tiyatro, Sergi, vb) İzleyici Olarak Katılma Durumlarını ve Hangilerine Katıldıklarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	154
Tablo 39	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Görsel Sanatlar Faaliyetlerine (Sinema ve Sergi) Hangi Sıklıkta Katılma Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	156
Tablo 40	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersinde Olumlu Yönde Etkilenme Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	158
Tablo 41	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Görsel Sanatlar Derslerinde İşlenen Konuları Eğlenceli, Öğretici ve İşe yarar Bulma Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo.....</i>	159
Tablo 42	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Öğrenim Durumlarıyla Görsel Sanatlar Eğitiminin Gerekliliğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	160
Tablo 43	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Çocuklarının Okul Saatleri Dışında Herhangi Bir Görsel Sanatlar Eğitimi Alma İsteği ile Velilerin Çocuklarında Görsel Sanatlara Yönelik İlgi ya da Tutum Gözlemlene Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	162
Tablo 44	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrenci ve Velilerin Aile Bireylerinde Herhangi Bir Sanat Dalıyla İlgilenen Aile Bireyi Olup Olmama ve Hangi Sanat Dalıyla İlgilenildiği Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	164
Tablo 45	<i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Herhangi Bir Sanat Dalıyla İlgilenen Aile Bireylerinin Hangi Sanat Dalıyla İlgilenildiğine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	166

Tablo 46 <i>Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Herhangi Bir Sanat Dalıyla İlgilenen Aile Bireylerinin Hangi Sanat Dalıyla İlgilenildiğine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo</i>	169
---	-----

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Sanatın tanımına yönelik öğrenci ölçeği 4. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği	84
<i>Şekil 2.</i> Sanatın tanımına yönelik öğrenci ölçeği 4. soru okullara göre cevap grafiği	86
<i>Şekil 3.</i> Sanat dalı tanımına yönelik öğrenci ölçeği 5. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği	88
<i>Şekil 4.</i> Sanat dalı tanımına yönelik öğrenci ölçeği 5. soru okullara göre cevap grafiği	90
<i>Şekil 5.</i> Sanat eseri tanımına yönelik öğrenci ölçeği 6. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği	92
<i>Şekil 6.</i> Sanat eseri tanımına yönelik öğrenci ölçeği 6. soru okullara göre cevap grafiği ...	94
<i>Şekil 7.</i> Sanatçının özelliklerine yönelik öğrenci ölçeği 7. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği	97
<i>Şekil 8.</i> Sanatçı özelliklerine yönelik öğrenci ölçeği 7. soru okullara göre cevap grafiği ...	99

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sanat ve görsel sanatlar eğitimi, bireylerin var olma süreçlerinde, kendi algısal evrenlerindeki özgün açıyla diğer bireylerin algısal süreçlerindeki farklı ve onlarla özgünleşen açıları eşleştirerek yaratıcı eserler ortaya koyabilmede önemli bir etkiye sahiptir.

İnsanların kendi dünyaları dışında yer alan dünyayla etkileşimlerini güçlü, yaratıcı ve gerekli kılmada sanat eğitiminin sunduğu sanatsal görüş açısının önemli olduğu görülmektedir. Bireylerin toplumsal hayat içerisindeki diğer bireylerle olan etkileşimlerinde, yaşadıklarını birden fazla konumdan bakarak değerlendirmelerinde ve yapmaya çalıştıkları her şeyde mümkün olduğu ölçüde yaratıcı hayal güçlerini kullanabilmelerinde, sanat eğitiminin ne kadar önemli olduğu ve bireylere yenilikler eklediği bilinmektedir (Serin & Taşkesen, 2021, s. 141).

Toplumsal yapının içinde oluşan sosyoekonomik ve sosyokültürel farklılıklar, hayatın her alanını çeşitli şekillerde etkilemektedir. Bireylerin, yaşam döngüsü içerisinde sosyal hayattaki konumları yaşam alanlarını şekillendirmektedir. Görsel sanatların da hayatın bir parçası olmasından dolayı etkilenen noktalardan bazıları da görsel sanatlara olan ilgi, görsel sanatların tüketimi ve görsel sanatlar eğitimi olmuştur.

Ailelerin ekonomik ve kültürel düzeyleri, çocukların eğitim ve öğretim yaşamlarındaki akademik başarıları üzerinde büyük bir önem arz etmektedir. Ebeveynlerin sahip oldukları ekonomik ve kültürel düzey, gelecekte yetişecek nesillerin üretken, kabiliyetli ve milletine faydalı olma durumlarını etkilemektedir. Ayrıca nitelikli yetişen yeni kuşak nesillerin, kendilerinden sonra gelecek nesillere, milletine ait kültürel temelleri aktarma düzeylerinin de güçlü olmasında büyük payı vardır. Ebeveynlerin ekonomik ve kültürel düzeylerinin yeterliliği, çocukların diğer insanların bakış açılarına ve düşünce yapılarına daha anlayışlı olmaları ile durumları dogmatik bakış açısıyla değil de eleştirel görüşle değerlendirmelerine katkı sağlamaktadır. Toplumsal yapı içerisinde, ebeveynlerin kültürel ve ekonomik düzeyleri öğrencilerin akademik başarı seviyelerini kayda değer bir biçimde etkilemektedir (Atalay, 2008, s. 36)

Sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan farklı seviyelerdeki çevrelerde, görsel sanatlar ve eğitime farklı bakış açılarının olması ve bu çevrelerdeki görsel sanatlara yönelik tutumların değişkenlik göstermesi farklılaşmalara neden olmaktadır. Bu nedenle de görsel sanatlar gelişimini etkilemektedir. Özellikle sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak daha yetersiz ya da imkanı az olan çevrelerdeki görsel sanatlar eğitiminin, tam tersi düzeydeki ve imkanlardaki çevrelere göre daha verimsiz ve kısıtlı imkanlarla işlenmek durumunda kalınıyor olması sorun oluşturmaktadır. Bu durum, bireylerin eğitim sürecinde, yetenek, yaratıcılık ve estetik beğeni düzeylerinin gelişimini doğrudan etkilemektedir. Genel izlenim ve kanılar doğrultusunda görsel sanatlar eğitiminin materyal ve mekan açısından asgari ve yerine göre zengin bir ihtiyaç dokusuna sahip olması, sosyoekonomik açıdan velilerin bu eğitime yönelik bakış açılarının şekillenmesinde etkili olduğu söylenebilmektedir. Sosyoekonomik olarak yeterlilik düzeyi iyi varsayılacak seviyede olan çevrelerdeki velilerin, görsel sanatlar eğitime daha entelektüel ve gerekli olan bir eğitim olarak baktıkları söylenebilirken, tam tersi düzeydeki velilerin mevcut sosyoekonomik durumlarının etkisiyle bakış açılarının negatif yönde oluşmasının görsel sanatlar eğitimi olumsuz yönde etkilediği problemi oluşturabilmektedir.

Yaşanılan toplum içerisindeki şartlar, çevre ve ebeveynlerin kültürel-ekonomik seviyeleri çocuğun gelecekteki gelişim evreleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Samsun & Güven, 2022, s. 1598)

Ebeveynlerin eğitim seviyeleri ve sahip oldukları meslekler, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde büyük rol oynamaktadır. Ebeveynlerinin toplumsal olarak yüksek kabul edilen bir mesleğe sahip olması, çocuğun akademik başarısını olumlu yönde etkileyebilmektedir. Maddi gelir düzeyi daha iyi bir düzeyde olan ailelerin çocukları, maddi sıkıntı yaşamadığından dolayı, okul başarısında daha iyi bir konumda olabilmektedirler. Bununla birlikte, aileleri tarafından hem kültür hem de sosyal açıdan verimli bir şekilde desteklenen çocukların motivasyon seviyeleri daha yüksek olabilmektedir (Çömlekciogulları, 2020, s. 9, 11).

Sosyokültürel açıdan temeli sağlam ve gelişmiş çevrelerde, görsel sanatlar eğitimine bakış açısı yönünde pozitif etkinin olduğu gözlemlenebilirken, bu etkinin neden sosyokültürel açıdan yetersiz kalan çevrelerde istenilen düzeyde gözlenemediği, bu çevrelerdeki veli ve öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi konusunda neden gelişmiş çevrelerle aynı ya da benzer bakış açısını geliştirememesi sorunu ortaya çıkmaktadır. Bu durumun veli eğitim seviyesi profilleriyle bağlantılı olup olmaması ve sosyoekonomik süreçlerle ilintisinin söz konusu olması arasındaki etkinin görsel sanatlar eğitimine olan yansımaları açısından meydana getirebileceği sorunlar inceleme gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan farklı çevrelerdeki okullarda görev alan öğretmenlerin, bu çevrelerdeki veli profiline göre görsel sanatlar eğitimindeki uygulama ve bakış açılarında da farklılıklar olduğu söylenebilmektedir. Buna göre sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan farklı düzeylerde uygulanan görsel sanatlar eğitiminin, genel olarak bütüne yönelik eşgüdüm ve ortak sonuç oluşturmamasının, görsel sanatlar eğitiminde bir sorun teşkil ettiğini düşündürmektedir. Özellikle sosyoekonomik açıdan yeterli düzeyde olmayan çevrelerdeki okullarda çalışan öğretmenlerin, yetkin düzeyde olsalar dahi, mevcut materyal ve ortam yetersizlikleri nedeniyle, potansiyellerini ortaya koyamamaları, bunun

sonucunda da bu çevrelerdeki öğrencilerin bu durumdan etkilenmeleri görsel sanatlar eğitiminde bir sorun olarak belirtilebilir.

Okullardaki fiziksel eksikliklerin mevcudiyeti öğretmenlerin öğretim süreçlerinde daha fazla gayret sarf etmelerini gerektirmektedir. Bu durum öğretmenlerin bir çalışmayı daha uzun sürede öğretmeye çalışmasına ve kendisinin de daha fazla emek harcadığı için iki katı yorulmasına neden olmaktadır. Süreçte öğretmenin daha aktif ve üretken olması fayda sağlayacakken, bu durumda süreç içerisinde öğretmenin gösterdiği yoğun çabadan dolayı bıkkınlık ve odak kaybı yaşaması söz konusu olmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenler için mevcut fiziksel şartların iyileştirilmesi ya da geliştirilmesi öğretmenlerde oluşabilecek olumsuz sonuçların meydana gelmesinde önleyici bir etki yaratabilecek ve öğretmenlerin mesleki ve bireysel açıdan gelişimlerini sağlamaya yönelmeleri konusunda da olumlu sonuç oluşturabilecektir (Atan & Dalkıran, 2008, s. 184).

Sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan imkanı fazla olan okullardaki öğrencilerin, görsel algılarını güçlendirebilecek farklı ortam ve imkana sahip olmaları sonucunda, görsel sanatlar açısından gelişimlerinin daha iyi olabileceği; tam tersi çevrelerdeki öğrencilerin ortam ve imkan yetersizliğinden kaynaklanabilecek görsel algı ve zengin görsel iklimin yetersizliği görsel sanatlar eğitiminde eşitsizlik oluşturarak, bu eğitimin ortak uygulama alanını sınırlandırabilmektedir.

Özel okullarla devlet okulları karşılaştırıldığında atölye ve sanatsal faaliyet alanları ile öğretmen yeter sayısının özel okullarda daha fazla olduğu görülmektedir (Atan & Dalkıran, 2008, s. 182).

Bireylerin, sosyoekonomik ve sosyokültürel farklılıklarından kaynaklı görsel sanatlara ve görsel sanat eğitimine bakış açılarının olumsuz olması doğrultusunda gerçekleşen sorunların, neden kaynaklandığı problem durumunu oluşturmuş, bu araştırmayı yapmaya gerek duyulmasını sağlamış ve toplumda oluşan bu farklılıkların sanatı en az oranda

etkileyerek toplumun kalkınması açısından neler yapılabileceği problemine cevap aranmıştır.

Sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı özellikler taşıyan çevrelerde yaşayan bireylerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik bakış açılarında meydana gelen farklılıklar nelerdir? Problem cümlesini oluşturmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı özellikler taşıyan çevrelerde yaşayan bireylerin görsel sanatlar ve görsel sanatlar eğitime yönelik bakış açılarını tespit etmek ve bu nedenlerin görsel sanatlar ve eğitime olan etkilerini ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

1.2.1. Alt Amaçlar

1.2.1.1. Alt Amaç 1

Sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı çevrelerde yaşayan öğrencilerin görsel sanatlar eğitime yönelik terim ve kavramlar hakkındaki bilgi birikimini tespit etmek.

1.2.1.2. Alt Amaç 2

Ekonomik faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.

1.2.1.3. Alt Amaç 3

Kültürel faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.

1.2.1.4. Alt Amaç 4

Okullarda görsel sanatlar ve eğitime yönelik çalışmaların yapılıp yapılmadığını tespit etmek.

1.2.1.5. Alt Amaç 5

Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde bulunup bulunmama durumlarını belirlemek.

1.2.1.6. Alt Amaç 6

Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde hangi aralıklarla ve hangi sanatsal faaliyetlere katılıp katılmama durumlarını belirlemek.

1.2.1.7. Alt Amaç 7

Okullardaki görsel sanatlar derslerinin içeriğinin derse olan tutumu etkileme derecesini tespit etmek.

1.2.1.8. Alt Amaç 8

Velilerin öğrenim durumlarının görsel sanatlar ve eğitimi üzerine etkilerinin olup olmadığını tespit etmek.

1.2.1.9. Alt Amaç 9

Velilerin okul dışında çocuklarını görsel sanatlar dallarına yönlendirme durumlarını tespit ederek bu durumun farklı sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki oranları belirlemek.

1.2.1.10. Alt Amaç 10

Farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel çevrelerdeki aile bireylerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgili olup olmadıklarını; ilgililerse hangi sanat dalları olduğunu tespit etmek.

1.3. Araştırmanın Önemi

Sanat, bireyin kendisini en iyi şekilde ifade edebildiği bir alandır. Öyle ki toplumda çeşitli nedenlerden dolayı ayrıştırmalar yaşanmış ve sanat hak ettiği önemi alamamıştır.

Bireyin, dolayısıyla içerisinde yer aldığı toplumun ilerleyip, daha iyi bir hale gelmesinde sanat eğitiminin etkileri büyüktür. Bireylerin ve içerisinde yer aldığı toplumun gelişmiş uygarlıklar düzeyine hatta bu düzeyin daha da ilerisine ulaşabilmesinde, sanat eğitimi sayesinde kazanılabilen sanatsal bakış açısının gerekliliği önem arz etmektedir. Sanatın geçmişle gelecek arasında bağ kurulmasını sağlayan özelliği, toplumu oluşturan kültür öğelerinin nesiller arası aktarımında önemli bir etkiye sahiptir. Eğitim ise sanatın ilerlemesini, gelişmesini sağlayan en değerli unsurların başında yer alır. Günümüzdeki eğitim süreçlerine yönelik hazırlanan öğretim programları içerisinde görsel sanatlar dersine

yönelik detaylı hazırlanmış öğretim programının da bulunması bu dersin ne kadar önem arz ettiğinin göstergelerinden biridir. Öğrencilerin özellikle duyuşsal öğrenme süreçlerine yönelik kazanımları edinebilmelerinde ve bu davranışların en az bilişsel, sınav temelli dersleri kadar önemli olduğunu kavrayabilmelerinde sanatsal eğitimin önemi büyüktür (Akkurt & Boratav, 2018, s. 59).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin çok hızlı geliştiği, yapay zekanın hayatın her alanına hızla nüfuz ettiği günümüz dünyasında, eğitim süreçlerinde yer alan bireylerin standart yetilerinin üzerine çıkıp çağın gerektirdiği özellikleri edinebilmeleri ülkeler açısından yüksek önem arz etmektedir. Bu özellikleri sağlama yönünde bireylerin sadece bilişsel olarak kendilerini geliştirmeleri yeterli olmayacaktır. Duyuşsal ve psikomotor kazanımlarla birlikte eklettik kişilik geliştirebilmeleri küresel boyutta aranılan özellikler olacaktır. Bu yönde sanat eğitimi özellikle görsel sanat eğitimi bireyin çok yönlü gelişimine katkı sağlayacaktır.

Günümüzde ülkeler, sadece standart durumlara göre hareket edebilecek, yeni problem durumlarıyla baş edebilme yeteneği düşük, öncülük edebilme ve ülkesini ilerletebilme davranışlarını sergileyemeyen bireyler yerine, çok boyutlu düşünce yapısıyla, üreten ve karşılaşılabileceği problem durumlarına hızlı, kalıcı, etkili çözüm yolları oluşturabilen bireylere gereksinim duymaktadır. Bu konumda sanat eğitimi, mevcut eğitimin genel yapısına önemli katkı sağlayarak bireylerin analiz, sentez ve değerlendirme durumlarına yönelik üst düzey düşünce becerilerini edinebilmelerine önemli katkı sağlamaktadır (Ünver, 2016, s. 872).

Günümüzde görsel sanatlar eğitimi süreci ilgi ve maddi alanlar doğrultusunda ilerletilmektedir. Bu nedenle toplumun çeşitli tabakalarında olumsuz yönde farklılıklar gözlemlenmektedir. Söz konusu bu durumun eğitim sistemine de olumsuz yönde yansımaları olmaktadır. Sosyoekonomik açıdan daha kısıtlı imkanlara sahip aileler nazarında, görsel sanatlar eğitimi maddi bir külfet hatta öyle ki zaman kaybı olarak düşünülmektedir. Aynı durum sosyokültürel açıdan daha yetersiz kalmış bireylerde de

gözlemlenmektedir. Oysa ki gelir düzeyi ve kültürel gelişmişliği daha iyi durumda olan toplum kesimlerinde, bu durum olumlu yönde farklılık göstermektedir. Aileler örgün eğitim kurumlarında öğrencilerinin aldığı görsel sanatlar eğitimi yeterli görmeyip, haricen çeşitli kanallardan görsel sanatlar eğitimi aldırılmaktadır. Toplumun içerisinde ki bu farklılıkların nedenini araştırmak ve bireyler arasındaki eşitliği sağlamak, görsel sanatlar ve eğitimine olan ilginin artmasının yollarını bulmak adına bu araştırmanın yapılması önem taşımaktadır.

1.4. Tanımlar

Demografi: Nüfusa yönelik özellikler, nüfusla ilgili kavramlar ile gözlemlere yönelik değişim ve yönelimleri konu alan sosyoloji bölümü (Nirun, Öner & Baykurt, 1988, s. 171).

Kültür: Toplumların tarihsel süreç içerisinde kendi özünden gelen değerlerini ve özelliklerini halihazır ve gelecek kuşaklara aktaran araçların ve yöntemlerin tümüdür (Koçak & Alkan, 1999, s. 877).

Sosyoekonomi: İnsan yaşamı içerisinde üretim - tüketim dengesi ve bu olguların toplumsal boyutta dengelenmesi ve toplumsal açıdan ilişkilendirilmesidir (Koçak & Alkan, 1999, s. 1210).

Sosyokültürel: Bir toplumun özelliklerini ve değerlerini yansıtan bir olgunun veya olayın toplumsal bir boyutta ele alınması ve incelenmesidir (Koçak & Alkan, 1999, s. 1210).

Statü: Toplumsal bir gruba, toplumun diğer bireylerinin yüklediği saygınlık veya üst düzey konum (Giddens, 2012, s. 1073)

Toplum: İnsanların var olduğu iklimde, bir araya gelerek oluşturdukları olayların kompleks bütünüdür (Nirun, Öner & Baykurt, 1988, s. 2).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Korkmaz (2023) “Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin fene katılımı ve aile desteği ilişkisi: beklenti- değer teoremi perspektifi” adlı yüksek lisans tezinde, sosyoekonomik olarak yeterli seviyede olmayan öğrencilerin fen dersine katılma derecelerini ve bu dereceyi etkileyen durumların neler olduğunu beklenti-değer teorisi doğrultusunda incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini sosyoekonomik açıdan daha düşük seviyede bulunması nedeniyle Bursa iline bağlı Yıldırım ilçesindeki 6. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklemi ise doğu illerinden göç alan bir ve üçüncü hizmet alanında yer alan okullar oluşturmuştur. Araştırmada literatür destekli beklenti-değer teorisiyle uyumlu beş farklı ölçek kullanılmıştır. Araştırmadaki nicel veriler frekanslar kullanılarak sayısal hale getirilmiş, nitel veriler ise betimsel analiz ve yol analizi yapılarak ölçülmüştür. Değişkenler arası ilişki korelasyon analizi yapılarak belirlenmiştir. Araştırmada şu sonuç, tartışma ve öneriler elde edilmiş, tartışma üç başlıkta incelenmiştir: Motivasyon ve öğrenci katılımı arasındaki korelasyona göre: Derse öğrencinin katılmasında öncelikli etkiye sahip olarak öğrencinin dersle alakalı beklentileri ve bu doğrultuda derse yönelik olumlu ilgi ve tutum sahibi olması söylenebilir. Derse yönelik öğrencinin beklenti düzeyi, yeterlilik seviyesiyle doğru orantılı olup bu durum derse katılımı arttırmaktadır. Öğrencinin derse alakalı olmasında dersin gerçek dünyayla bağlantılı olması, farklı etkinlikler içermesi

önemlidir. Bu durum derse olan katılımın daha içselleştirilmiş ve davranış haline getirilmesinde önemli etkiye sahiptir. Öğrenci katılımıyla aile katılımı arasındaki korelasyona göre: Ailelerin öğrenciye fen dersine yönelik destekleyici tutumu öğrencilerin iletişim ve paylaşım becerilerinin gelişimini olumlu etkilemektedir. Öğrencinin fen dersine yönelik anlayamadığı noktalarda ebeveynlerinden yardım alarak desteklenmesi derse karşı olan olumlu ilgi ve tutum derecesini arttırmaktadır. Öğrenci motivasyonu ve aile katılımı arasındaki korelasyona göre: Fen dersine yönelik aile desteği öğrencinin derse yönelik güdülenmişlik düzeyini pozitif doğrultuda etkilemektedir. Öğrencinin kendine ve dersi başarabileceğine olan inancı aile desteğiyle daha güçlü hale gelerek derse karşı daha iyi motive olmasını sağlamaktadır. Yıldız (2017) “Öğrencilerin okul dışı vakitlerinin değerlendirilmesinde ailelerin rolü ve okul sosyal hizmeti” adlı yüksek lisans tezinde, anne baba tutumlarıyla birlikte serbest zaman çalışmalarının, okul çağındaki öğrencilerin gelişim evrelerini sıhhatli ve etkili yaşayabilmelerine etkilerini bulmayı hedeflemiştir. Araştırmanın evrenini Sakarya ili Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde yer alan lise birinci sınıf öğrencileri ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Örnekleme ise Sakarya iline bağlı Adapazarı ve Serdivan ilçelerinde yer alan araştırmaya uygun koşullara sahip lise bir öğrencileri ve ebeveynleri oluşturmuştur. Araştırmada nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılarak alan taraması yapılmıştır. Veri toplamak amacıyla anket ve sosyal deney yöntemleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin serbest zaman etkinliklerinde bulunmalarının birden çok olumlu sonuç oluşturduğuna ulaşılmıştır. Öğrencilerde okul başarısı, öz yeterlilik, karşılaşılan problem durumlarıyla mücadele edebilme gücü ve kişiler arası ilişkilerde pozitif korelasyon gözlemlenmiştir. Serbest zaman etkinliği olarak sanat ve bilim etkinliklerine yönelen öğrencilerin öz yeterlilik düzeylerinin bu alanlara yönelmeyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiş, bilim ve sanat kurslarına katılmayan öğrencilerin kişiler arası iletişim ve toplumsal becerilerinin daha düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Soylu (2022) “Okulun sosyal ve kültürel avantajlara ve dezavantajlara karşılık verme biçimlerine ilişkin öğrencilik deneyimleri” adlı makalesinde, toplumdaki bireylerin sosyal ve kültürel statülerinin eğitim hayatlarında yer bulma şekillerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla açık uçlu soruları içeren yapılandırılmış ölçek kullanılmıştır. Veriler tümevarımsal kodlama yapılarak çözümlenmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının kendi sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerinden okula yönlendirdikleri durumların ders başarısını sağlama ve okul sistemine adapte olmak biçiminde şekillendirdikleri tespit edilmiştir. Okulda maddiyat gerektiren etkinliklerin uygulanmasında sosyoekonomik olarak daha iyi durumda olan ailelerin öğrencilerinin olmayanlara göre bir adım önde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Emir (2009) “Köy ilköğretim okullarında sanat eğitimi uygulamaları” adlı yüksek lisans tezinde, Köylerde öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin olmaları gereken sanatsal evrede olup olmadıklarını; düşük sosyoekonomik düzeyin ve okul imkanlarının yeterli olmamasının yapılan sanatsal çalışmaları nasıl etkilediğini; köy okullarındaki sanatsal eğitim etkinliklerindeki uygulamaların sınırlı olup olmadıklarını; Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitime yönelik yeterlilik durumlarının görsel sanatlar disiplini kazanımlarına tesirlerini belirlemek araştırmanın amacını oluşturmuştur. Araştırmanın evrenini ve örneklemini Kastamonu ili İnebolu ilçesi Soğukpınar Köyü Soğukpınar İlköğretim Okulu 5. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmış, bu doğrultuda verileri toplamak amacıyla resim ve anket tekniklerine başvurulmuştur. Elde edilen veriler betimlenerek yorumlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin köy okulundaki yetersiz şartlara rağmen görsel sanatlar dersine ilgilerinin yüksek olduğu fakat materyal yetersizliği sonucunda sanat etkinliklerinin kısıtlı bir şekilde yapılabildiği; öğrencilerin ilgili sanatsal evrede olmalarına rağmen teknik ve konu seçimlerinde sınırlı kaldıkları; öğretmen

yeterliliklerinin ve fiziksel ortamın öğrenci sanatsal gelişimine etkilerinin belirgin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dadandı & Yazıcı (2019) “Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının, genel yeteneklerinin ve akademik öz yeterliklerinin sosyoekonomik özellikleri açısından incelenmesi” adlı makalelerinde, ortaokul öğrenim kademesinde yer alan öğrencilerin okul başarılarının, kendilerine olan akademik yeterlilik algılarının ve genel yetenek seviyelerinin ebeveynlerinin gelir ve eğitim seviyeleriyle farklılık oluşturup oluşturmadığını bulmayı hedeflemişlerdir. Araştırmanın çalışma grubunu Trabzon ili Ortahisar ilçesindeki beş farklı okulda öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada nicel yaklaşımla uygun tasarlanmış nedensel karşılaştırma yöntemine başvurulmuştur. Araştırmada öğrencilerin okul başarılarının, genel yetenek seviyelerinin, kendilerine olan akademik yeterlilik algılarının ebeveynlerinin gelir ve eğitim seviyelerinden etkilendiği, farklı sosyoekonomik çevrelere göre değişkenlik meydana geldiği tespit edilmiştir. Ebeveynleri eğitim ve gelir açısından avantajlı durumda olmayan öğrencilerin genel yetenek seviyesi, akademik yeterlik algısı ve okul başarılarının da düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tabak (2020) “Eğitime aile katılımı: Sosyo-ekonomik özellikler etkiliyor mu?” adlı makalesinde, özel okulda veli olarak bulunan ebeveynlerin, eğitime katılmayla ilgili tutum ve düşüncelerini belirleyerek ekonomik gelir düzeyi ve eğitim için gerekli olan harcamaların eğitime katılmada ki etkilerini ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırma, nicel ve nitel desenlerin bir araya getirilerek uygulandığı karma modelin keşfedici sıralı deseniyle oluşturulmuştur. Bu tarzda uygulanan araştırmayla, nitel desen modeliyle elde edilen verilerin, nicel modelle hesaplanması hedeflenmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler, İstanbul ve Ankara illerinde bulunan özel ortaokul velilerinden oluşturulmuştur. Araştırmada nitel veriler içerik analizi uygulanarak analiz edilirken nicel verilerde ANOVA varyans analizi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucu, nitel modelden elde veriler doğrultusunda, çocuğu özel okulda okuyan ebeveynlerin eğitim

almayan toplumdaki bireylerin hayatı zorlaştırdığı ve ailenin temelinde verilmeye başlayan eğitimin gelecek yıllarda ki akademik hayatın zeminini oluşturacağı yönündeki görüşlere ulaşılrken, nicel boyutta ise çocuğu özel okulda okuyan ebeveynlerin eğitime katılım yönündeki görüşlerinden elde edilen puan, ailenin gelir kaynaklarına ve çocuğun okul dışında kalan yaşamını verimli bir şekilde çeşitlendirmek, öğrenim ortamı oluşturmak ve bu ortamları zenginleştirmek için oluşturulacak maddi miktara göre farklılıkların oluşabileceğini göstermiştir.

Aslanargun, Bozkurt & Sarıoğlu (2016) “Sosyo ekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkileri” adlı makalelerinde, ailenin eğitim durumu, cinsiyet, maddi gelir düzeyi ve kardeş sayısı gibi öğrencilerin okul hayatlarında ki başarı durumlarını etkileyen etmenlerin, öğrencilerin başarısına olan etkilerini ortaya çıkarmayı hedeflemişlerdir. Çalışmanın evrenini Düzce ilinde yer alan Akçakoca ve Merkez ilçelerine bulunan 6., 7., ve 8. Sınıf kademelerinde eğitim ve öğrenim gören toplam 691 öğrenci oluşturmuştur. Örnekleimde yer alan öğrenciler, belirlenen ilçelerde yer alan öğrencilere uygun özelliklerde ve ekonomik gelir seviyesi yönünden farklı aile modellerinin yer aldığı resmi okulların içinden rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılarak, çalışmada verilerin elde edilmesi amacıyla, öğrencilerin ekonomik durumlarını ve akademik başarılarını tespit edebilecek maddelerin yer aldığı araştırmacılar aracılığıyla oluşturulan anket formu uygulanmıştır. Anketler, öğrencilerin ebeveynlerin tarafından doldurulmuştur. Araştırmada verileri analiz etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi ve Whitney U testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, ekonomik farklılıkların, anne-baba eğitim seviyesinin, babanın mesleğinin ve cinsiyet gibi faktörlerin anlamlı sonuçlar ortaya koyduğu tespit edilirken, kardeş sayısı ve annenin mesleğinin farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Kocaman (2009) “Ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi (İnönü eml örneği)” adlı yüksek lisans tezinde, ebeveynlerin

ekonomik ve kültürel seviyelerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Araştırmada literatür ve alan araştırması uygulanmıştır. Çalışmanın evrenini İstanbul iline bağlı Bayrampaşa ilçesinde bulunan İnönü Endüstri Meslek Lisesi'nde öğrenim gören 500 öğrenci ve velileri oluşturmuştur. Seçilen lisede aynı zamanda açık lise de yer almakta olup ve toplamda 5000 öğrenci bulunmaktadır. Örneklemde ise basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada verileri elde etmek amacıyla, çalışmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri, akademik başarılarını etkileyen etmenler ve ebeveynlerin kültürel, ekonomik seviyelerini tespit etme doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket öğrenciler ve aileleri tarafından doldurulmuştur. Çalışmada anket, verilerin yorumlanmasında derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ailenin kültürel ve ekonomik seviyesiyle öğrencilerin akademik başarısının doğrudan ve dolaylı olarak bağlantılı olduğu tespit edilmiştir.

Savaşçı (2010) “Sosyoekonomik değişkenlerin ve okulun eğitim kaynaklarının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile ilişki durumu” adlı yüksek lisans tezinde, 7. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin başarı seviyeleri ve ekonomik durumları ile okulun eğitim kaynakları arasındaki bağlantıyı tespit etmeyi hedeflemiştir. Araştırma analitik modelde uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini, Burdur ilinde bulunan ilköğretim 7. sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminde ise, iki aşamalı örneklem modeli kullanılmış, il ve ilçe merkezleriyle kasaba ve köyler seçilmiştir. Verileri elde etmek amacıyla, öğrencilerin kişisel bilgilerini içeren anket, belge tarama tekniği ve okul için kurumsal bilgi anketi uygulanmıştır. Öğrencilerin başarıları durumlarını belirleyen anketlerde, öğrencilerin sınav, yılsonu başarı durumları okul aracılığıyla ve öğrencilere anket içeriğinden sorularak belirlenmiştir. Kişisel bilgilerin yer aldığı ankette ise ekonomik seviyeyi, cinsiyeti, ebeveynler hakkındaki bilgileri belirlemeye yönelik bilgilere yer verilmiştir. Ekonomik farklılıkları belirlemek amacıyla ebeveynlerin eğitim seviyesi, kardeş sayısı,

okul dışı kurslara gitme durumu ve süreleri ve ikamet edilen yerle ilgili bilgiler bulunmuştur. Kurumsal bilgilerin bulunduğu ankette ise, okulun nitelikleriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın sonucunda, İl, ilçe ve köy bağlamındaki sosyoekonomik sonuçlar incelendiğinde yıl sonunda, öğrencilerin elde ettikleri başarı puanlarıyla sosyoekonomik düzeyleri arasındaki ilişkiyi sağlayan değişkenlerin, illerdeki öğrencilerde özel ders ve özel kurs alabilmek; ilçelerdeki öğrencilerde alınan kursun süresi ve köylerdeki öğrencilerde ise alınan kursun ücreti olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucunda sosyoekonomik süreçlere bağlı olarak yeterli düzeyde imkan bulunan ortamlarda başarı durumuna yönelik bakış açılarının ekonomik süreçleri hesaplamağtan uzak; tam tersi ortamlarda ise doğrudan ekonomik süreçleri hesaplayarak meydana geldiğı sonucuna ulaşılmıştır.

Güven (2019) “İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasında ana babanın akademik başarıya ilişkin beklentisi ve eğitime katılımının rolü” adlı yüksek lisans tezinde, ilkokul ve ortaokul kademelerinde öğrenim gören çocuğı olan ebeveynlerin, çocuklarının eğitim hayatlarına katılımları, eğitim ile ilgili beklentileri ve çocuklarının okul başarılarına yönelik bağlantılarını tespit etmeyi hedeflemiştir. Araştırma nicel araştırma modelinde yapılmıştır. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Kastamonu merkeze bağı beş merkez ilçedeki ilk ve ortaokul öğrencilerinin ebeveynleri oluşturmaktadır. Sonrasında araştırma evreni sosyoekonomik etkileri daha sağlıklı inceleyebilmek için sosyoekonomik düzeyleri birbirinden belirgin şekilde ayrışan Kastamonu merkez dışında beş adet ilçe okulu seçilerek genişletilmiştir. Araştırmanın örneklemini seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Verilerin toplanmasında öncesinde güvenilirlik ve geçerliğı belli olan standart ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin okul başarılarının yüksek olmasında, ebeveynlerin eğitim seviyelerinin, ekonomik düzeylerinin, okul dışında çocuklarına olan akademik katkılarının ve çocuklarının akademik gelişimlerine yönelik beklentilerinin etkili olduğı sonucuna

ulaşılmıştır. Bütün bu değişkenler içerisinde en yüksek etkiye sahip olanın ebeveyn beklentisi olduğu tespit edilmiştir.

Hatunoğlu (2019) “Ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyinin çocuğun kaygı düzeyine etkisi” adlı makalesinde, çocukların kaygı seviyelerinin, içinde bulundukları ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyelerinden etkilenme durumlarını belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Ağrı merkezde sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyeleri farklılaşan iki ilkokulun 3. ve 5. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklem ise belirlenen okul ve sınıflardaki öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sosyoekonomik seviyenin öğrencilerdeki kaygı seviyelerini etkilediği; yüksek ve orta sosyoekonomik seviyedeki öğrencilerin kaygı seviyelerinin, düşük sosyoekonomik düzeydeki öğrencilere göre daha az seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çakmak (2017) “Öğrenci-öğretmen-veli bağlamında sanat eğitimi” adlı yüksek lisans tezinde, olgubilimsel açıdan ilkokulda Görsel Sanatlar disiplininin özelliklerine etki eden durumların, öğrenci-öğretmen-veli bakış açısı ve yaşantılarına dayandırılarak incelenmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evreni, Gaziantep ilinde yer alan ilkokullarda çalışan altı öğretmen ile bu öğretmenlerin öğretim verdiği öğrencilerden birer öğrenci ve bu öğrencilerin bir ebeveyni olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemi sosyoekonomik olarak iyi seviyede yer alan okullardaki, Görsel sanatlar disiplinine ilgi, tutum sahibi 4. Sınıf öğrencileri ve benzer nitelikteki öğretmen ile veliler örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma nitel yaklaşım doğrultusunda belirlenen olgubilimsel araştırma deseni kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda örneklem olarak seçilen sosyoekonomik seviyede iyi durumda olan velilerin hepsinin Görsel Sanatlar disiplininin gerekli olduğunu düşündüğü; öğretmen ve velilerin ortak görüşünün, öğrencinin düşüncelerini ve duygularını kolaylıkla Görsel Sanatlar dersiyle ifade edebilme imkanı bulabildikleri ve akademik derslerin yükünden kurtularak nefes alabildikleri bir ortam olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Şirin (2019) “Ortaokul öğrenci velilerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinin sosyoekonomik ve sosyokültürel düzlemde değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, görsel sanatlar dersi alan öğrenci velilerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan görsel sanatlar dersine yönelik bakış açılarını belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırmada tarama modeli ve nitel araştırma tekniği ile, anket ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmadaki nicel veriler frekanslar kullanılarak sayısallaştırılmış, nitel verilerde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, araştırmada kullanılan ailelerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarında sosyokültürel ve sosyoekonomik durumlarının olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebileceği kanısına varılmıştır.

Selalmaz (2019) “5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine karşı tutumlarında sosyo-ekonomik düzeylerinin etkisi” adlı yüksek lisans tezinde, İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Görsel Sanatlar dersine yönelik ilgi ve tutumlarının bulundukları sosyoekonomik düzeyle bağlantılı olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın evreni, İstanbul iline bağlı Kağıthane ilçesinde yer alan ilköğretim ikinci kademe 5. sınıf öğrencilerinden oluştururken, örnekleme ise, Kağıthane ilçesine bağlı farklı ekonomik ve kültürel yapıya sahip 3 okul ve bu okulların 5. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmada betimsel tarama kullanılmıştır. Araştırma sonucunda anne ve babanın eğitim durumları, aylık gelir seviyesinin yüksekliği, oturulan evin sahibi olma durumu, öğrencinin kendine ait bir odasının olması ve ebeveynlerinin ilgili Görsel Sanatlar etkinliklerinde malzeme temin edebilme durumları ile öğrencilerin Görsel sanatlar dersine olan olumlu yaklaşımları arasında pozitif bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir.

Atalay (2008) “Sosyoekonominin sanat eğitiminde yaratıcılığa olan etkisi” adlı yüksek lisans tezinde, ülkemizde sanat eğitimi dersleri veren ilköğretim okullarında öğrenim gören, farklı sosyoekonomik yapılara sahip öğrenci ve ailelerinin sanat eğitimine yönelik bakış açılarındaki olumlu ve olumsuz etkileri ile öğrencilerin yaratıcılık

düzeyleri üzerindeki aile etkisini göstermektedir. Yaratıcılık üzerinde pek çok farklı etken olduğunu, ilköğretim düzeyinde sanat dersleri alan öğrencilerin yaratıcılıkları ve başarıları üzerinde de sosyoekonomik durumun bir etken olabileceğini belirten Atalay, çalışmasında bu etken üzerinde durmuş, sanat eğitimi ve öğretiminde tam başarının sağlanabilmesi için bireyin, ailenin, eğitimcinin ve okulun sanat eğitiminin önemsemesi gerektiğini vurgulamıştır. Çalışma sosyoekonomik farklılıkları belirgin düzeyde olan üç farklı okulun 7. Sınıf öğrencileri ve velileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmada anket uygulaması yapılmış ve sosyoekonomik farklılıkları belirgin düzeyde olan deneklerin okul başarıları ölçülmeden, sosyoekonomik farklılıklarının yaratıcılıkları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, sosyoekonomik farklılıkların yaratıcılık üzerinde etkisinin olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM III

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Eğitim

Eğitimin ana amacı bir plana bağlı kalarak eğitimin içinde bulunan bireylere istenilen, planlanan özellikleri kazandırmaktır. Aslında eğitim, belli kültürel yapıyı bireye kazandırmak ve aktarmak istemektedir. Çünkü birey sosyal bir canlı olduğu kadar kültürel bir yapıya da sahiptir. Bireyin yaşamında örgün eğitim okul ortamı ile sağlanabilir. Diğer anlamda formal eğitimde işin içinde bulunur. İnfomal eğitim ise bir başka eğitim faaliyeti olarak ortaya çıkmaktadır. Aslında birey toplumun kendi onayladığı ve kabul ettiği davranışları eğitimle kazanmış olur (Çilenti, 1984, s.12).

Eğitim belli bir planlama ve disiplin içinde nitelikli bireyleri topluma kazandırmayı hedefler. Bu noktada çevresel faktörlerde etkili olabilir. Bu çalışmalar sırasında olumsuz ve çevresel faktörleri dikkate almak gerekir.

Göz ardı edilmemesi gereken en önemli faktörlerden birincisi eğitim faaliyetinin maliyeti, diğeri de öğrencinin davranış boyutunda hazırbulunuşluk seviyesidir (Sönmez, 1985, s. 19-21).

Eğitim, bireye toplum ve kültür bilincini en yüksek seviyede kazandırmak ister. Her bireyin bir potansiyeli ve yeteneği vardır. Eğitimin en önemli hedeflerinden birisi de bu potansiyeli ve yeteneği ortaya çıkarmaktır (Aslan, 2001, s. 16).

3.1.1. Eğitimin Ailedeki Yeri

İnsan küçük veya büyük, çekirdek veya geniş bir aile içinde yaşar. Bireyin ilk eğitimi aile içinde başlar. Temel davranışlar ailede şekillenir. Ailenin de içinde olduğu her toplumun yapısı gereği kültürel bir hafızası vardır. Çevresel faktörler de devreye girerek aile ile birlikte kültürel değerler bireye aktarılır (Ertürk, 1982, s. 12).

Aile, toplum olabilme bilincinin ilk temellerinin atıldığı, insan ırkının devam etmesine yardımcı olan, bazı kurallara göre beşeri ilişkilerin kurulduğu, dününü, bugününü paylaşan aynı gelecek hayallerinin içinde olan, kültürünü ve varlığını nesilden nesle aktaran devletin ve hukukun tanıdığı en küçük kurumdur (Sayın, 1990, s.2).

Birey dünyaya; anne, baba ve geniş aile yapısı içinde olan kardeşlerin de dahil olduğu bir grup içinde gelir. Yaşama dair ilk izlenimler ve bilgiler aileden alınır bu nedenle çok büyük bir önem taşır. Birey izlediği, tecrübe ettiği ve öğrendiği davranışlardan sonra ilk tepkilerini vermeye başlar. Bireyin, karakter ve kişilik yapısı ile psikolojik alt yapısı ilk önce aile içinde oluşmaya başlar (Akgün, 2003, s.10-11).

Eğitimin başarılı olabilmesi için, bireyin çevresi ve toplum tarafından benimsenmesi ve değer görmesi gerekir. Birey kendi yeteneklerini fark ederse, hedeflenen eğitim amaçları bireye daha çabuk kazandırılır (Gündoğdu, 2015, s.2).

Ailenin temelde çocuğa her bilgi ve tecrübeyi öğretiyor olması eğitim hayatında da büyük bir önem kazanmıştır. Anne-babanın çocuk üzerindeki tutumu, eğitim ve öğretim hayatı boyunca çocuğun gelişimsel ve psikolojik sürecinin takip edilmesi, çocuğun yetenek ve becerilerine göre yönlendirilmesi akademik başarı ve hayatı başarısıyla doğru orantılı olarak devam etmektedir.

Ebeveynlerin, çocuklarının ilerlemesi için sağladıkları imkan ve süreçler, çocuğun akademik hayatında ilerleyebilmesi için en önemli faktörlerdendir. Çocuğun eğitim hayatına başlamış olması, eğitim hayatının başarısı üzerinde çevresel faktörlerin artmasına neden olsa da, aileyle çocuğun daha fazla vakit geçirmesi sebebiyle ailenin çocuğun eğitim hayatı üzerindeki başarısına etkisi her zaman daha fazla olmaktadır (Güven, 2019, s.11).

Bir çocuğun aile içindeki ortamı, evde sağlanan imkanlar, okulundaki ortamı kadar akademik ilerlemesinde etkilidir. Çocuğun akademik başarısı için ebeveynlerin, okul ve öğretmen ile iletişim halinde olması oldukça önemlidir. Ebeveynler çocuklarıyla her zaman iletişim halinde olmaları akademik gelişimde önemli bir yer tutmaktadır (Duan, Guan & Bu, 2018, s. 4-5).

Aileler, okullarda yapılan kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere katılım sağlayarak, faaliyetin içinde de yer alabilirler ya da seyirci olarak da katılabilirler. Bu sayede çocukların teşvik edilmesiyle cesaretlenmeleri ve başarı yüzdelerinin yükselmesini sağlayabilirler (Gümüşeli, 2004, s. 14-17).

Ebeveynlerin okuldaki etkinliklerine katılımlarının yanı sıra, çocuklarının eğitim hayatıyla ve akademik başarıyla ilgilenmeleri noktasında anne ve babanın ortak tutum içinde olarak eşit oranda ilgilenmesi gerekmektedir.

Çocukların eğitim hayatlarında ebeveynler arasında annelerin, akademik başarı ve eğitim süreci içinde babalara göre daha çok rol aldığı gözlemlenmiştir (Grolnick & Slowiaczek, 1994, s. 242, 243).

Öğrencilerin akademik başarıları ve eğitim hayatları üzerinde aile ve ebeveyn tiplerinin de önemi büyüktür. Her insanın farklı bir kişilik yapısı olduğu düşünülürse, her ebeveynin de kendinde getirdiği farklı karakter özellikleri ve dışa yansıtma, ifade biçimi bulunmaktadır. Bu durumda ebeveyn tiplerini ve çocuk üzerindeki etkilerini incelemek gerekirse şöyle özetlenebilir:

- Akademik eğitim seviyeleri orta seviyenin altında olan ebeveynlerdir. Bu tarzdaki ebeveynler okulla ilgili herhangi bir faaliyete katılmak istemez, kendilerini yetkin seviyede görmez ve genel olarak durumdan mutlu olmazlar. Çocukların eğitim hayatları ve akademik tercihleri rastgele biçimde seçilir ve veli olarak ne diğer velilerle ne de okulla çok fazla iletişim içinde bulunmak istemezler. Bu ebeveyn türü çocuklarıyla daha çok iletişim halinde olmaları ve onları yönlendirmeleri açısından desteklenmelidir.

- Eğitim seviyelerinin yüksek olmasına rağmen önceki zamanlarda edinmiş oldukları olumsuz tecrübelerden dolayı mesafeli yaklaşırlar ve ifadelerinin sonucunda kendilerinin anlaşılmadığı duygusuna kapılırlar. Bu sebeple okul hakkında yanlış izlenime kapılarak, okul genelinde sorun ararlar ve kuruma olumsuz etkiler yansıtabilirler. Kendilerini rahat ifade edebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri kurum faaliyetlerinde yer almaları, onları doğrudan rahatlatacaktır. Bu tarz ebeveynlerin, çocuklarının akademik hayatları üzerindeki düşünce ve tasarılarına içtenlikle katılım sağlanmalıdır. İletişim kurulurken veli rahatlatılmalı ve konuşmaya önceden hazırlık yapılmalıdır. Devamlı görüşme halinde olunmalıdır.
- Ebeveynlerin eğitim seviyeleri ortanın üzerindedir. Çocuklarının eğitim hayatı ve akademik başarısını eğitim kurumuna bırakır. Okuldaki öğretmenleri öğretmen sıfatında görmeyen dışında, kendilerine yardımcı olarak görürler. Çocuklarının akademik başarısının çok yüksek olmasını istemelerine rağmen bunun için herhangi bir sorumluluk almazlar. Mesleki yönlendirmelerde hep en üst seviyede olanı arzuladıkları için okul ile işbirliği içinde olabilirler. Çocuklarının akademik kariyerlerine uygun konuşmalar yapabilmek için uygun olan veli türüdür.
- Eğitim seviyeleri ortanın üzerindedir. Okullarda uygulanan her faaliyetin eşitlik ilkelerine bağlı ve demokratik yollarla çözülmesini isteyen veli türüdür. Okul kurullarının içinde söz hakkı tanınmalı ve fikirlerini beyan etmeleri sağlanmalıdır. Her görüşmeye katılmak isteyen bir veli türüdür. Bu tarz velilerin olumlu taraflarını ortaya çıkarabilmek için okullarda ki faaliyetlere yönelim göstermeleri sağlanmalıdır.
- Eğitim seviyeleri ortanın altındadır. Memnuniyet seviyesi yüksek bir veli türüdür. Genellikle her paylaşıma ve fikre açık, yardımsever, ortama uyum sağlayabilen ve destekleyen ebeveynlerdir. Okulların gelecekte varmak istedikleri yönündeki planlarının içine ve amaçlara dahil edilebilir.

- Eğitim seviyeleri ota derecenin üzerindedir. Çocuğun eğitiminde ve gelişiminde kendine düşen görevleri yerine getirirler. Okula ve öğretmenlere her zaman destek verirler. Ellerindeki imkanları okul için kullanıp yardımda bulunmaktan geri durmazlar. Düşüncelerine, ifadelerine ve beklentilerine saygı gösterilerek görüşme talepleri kabul edilmelidir (Deslandes, 2009, s. 162-176).

Veli tutum ve karakter özelliklerinden de anlaşılacağı üzere her ne şekilde olursa olsun ailenin çocuğun eğitim hayatı boyunca her daim yanında olması, desteklemesi ve cesaretlendirmesi en önemli koşullardandır. Eğitimin ilk temellerinin ailede atıldığı düşünülecek olursa, hayatın ilerleyen zamanlarında bir çocuğun karakter ve kişilik yapısının nasıl olacağı, hangi mesleki alanda ilerleyeceği, akademik başarısı, özgüvenli ya da çekimser bir insan olacağı, sosyal çevre ve ahlaki gelişimin hangi seviyede olacağı tamamen aileye bağlı olarak tanımlanabilmektedir.

3.1.2. Eğitimin Toplumdaki Yeri ve Önemi

İnsan bir taraftan değişen hayat koşullarına uyuma zorlanırken diğer taraftan ise değişen koşulları kendine uydurmaya çalışır. Sosyokültürel çevre; doğal çevre ve insan arasındaki mücadelenin uzlaşma alanı olarak ortaya çıkmıştır. Günlük alışkanlıklar ve yaşama şekillerinin oluşturduğu sosyokültürel çevre her toplumun yaşama şekline ve alışkanlıklarına göre farklılaşır. Her toplum sosyokültürel çevrenin özel koşullarını oluşturma ve geliştirme zorunluluğundadır. Böyle bir çevreyi meydana getirme insana özgü bir yetenek ve çalışma ile mümkündür. Bu toplumsal sorunun çözümü toplumsal bir kurumla cevap bulmuştur. Bu kurum eğitimidir. Toplumsal sorunların kontrolünün eğitim kurumu ile gerçekleşmesi sosyolojik gerçeğe de uygun düşmektedir. Toplumsal değişme ve eğitim insanlığın toplum olma serüveni içerisinde toplumların evrim ve gelişimine paralel bir süreci takip etmiştir. Eğitim genç kuşakların değişen topluma uyum

göstermesini sağlarken aynı zamanda genç kuşakları da bu değişmeye paralel olarak geliştirir (Doğan, 1997, s. 180, 181).

Birey, ait olduğu toplumda eğitim yoluyla yeteneklerini ve bilgisini ortaya koyar. Donanım ve eğitim sahibi bireyler çağdaş toplumların olmazsa olmazıdır. Bilimsel alanda olabileceği gibi, teknik alanda, spor ve sanatsal alanda yetişmiş bireyler her zaman toplumsal açıdan değer görür (Hoşgörür, 2018, s. 131-155).

Toplumsal refahın sağlanmasının en önemli parametrelerinden birisi sanatta planlı ve özgün olarak eğitim kurumlarında öğrenme ve öğretme sürecinin gerçekleşmesi ile olabilir. Türkiye’deki eğitim kurumlarında, yetkili kurum ve kurullarca bireylere planlı davranışlar kazandırılmak istenmektedir. Bu süreç içinde sanatsal yetenekleri ön planda olan bireyler, sanat eğitimine teşvik edilmelidir. Eğitim, toplumu her yönüyle çağdaş uygarlık seviyesine çıkaran çok önemli bir süreçtir.

3.2. Sanat ve Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Sanat, insandaki güzel kavramının bir karşılığıdır denilebilir. Bu karşılık aslında görsel olduğu kadar duygusal yöne de sahiptir. Sanatın üç ayağı vardır: Birincisi beğenilen, ilgi duyulan ve hoşlanılan biçimlerin kalıplaştırılmasıdır. İkincisi; insanda mevcut olan duygu ve heyecanın esere aktarılmasıdır. Üçüncüsü ise algılanabilen fiziki tepkiler, renkler ve hareketlerdir (Read, 2017, s. 15-18).

Sanat eğitiminin asıl amaçlarının içinde yer alan noktalar, bireye görmeyi, duymayı, tat almayı ve dokunmayı algılayabilmektir. Bireyin çevresinin bilincinde olması ve kavrayabilmesi için gerekli olan ilk koşuldur (San, 2008, s.25).

Sanat eğitimi, bireyin yaşamı boyunca devam eden eğitim sürecinin içinde büyük bir öneme sahiptir. Sanat eğitimi, sadece sanata eğilimi olan insanların alması gereken bir eğitim değil, tüm bireylerin kişilik gelişimleri için alması gerekli olan bir eğitimidir. Sanat eğitimiyle hedeflenen, yeteneği olan insanlara eğitim vererek sanatçı olmalarını sağlamak

değil, sanat eğitimi aracılığıyla bireye estetik duyu ve beğenilerini kazandırmaktır (Gençaydın'dan aktaran Buyurgan & Buyurgan, 2007, s. 22).

Sanat bir ifade biçimidir. Pek çok anlatım biçimi sanat ile anlam kazanır ve maddeler kendi hali olmaktan çıkarak, estetik duyguyla sanat eserine dönüştürülür (Yılmaz, 2010, s.17).

Sanatı icra etmek, sanatı kavramak, sanata eğilimli olmak, insan tabiatının içinde vardır. Toplumsal yaşantının en gerekli yapı taşlarından biridir. Birey olmanın koşulu ve en etkili ifade biçimidir. Kainatı anlamamanın, bilinmeyene ulaşmanın anahtarıdır. Sanat eğitimi, insanın içindeki yaratıcılığı ve belleğindekiyi ortaya çıkartarak estetik algı ve mental anlamda ilerlemesini hedef almaktadır. Bireyin sanata uzak durmasına neden olan düşünceleri yok ederek, sanatı anlamlandırabilen, sanata katkıda bulunan, bilinçli bir birey olmasını amaçlamaktadır (Artut, 2010, s. 3).

Sanat Eğitimi, insanların sanata olan eğilim ve yeteneklerini geliştirip, özgüvenli, yaratıcı düşünebilen, estetik duyuları gelişmiş ve üretebilen bireyler olarak ilerlemelerini hedeflerken, aynı zamanda da sanatsal yetilere sahip, çağdaş bir toplum oluşturma düşüncesinin de sanat eğitimi ile mümkün olabileceğinin bilinmesi gerektiğini göstermektedir. Sanat eğitimi, seviyelerinin hangi düzeyde olduğuna bakmaksızın tüm bireyler ve ülkeler için göz ardı edilemez bir ihtiyaçtır. Hızlı bir şekilde büyüyen kentleşmenin ve sanayileşmenin çoğalmasıyla, toplumların fertlerinde ruhsal rahatsızlıkların artışının görülmesi ve bunların nedeninde de makinelerin sebep olduğu yalnızlık duygusunun baş göstermesi, alışlagelmiş yaşam biçimi ve teknolojik aletlerin yaygınlaşması, bireylerin kendilerini yenileme imkanlarına ket vurabilmektedir. Sanayi gücünün artmasıyla beraber, bireyler üzerindeki en büyük etki bireysel üretim gayesinden uzaklaşma sorunu olmuştur. Makine gücü ve fabrika aracılığıyla oluşturulan her şey bireylerin tabiatında olan üretme gücünü ve var etme isteğini yok edip, kendilerine ait olmayan bazı tüketim ürünlerini edinmeye ve kullanmaya mecbur bırakmaktadır. Bireyler yaşamlarında ayrışmaya, tutarsızlaşmaya ve uzaklaşmaya başlamaktadır. Köylerde yaşayan bireyler, şehirlerde yaşayan bireylere nazaran daha avantajlı olarak düşünülebilmektedir.

Köylerde yaşayan bireylerin çoğunluğu ihtiyaçlarını kendileri üretmektedir. Bu bireyler kendi ürettiklerinin üzerine kendi estetik algılarını ve beğenilerini yansıtırsalar da, belirli bir kıstasın içinden çıkamamaktadırlar. Durum böyle olsa da kendi değer ve algılarıyla ürettiklerinden belirli bir seviyede estetiksel, sanatsal duyum olarak, kendilerini yenileyebilmektedirler. Tüm dünya toplumlarının genel hedefi çağdaşlaşma yolunda ilerlemektir. Bu sebeple sanatın ve teknolojinin izinden ilerlemek tartışmasız şart olmaktadır. Bu sayede çağımızda empati yeteneği gelişmiş, tutarlı ve sağlıklı bireyler yetiştirmenin en önemli şartı sanat eğitiminin verilmesi gerektiğidir (Artut, 2009, s. 119-120).

3.2.1. Sanatın Yaşamdaki Yeri

Bireylerin düşüncelerini ve duygularını, yazı olmadan anlatabildiği en önem arz eden alan sanattır. Günümüzde dahi insanlığın ve çağların gelişimi sanat yoluyla bulunup öğrenilebilmektedir (Arık, 1974, s. 3).

Geçmişten bugüne yaşamış olan tüm toplumların kendine has özellikleri, yaşantıları, haz ve estetik beğenileri olmuştur. Bir arada yaşayan insanların oluşturduğu yaşam yerleri, kullandıkları eşyaları, inançları ve ritüelleri toplumsal yapıları ve tabaka anlayışları sanat ışığında anlaşılabilir.

Sanat tercihlerinde, toplumsal sınıfların rolü oldukça büyüktür. Bu sınıfın konumu ve dünya görüşüne göre sanatsal tercihleri de değişir. Sanat toplum için her dönemde yol gösterici olmuş ve toplumun hangi süreçten geçtiğini nereye mensup olduğunu her zaman dile getirmiştir. Toplum ise zaman zaman bazen kitleler şeklinde bazen tabakalara ayrılmış biçimde bazen de bireysel biçimde tercihlerini belirlerler. Ama kitleler arasında olumlu yönde bir etkileşim olabileceği gibi sınıfsal tabakalaşmaların ardında da sanata yönelimlerde büyük kopmalar ve ayrışmalar olabilir. Her ne kadar sanat topluma yön veriyor gibi görünse de aslında toplum sanata yön verir.

3.2.2. Birey ve Sanat

İnsanoğlu içinde yaşadığı dünya ile uyum içinde yaşama mecburiyetindedir. Bu yaşamın içinde var olabilmenin en önemli şartıdır. Doğadaki tüm canlıların temel amacı, yaşamda var olabilmektir ve bunun için de denge önemlidir. Bu denge, ne denli doğru bir şekilde oluşturulabilirse yaşamda varlığını sürdürebilme şansı da o denli artmıştır. İnsan fiziki yapısı gereği, yaşamda diğer canlılarda olduğu gibi tam bir uyum sergileyememiştir. Bu nedenle zihinsel gelişim daha ileri boyutta ilerlemiştir. Zihinsel gelişimin ileri düzeyde oluşu, insanı diğer canlıların arasında daha üst mertebeye taşımıştır. İnsan bu sayede doğayı kendi lehine evriltebilmiştir. Diğer canlılar tabiatla olan dengeli tutumları sayesinde yaşamda varlıklarını sürdürürken, insan zihni sayesinde tabiatı kendine uyumlu haline getirebilmiştir.

İnsana özgü olan zihinsel hareketler, bireyin yaşamda var olma çabası ile edinilmiştir. Zihinsel hareketlerin içinde en önemli olan ise yaratıcılık becerisidir. Birey yaratıcı düşünce yardımıyla doğada yaşamını sürdürebilmiştir. Tüm beyinsel hareketlerin en kapalı kutu özelliğini koruyan yaratıcılık, bireyin tabiatla var olmasıyla ivme kazanmıştır (Akgün, 2003, s. 71).

İnsan en eski zamanlarda dahi, farkında olarak ya da fark etmeden sanatın içinde olduğu etkinliklerde bulunmuştur. Örneğin, en eski çağlarda insanların kullandığı aletler bile benzer nitelikler taşıyan özelliklere sahip olmuştur. Ancak bu benzerlik bilinçli bir şekilde yapılmamasına rağmen tüm biçimler benzer görevi görmüştür. Bu sayede bilinçsiz bir şekilde de olsa soyut, kavram içerikli adımlar atılmış olmuştur (Fischer, 1995, s. 30).

Zaman içerisinde estetik duygular gelişmiş güzeli bulma arayışı başlamıştır.

Güzellik için kabul edilebilir olan, ifade için de kabul edilmiştir. Bireye bir sanat eserini beğendiren ya da sanat eserinden uzaklaştıran genellikle eserdeki figürün ifadesi olmuştur (Gombrich, 2013, s. 23).

İnsanın, zihninden geçen düşünce ve duygularını farklı biçimlerde dışarıya aktarması, anlatım, ifade şeklinde kabul görebilir. Dışarıya aktarılan her duygu ve düşünce, insanı anlamlandırabilmek için önemli noktalar barındırır (Kurt, 2009, s. 4).

İnsanlar çevresini ve dünyayı algılayabilmek ve kendisini ifade edebilmek gereksinimiyle, becerisiyle ve yaratıcılık özelliğiyle dünyaya gelir. Bu becerilerini ilerleterek kendi var etme yeteneğine sahip olur. Sanat eğitimi, bu ilerleme sürecinde bireye katkı sağlar. Sanat eğitiminde kişi, tecrübeleriyle ve mental hızıyla çevreyi ve kendini tanımlar, farkındalık oluşturur. İnsan yapmış olduğu sanatla, yaratıcı olmanın ve bir sanat eseri oluşturmanın onurunu deneyimler. Sanat eğitimi insanlara mutluluk, sevinç gibi duyguları yakından yaşamasını sağlar. Birey kendi duygularını dışa vuran bir sanat eseri oluşturduğunda, kendisini değerli hisseder ve özgüven sahibi olmayı öğrenir. Kişi sanat faaliyetleri boyunca, edindiği tecrübeler doğrultusunda daha üretici bir tavır içerisinde girerek, eserine dahil etmek istediği alanları daha bilinçli bir şekilde aktarır. Sanat faaliyetleri doğrultusunda becerilerini ve eğilimli olduğu alanlar konusunda farkındalık kazanır. Evrensel bir ifadeyle kendisini dışa aktarır. Birey, sanat aracılığıyla daha yaratıcı, kendini anlatabilen, çözüm odaklı, üretken ve sosyal açıdan aktif bir yaşam sürer (Çakmak, 2017, s. 3-5).

3.2.3. Sanat Eğitimi ve Aile

200 seneden fazla bir zaman diliminde söylenmeye başlayan sanat eğitimi tanımı, aslında 20. yy' da dikkat çekmeye başlamıştır. Sanat eğitimi, bireyin her şeyin makinelerle yapıldığı dünyanın içinde, dejenere olmuş bireysel farklılıkları korumak, iyileştirmek ve günümüze daha uyumlu, üretken insanlar yetiştirmek amacıyla verilen bir eğitim olmuştur (Akgün, 2003, s. 59-60).

Sanat, psikolojik ve pedagojik yönden bireyin tanınmasına yardımcı olan bir alan olmasının yanı sıra, bireyin zihin, karakter, sosyal yaşamı ve kendi dünyasını dışarı

aktarmaya yardımcı olan bir ifade biçimidir. Motor becerileri belirli bir noktaya gelen her birey, çizim, boyama ve üç boyutlu çalışmaları deneyimlemeye başlar. Zeka, kişilik ve karakter özelliklerinin yanında, bireyin sosyal çevresi, tecrübeleri bireyin sanatsal görüşünü diğer bireylerden ayrı kılan önemli noktalardır (Yavuzer, 2018, s. 12).

Sanat eğitimi, eğitim anlayışında olduğu gibi temelinde bireyin ailesinden etki almasıyla, yönlendirilmesiyle ve teşvik edilmesiyle başlar. İlgili ve bilinçli bir aile ortamında, aile fertleri bireyin ilgi ve yönelimlerini, yeteneklerini rahatlıkla fark edebilir bunun sonucunda da yeteneklerini keşfetmeye hazır, ilgilenmek istediği alanı seçmiş, sosyal açıdan güçlü, kendini rahatlıkla ifade edebilen bireyler yetişir.

Bireyin beğeni ve zevklerinin gelişmesinde ailenin önemli bir payı vardır. Ebeveynlerin ilgilendiği alanlar ve beğeniler çocuğun beğenilerinin gelişmesinde ve görüş oluşturmada büyük önem arz eder. Bir enstrüman ile ilgilenen, plastik sanatlara ilgi duyan, sergi gezen, sinema ve tiyatro gibi sanatsal faaliyetlerinde içerisinde bulunan aileler, birey için de rol model olurlar. Bu doğrultuda çocuğa farklı yelpazelerden pek çok alan sunulurken, bireyin kendi eğilimleri doğrultusundaki çalışmaların içine girmesine ve bu doğrultuda eğitimine yön vermesine yardımcı olunması gerekmektedir. Birey dünyaya geldikten sonra beğenilerini ve yeteneklerini tecrübe ettiği yaşamsal faaliyetler sonucunda geliştirir. Sanata ilgi duyan aileler, bireye geniş bir yelpazede deneyimleme ve öğrenme imkanı sunarak, yeteneklerinin ilerletilmesinde büyük rol oynarlar. Bu nedenle aileler, okul öncesinden üniversite yıllarına kadar her daim bireyi sanatsal faaliyetlere teşvik etmelidirler. Bireyin kendisini ifade etmesine, yeteneklerini ilerletmesine, estetik değerlerinin gelişmesine imkan vermelilerdir (Yavuzer, 2023, s. 155,156, 160, 161).

3.2.4. Toplumsal Sınıf ve Sanat

Toplumsal bilim, alt ve üst yapı olmak üzere iki alanda incelenebilir. Alt yapı kavramının içinde kültürün maddi alanı ekonomi bulunur. Üst yapıda ise kültürün manevi kısmı olan ahlak, din, hukuk, sanat ve diğer değerler yer almaktadır. Bu iki yapı sürekli birbiriyle etkileşim halindedir ve herhangi birinde olabilecek bir değişiklik olumlu ya da olumsuz sonuçlar oluşturabilir (Balcı, 2010, s. 88).

Sanatı insanın doğasından ayrı tutmak olanaksızdır. İnsanoğlu var oluşuyla sanat eseri niteliği taşır. Dünya üzerindeki tüm canlıların üzerinde en gelişmiş canlı olarak bilinmektedir. Bu nedenle dünyayı her anlamda en çok etkileyen canlı türünün odağında insan gelmektedir. Sanatın ortaya çıkışı da insanlık tarihi kadar eski olup, ilk insanın yaşadığı günden bu yana evrilerek bugüne kadar gelmiştir. Tüm tarihsel dönemlerin içinde, yaşayan toplumların kendilerine has sanatsal süreçleri olmuştur. İnsanların olduğu her alanda sanatın farklı türleri ortaya çıkmıştır. İlk insanın yaşadığı çağlardan itibaren plastik sanatlar ve mimari değişimler, sanatsal işleyişin her zaman diliminde var olduğunu göstermektedir. Sanat ilk dönemlerden itibaren inanç, oyun, fonksiyonellik, iş gibi pek çok farklı amaç için kullanılmıştır. Sanat ilk çağlardan günümüze kadar toplumsal yaşamı etkileyen en önemli yapı taşlarından biri olmuştur (Çelik, 2013, s. 3).

Sanat yaşam tarzının bir ifade şeklidir. Toplumların sanatlarına bakıldığında onların nasıl yaşadığına yani dünyayı, toplumu, doğayı, insanı, ne şekilde algıladıklarını sanatlarından anlayabiliriz. Sanatın ortaya koyduğu yaşam tarzının ifadesi ister sözel-dilsel olsun, ister görsel-işitsel olsun her zaman bir şeylerin ifadesidir (Soykan, 2009, s. 11).

Toplumda insanlar dinlenmek, eğlenmek, oyalanmak için sanatın pek çok alanıyla ilgilenirler. Kentlerin abartılı gürültüsünden ve insan kalabalıklarından yalnızca sanat yoluyla uzak kalmayı başarabilmişlerdir. Böylece birey pek çok anlamda kendini aşabilmiş ve tüm insan olabilme yolunda ilerlemiştir. Bireysel yaşamlarının kopmuşluğundan kurtulmaya, belli bir doluluğa daha doğrusu daha anlamlı bir dünyaya geçmek için uğraşmışlardır. Sanat insanın kişiliğinin geçici, geliş güzel sınırları, hayatın kapanıklığı

içinde kendini tüketmesine bir başkaldırı olarak, benliğinden ötede, kendi dışında ama gene de kendisi için vazgeçilmez bir şeyin parçası olma arzusuyla meydana gelir. Eğer birey olmaktan ileride bir şey olmak insanın özünde olmasaydı, bu anlamsız bir istek olurdu. İnsanın gerçekleştirebileceği yaşantıların anlatımı için vazgeçilmez bir araçtır sanat. Sanat insanın limitsiz birleşme, yaşam anlayışı ve düşüncelerini aktarma yeteneğini yansıtır. Sanat zamanla koşulludur ve bulunduğu zamanın ihtiyaçlarını, isteklerini, umutlarını yansıttığı oranda insanlığı temsil eder. Ama sanat bu zaman sınırlılığını aşarak insanlığın sürekli gelişme yeteneğini de tetikleyecek anlar yaratır. Sanat geçmiş ile gelecek arasında bir zaman akışıdır. Sanat insanın dünyayı tanıması ve değiştirebilmesi için elinde olan tek gerçektir (Fischer, 1980, s. 8, 9, 13, 15).

Sonuçta, toplumların yüksek medeniyet seviyesinde olabilmeleri toplumun içinde yaşayan insanların, kültürel değerlerine sahip çıkan, yaratıcı düşünebilen, araştırabilen bireyler olmasıyla mümkün olabilmektedir. Toplumu var eden bu bireylerin gelişmesi ve ilerlemesi de sanat eğitime verilen öneme bağlıdır. Toplumsal yapının çağdaş ve refah içinde olabilmesi için, bireylerin çocukluktan itibaren yetişkinlik dönemine kadar sanat eğitimi alması ve sanatsal faaliyetlerin içinde bulunması kaliteli bir toplum oluşabilmesinin anahtarı olacaktır (Çakmak, 2017, s. 6).

3.2.5. Sanatın Toplumsal Yapıdaki Yeri

İlk çağlardan bu yana malzeme konusunda ne kadar yetersiz kalınırsa kalınsın toplumlar hayatlarının içine mutlaka sanatı dahil etmişlerdir. Canlıların doğada yaşamını sürdürmesi ne denli doğalsa, plastik sanatlarla ilgilenmek, müzik ve mimari de o kadar doğal sayılmaktadır. Ancak zamansal sürecin ve ortamın farklılığı, toplumsal yapının ve kültürel birikimin şartlarına göre sanat çeşitliliği de değişkenlik gösterir. Eski çağlarda sanatın büyü amaçlı yapıldığı düşüncesi vurgulansa da kesin bir doğruluk içermemektedir. Dönemsel olarak uygarlıkların, devletlerin sanat anlayışı değişmiş, zenginlik ve güç temalı sanatsal

eserler yapılmaya başlanmıştır. Tapınaklarda uygulanan biçim esaslarına bakıldığında kolektif sanat anlayışının varlığı göze çarpar ve herhangi bir biçim, üslup görünür değildir (Farthing, 2014, s. 8).

Sanatsal etkinliklerle ilgili olarak galeri ya da sergilerde bulunan sanat eserlerine bakıldığında çoğu zaman eserlerden haz almanın ötesinde daha fazlası umulmaktadır. Sanat eserlerinde bir ifade arayışı ortaya çıkar ve estetik algıdan başlayarak esere dair pek çok anlamda bilgi sahibi olmak istenebilmektedir. Ancak eserle, tüketici arasında çoğu zaman dolaylı bir karşılaşma söz konusu olabilmektedir. Eserler çoğu zaman sanat tüketicisinden isteklerde bulunurlar. Tüketicinin gözle görülemeyen farklı iletişim şekillerinin içinde olmasını, algısal anlamda pek çok noktayı bilmelerini isterler. Eserlerin bu talebi, doğal ve geleneksel tarzdaki sanat biçimleriyle çok daha kolay yapılabilir. Ancak kavramsal sanatın içine girdiği soyut alanlarda bu talep her zaman yerine getirilemeyebilir çünkü bu alan daha uzaktan tanıdık gelir ve cevaplayabilmek güç olabilmektedir (Whitham & Pooke, 2013, s.1).

3.2.6. Çevresel Faktörlerin Sanat Üzerindeki Etkisi

Sosyal yaşamın içindeki insanların, sanata ve sanat eğitime bakış açılarındaki kısmen yanlı tutumları sanat eğitiminin okullardaki durumunu olumsuz açıdan etki altında bırakan en önemli faktördür. Sanat eğitimi ve sanat günümüzde dahi pek çok insana göre gerekli değeri ve saygıyı görmemektedir. Sanat eğitime önem veren aile bireyleri, sanat öğretmenleri dışında, eğitim ve öğretimin içinde olmasına rağmen pek çok öğretmenin dahi sanata ve sanata eğitime yaklaşımları genellikle olumsuz yönde olmaktadır. Çoğu zaman sanata ilgi duyan, çocuklarını sanat eğitimi alması hususunda cesaretlendiren aile fertleri bile, sanatın gerekliliğini tam olarak benimseyememiş, popüler bir aktivite olarak görmektedirler. Sanılanın aksine sanatın insanlar üzerinde bırakmak istediği etki ve amacı ne sadece ruhsal doygunluk ve rahatlama, ne de sadece tüketiciye haz verme duygusudur.

Sanatın geniş bir perspektife sahip olması, ifade gücünü arttırması ve sosyal davranış becerilerini geliştirmesi onu yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline getirmektedir. Sanat kendi içinde sağladığı ilerletici etkilerinin yanı sıra, bireye zihinsel bir yetkinlik vererek, kaliteli bir yaşamın kapılarını açmaktadır. Öğretim kurumları, sanat eğitimi sonraki planlara layık görürken, genetik olarak geçtiğine inanılan yetenek ve becerinin, diğer sayısal dersler ya da tüm dersler için de gerekli olduğuna inanmamaktadır. Tüm çocukların her ders için aynı yetenek ve azimde olması beklenmektedir bu durumda eğitim ve öğretim alanında olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Sanata becerisi olamayan öğrenciler olarak tanımlanan çocuklar için sanatsal bir eğitime ihtiyaç duyulmazken, sanata becerisi ve eğilimi var olarak tanımlanan öğrencilerinde kavrayabildiği kısımla değil, ortaya nasıl bir sonuç çıkardığına bakılmaktadır. Bu tarzdaki negatif ayrımcılık pek çok çocuğun sanatı ve sanat eğitimi algılamasına ket vururken, dersin öğretmeninin de gereğince öğrencilerine verimli olmasını engeller. Halbuki sanata yetenekli bireylerin olması, diğer bireylerde bu yetenek ve becerinin var olmadığı anlamına gelmemektedir. Düşünülenin aksine sanat; hiç eğilimi olmayan bireylerin estetik duyu ve bakış açılarının gelişmesi, analitik düşünebilme, yaratıcı olabilmeleri için oldukça gerekli bir alandır.

3.3. Cumhuriyet Öncesi Sanat Anlayışı ve Görsel Sanatlar Eğitimi

Bir milletin sanat eğitimi anlayışı gözlemlendiğinde, sahip olduğu uygarlıktan ayrı olarak düşünülememektedir. Her dönemin ve çağın kendine özgü özellikleri ve koşulları sanatı anlamlandırmada farklılıklar ortaya koysa da, uygarlık ve sanat anlayışları eş zamanlı olarak ilerlemiştir. Bu ilerlemenin içinde sanatın eğitimle bağlantılı olarak önemli bir yönü daha ortaya çıkmıştır. Eğitimin genel yapısının içinde sanat eğitiminin de önemi büyüktür (Alakuş, 2003, s. 233-245). Tarihe bakıldığında Türk milletinin Orta Asya'dan Cumhuriyet Dönemi'ne kadar olan sürecinde güzel sanatlara ve sanat eğitimine büyük bir önem verdikleri gözlemlenmiştir (Özsoy, 2016, s. 1).

Türk kültüründe ve sanat anlayışında İslamiyet'ten sonra Karahanlılar Dönemi'nde sanat anlayışında farklılıklar gözlemlenmiştir. Mimari yapılar içinde medrese, cami, kervansaray vs. yapılmış, heykelin yerine, üzerine bitkisel motiflerin çizildiği taş sanatına yer verilmiş, resim yerine minyatür yapılmış, hat sanatı ve tezhip ise grafiğin yerini alarak sanatla ilgili faaliyetlerde önem kazanmıştır (Alakuş, 2003, s. 233-245). Selçuklu Dönemi'nde hükümdarlar modern çağın atölyeleri niteliğinde Nigarhane ve resim eğitimi anlamında Nakkaşhaneler kurmuşlardır (Alakuş, 1997, s. 68). Bu kurumlar sanat eğitimi vermek adına önemli görülmüştür (Alakuş, 2003, s. 233-245).

Türk milletinin her döneminde olduğu gibi Osmanlı Dönemi'nde de resim sanatı saray erkanı tarafından desteklenmiştir. Minyatür, bu dönemde de bilgi ve belgeleme niteliğinde uzun yıllar uygulanmaya devam etmiştir. Fatih Sultan Mehmet'in İtalyan ressam Bellini'ye yaptırdığı kendi portresi, bu dönemde sanata verilen önemin en büyük göstergelerinden biri olmuştur. Ancak Fatih Sultan Mehmet'in ardından minyatür tekrar egemenliği ele almıştır. Karlofça Anlaşması ile başlayan gerileme dönemi, Batı tarzından pek çok alanın örnek alındığı bir dönem olmuştur. III. Ahmet zamanında Paris'e gönderilen elçiyle başlayan kültürel boyuttaki etkilenmeler, Abdülhamit'in zamanında duvara yapılan resimler ve III. Selim zamanında ordunun iyileştirmesi amacıyla açılan Mühendishane-i Berri Hümayun'da askeri anlamda verilen teknik resim eğitimi Batı'dan alınan pek çok örneği birlikte göstermektedir. Bu dönem itibariyle Türk resim sanatında Batı tarzı etkileşimler daha fazla görülmeye başlanmıştır. II. Mahmut'un kendisini resmettirerek, yapılan resme okullarda yer verdirmesi ve Avrupa'ya gönderilen öğrenci de bu gelişmelere ışık tutmuştur. Sanata önem veren ve bizatihi resim yapan bir başka padişah ise Sultan Abdülaziz olmuştur. Sultan Abdülaziz zamanında yabancı ressamların daha fazla eser üretmesi ve okulların açılması resimde taze bir üslup oluşturmuştur. II. Abdülhamit zamanında sanat alanında bir ilk olan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin açılmasıyla sanatsal anlamda birbirini tamamlayan pek çok olumlu gelişme bir araya gelmiştir (Oran & Aydın, 2022, s. 154).

3.3.1. Gerileme Dönemiyle Başlayan Yenilikçi Görsel Sanatlar Anlayışı: Lale Devri'ne Bakış

Osmanlı'da askeri anlamda gerileme hareketleri 1683 yılında Viyana Kuşatması ile başlamıştır. Özellikle Batı ile olan etkileşim ve sentezlemeler yoğunluk kazanmıştır. 18.yy başlarında Avrupa'ya gönderilen elçi Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi, Avrupa'da kaldığı süre içinde çevresini gözlemlemiş, Fransız yapı ve saraylarından, sanatından oldukça etkilenmiş ve Osmanlı kültürüyle adeta bir sentezleme yapacak olan, benzer yapıların yapılmasını istediğini, hanedana gönderdiği mektubunda yer vermiştir.

Başta Fransa olmak üzere Avrupa'nın farklı ülkelerinden pek çok sanatçı imparatorluğa davet edilmiştir ve gelen sanatçılar, yeni üslup ve pek çok değişikliği içinde barındıran sanat anlayışını, İstanbul'u ve imparatorluğu da içine alan geniş bir çevrede uygulamaya başlamışlardır. Bu çerçevede yeniye uyum sağlayamayan yerli sanatçıların yerini yabancı sanatçılar almıştır (Kuban, 2015, s.235).

Lale Devri ile birlikte padişah ve saray çevresinin de Batı üslubu resimlere ilgi duyması ve Batı'dan alınan yaşam şekli ve eğlence anlayışının hızlı bir şekilde benimsenmesiyle etkileşimler başlamıştır. Ancak kültürel etkileşimler her iki tarafı da etkisi altına almış ve Batı'nın Orientalizm'e karşı duyduğu merak, Avrupalı sanatçıları da Doğu kültürüne merak duymaya yönlendirmiştir. İstanbul'un tarihi geçmişi, sahip olduğu güzellikleri, yabancı ressamı ülkeye gelmeye teşvik etmiştir. Gelen ressamlar içinde bu toprakların resmini yapmak büyük bir ilgi odağı haline gelmiş ve Batı sanatının içinde de yankı uyandırmaya başlamıştır. Elçilerle birlikte gelen yabancı ressamlar kısa süre içinde saray tarafından benimsenmiş hatta bazılarının saray içinde sergi açmalarına izin verilmiştir (Ersoy, 1998, s.13).

18. yy. itibariyle Türk resim sanatında Batı'ya duyulan merak ve etkilenme duygusu, Lale Devri ünlü nakkaşlarından olan Levni'nin yapmış olduğu minyatürlerinde ilk defa görülen imza ile görünür hale gelmiştir. O döneme kadar hiçbir nakkaş minyatürlerinde imza kullanmamıştır. Levni'nin, III. Ahmet döneminde eğlence hayatını ve düğünleri konu eden

minyatürlerinde kullandığı canlı ve parlak renklerin içinde bazı noktalarda koyu renk kullanılarak ışık-gölge etkisi oluşturmaya çalıştığı ve benzer minyatürlerin kompozisyonlarında da eskiden kullanılan dik ve kısa çizgiler yerine helezonik ve zikzak çizgilerin yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu sayede minyatürlerde Batı etkisi görülmeye başlamıştır (Ersoy, 1998, s.12).

Türk resim sanatı, kökenini 18. yy. sonuna kadar olan süreçte, İslam geleneği çerçevesinde kitaplarda uygulanan minyatürü temel alarak devam ettirmiştir. Zaman içerisinde, 19. yy.'ın ilk dönemlerinde Batı tarzı resim benimsenmiştir ve bu etkileşim ünlü nakkaşlardan olan Levni ve Buhari'nin eserlerinde görülmeye başlanmıştır (Ersoy, 1998, s.12).

3.3.2. Mühendishane-i Berri Hümayun

1699 yılı Karlofça Antlaşması'nın imzalanması sonrasında yapılan savaşlarda, zaferlerin elde edilememesi ve bu durumun devam eden yüzyılda da aynı şekilde olması nedenleriyle Osmanlı Devleti sırasıyla askeri alanda Mühendishane-i Bahri Hümayun (1773), Mühendishane-i Berri Hümayun (1795), Tıbbiye (1827) ve Mekteb-i Harbiye-i Şahane (1834) açmıştır. Bu okulların tamamının ders programları, yerel kültürel özelliklerden uzaklaşmadan Avrupa'da bulunan örneklerine göre şekillendirilmiştir (Terzi, 1989, s. 141-145).

1793-1794 yılları arasında kurulan Mühendishane-i Berri Hümayun'da yeni resim teknikleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu tekniklerin arasında ağırlıklı olarak askeri amaca uygun resim teknikleri yer alırken, diğer taraftan da batı tarzı resim tekniklerini içeren perspektif ve ışık-gölgeye de yer verilmiştir. Mühendishane-i Berri Hümayun'nun akabinde, 1831 yılında Harbiye ve Bahriye okullarında Batı tarzında resimler yapan askerler yetişmiştir. Aslında 1773 yılında, sarayın gizli bir geçitinin devamı şeklinde olan Mühendishane-i Bahri Hümayun'da, resim eğitimi ilk defa daha sade bir biçimle ele alınmıştır ancak Mühendishane-i Berri Hümayun'da, Mühendishane-i Bahri Hümayun'a

nazaran daha iyi organize olmuş bir eğitim verilmesinden dolayı, sanatçı gelişimi daha iyi şartlar altında gerçekleşmiştir. 1850'li yılların içinde resim eğitiminde büyük bir başarı kaydetmiş olan Harbiye'de, sivil ve askeri okulların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik öğretmen yetiştirmek amacıyla “menşe-i muallimin” ismindeki statüyle seçilen öğrencilere eğitim verilmiştir. Bu dönemde sivil olarak 1869 yılında Galatasaray Mektebi Sultanisi ve 1873 yılında Darüşşafaka Lisesi açılarak yabancı dil öğrenimi ve resim dersleri verilmeye başlanmıştır (Tansuğ, 2008, s. 51-53).

3.3.3. Türk Sanatında Öncü Harketler Sanayi-i Nefise'nin Kuruluşu

1865 yılında Abdülaziz'in İstanbul'a davetiyle gelen Guillemet ismindeki Fransız sanatçının, bu davetten önce de Osmanlı sarayı ile iletişimi devam etmişti. Sanatçı, İstanbul Pera civarındaki atölyesinde sanat dersleri vermeye başlamıştı. Sanat derslerine çoğunlukla azınlıktan olan gençler ve bir kısımda Türk gençler olmak üzere sanatsever öğrenciler devam etmeye başlamıştı. Bazı günlerde ise kız öğrencilere de resim dersleri veriliyordu. Guillemet, çeşitli mevkideki insanlarla iletişimini sıklaştırarak kendi özel akademisinin resmi bir okul niteliğine gelmesi için çalışmaya başlamıştı. Ancak sanatçı bu çalışmalara devam ederken 1877-1878 yıllarında hastalanarak hayatını kaybetmişti. Aynı senelerde de 93 harbi olarak adlandırılan savaş başlamıştı. Aslında o dönemde İstanbul'da ilk sanat derslerinin verilerek akademi anlayışının oluşması İstanbul'a gelen Fransız sanatçıyla başlamamıştı, çünkü o dönemde Osmanlı dil anlayışının içinde tam anlamıyla “akademi” sözcüğünün yeri ve anlam karşılığı bulunmuyordu. Bu özel durumun ve sanat anlayışının oturması Türkiye'de doğma yabancı asıllı olan Alexander Vallaury'in tasarılarıyla öncesinde “Asarı Atika Müzesinden (İstanbul Arkeoloji Müzesi) sonra 1883 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi ismindeki okulun yapılandırılmasında fazlaca gayret gösteren Osman Hamdi, sanat alanında yapılan bu büyük başarıya Osmanlı İmparatorluğu'nun resmi mevkileri ve devlet dışındaki güçlerle bağlantılarını güçlü tutarak

yakalayabilmiştir. Sanayi Nefise Mektebi Alisi resmi olarak 3 Mart 1883 tarihinde eğitime başlamıştır. Müdür yardımcılığına, heykeltıraş olan Oskan Yervant Efendi getirilmişti ve aynı zamanda okulun heykel atölyesinde ders vermeye başlamıştı. Okulun ilk açıldığı dönemlerde sadece erkek öğrenciler kabul ediliyordu ve ders almak isteye öğrencilerin çoğunluğunu azınlıktan gençler oluştuyordu. Zaman içerisinde yetenekli Türk gençleri de okula gelmeye başlamıştı. Türk gençlerinin sonralarında okula gelmeye başlamalarının büyük nedeni, ailelerin resim ve heykel alanlarını meslek olarak görmemelerinden kaynaklı olmuştur. Okula gelen Türk gençleri çoğu zaman ailelerine mesleki olarak mimar olacakları yalanını söyleyerek ve muhalefet olarak gelmişlerdir (Tansuğ, 2008, s. 103-108).

Yerli sanatkarların yetişmesinde Sanayi-i Nefise Mektebi büyük olanaklar tanımıştır. Kuruluşu itibariyle ilk mezunları arasından bazıları, eğitimlerini tamamlamaları için Avrupa'ya gönderilmiştir. Avrupa'ya bu öğrencilerin gönderilmesindeki amaç, ülke içindeki öğretimi sağlamak için yetişmiş eleman ihtiyacını karşılamaktır. Bu şekilde 1914 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi'nin yetişmiş öğretim elemanı kadrosu bütünüyle yerli kadro olarak oluşturulmuştur (Mert, 1998, s. 47).

3.4. Cumhuriyetin İlanından Sonra Görsel Sanatlar Eğitimi Hareketleri

18. yy'ın sonuna doğru Tanzimat Dönemi ile başlayan ve Meşrutiyet Dönemi ile devam eden çağdaşlaşma ve yenileşme hareketleri, Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra daha net şekil almaya başlamıştır (Etike, 2001, s. 46-49).

1917 senesinde Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi müdürlüğüne Halil Paşa getirilmiştir. İstanbul'da yaşanan işgal sebebiyle, okul farklı yapılarda eğitime devam etmek zorunda kalmıştır. Okula daha sonraları kız öğrenciler de kaydedilmeye başlamış ve okul Cumhuriyetin ilanından sonra Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ismini almıştır. Sanayi Nefise Mektebi'ndeki atölyelere bakıldığında, ülkedeki resim anlayışının belirli bir disiplin ve üslup çerçevesi içerisine yerleştirilmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir. Eğitimin içinde

portre çalışmalarına ve anatomi arayışlarına özen verilip ve üzerinde durulmuştur (Tansuğ, 2008, s. 103- 108).

Türkiye’de 1923-1950 yılları arasındaki geçen süreç eğitimde, sanatta ve çağdaşlaşma yolunda büyük adımların atıldığı önemli yıllardır. Cumhuriyet’in ilan edilmesinden önce ismi Sanayi-i Nefise Mektebi olan sanat okulunun adı, Cumhuriyet’in ilanından sonra 1927 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ismini almıştır. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi eski adıyla Sanayi-i Nefise Mektebi, Cumhuriyet’in ilanından sonra, büyük bir gelişme göstermiş ve yabancı hocaların yerine yetenekli Türk hocaların derslere girmesiyle ulusal ve çağdaşlaşma coşkularıyla ilerlemiştir. Cumhuriyet’in ilanından sonra ki ilk on yılda akademi, kendi program içeriğinde öğretmen yetiştirmeye yönelik bir içeriği bulunmamasına rağmen, ülkenin dört bir yanına öğretmen yetiştirmiştir (Etike, 2001, s. 46-49).

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, Türk milletinin, ulusal bilinç ve kimliği doğrultusunda gelişmesi, güçlenmesi, kendisini kalkındırarak modernleşme ve çağdaşlaşma yolunda ilerlemesi hedeflenmiştir. Atatürk, sanata daima büyük bir önem vermiş, sanatı bilim, eğitim ve kültürün ayrılmaz bir parçası olarak görerek, her zaman vurgulamıştır. Cumhuriyetin ilan edilmesinin ardından sanat ve kültür alanlarını her daim ön planda tutan Atatürk, sanatı hiçbir zaman geri planda bırakmamıştır. Atatürk’ten destek alan dönemin sanatçıları milli kültür ve sanat anlayışını daha da benimseyebilmek ve benimsetebilmek için bir araya gelerek gruplar ve cemiyetler oluşturmuşlar, sanatı daha da geliştirmeye çalışmışlardır. 1924 yılından sonra, sanatı daha da geliştirebilmek, bilgi birikimi edinebilmek ve tecrübe kazanabilmek için, pek çok yetenekli sanatçının, burslu olarak yurt dışına çıkmaları sağlanmıştır. 1925 ve 1932 yılları arasında ve sonrasında, örgün ve yaygın eğitimde büyük değişiklikler yapılmış, resim dersleri, el sanatları dersleri ve müzik derslerinin konmasıyla birlikte Halkevleri ve Köy Enstitülerinin açılmasıyla sanat eğitiminin halka, daha hızlı bir şekilde yayılması amaçlanmıştır. Tüm ülke genelinde eğitim ile ilgili çok büyük yenilikler yapılmış, akademilerin ve sanat eğitimi veren

kurumların hızla çoğalması sağlanmıştır. Sanatçılar desteklenmiş, resim eğitiminden mezun olan öğrencilerin sanat ile ilgili atacağı adımlarda cesaretlenmeleri, sanat eğitimi veren öğretmenlerin yetişmesi sağlanmış ve bütün öğretmenlerin hakları korunarak parasız sanat dersleri verilmeye başlanmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra ilk sanat derneği olan Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği kurulmuş, daha sonrasında açılan farklı derneklerle sanat alanında gelişmeler amaçlanmış, geleneksel anlayış yerine yerel anlayış ve üslubun benimsenmesi sağlanmıştır. Cumhuriyetin ilanından önce eğitim çok büyük bir önem taşıyordu bu nedenle tekkelerin ve medreselerin yanı sıra azınlık okulları kendi istedikleri şekilde eğitim veriyordu. Sanat derslerinin yönetiminde ise yabancı öğretmenler yer almaktaydı ancak bu durumda hocalar yetersiz kalmaktaydı. Batı ve Osmanlı eğitimi sistemi arasında okuyan öğrenciler milli benliklerin ve bilinçlerini doğru bir şekilde oluşturmamışlardı. Bu nedenle kendi ulus bilinciyle yetişen, milli ruh ve bilinç kavramlarını bünyesine yerleştirebilmiş, kültürünü benimsemiş ve tüm bunlara gelecek kuşaklara taşıyacak insanların gelişmesi ve yetişmesi gerekliydi. Tüm bunlara rağmen savaştan henüz çıkmış olan Türkiye, kendi milli benliği ve kültürü yörüngesinde çağdaş ve modern bir eğitim sistemi oluşturmayı başarmıştı. Mustafa Kemal Atatürk'ün katkıları, ileri görüşlülüğü ve öncülüğünde ülke ideallerine kavuşmuştur (Bulut & Düzce, 2019, s. 253-254).

1932 yılında Gazi Resim-iş Şubesi açılmış ve üç yıl, eğitim süresi olarak belirtilmiştir. Gazi Resim-İş Şubesi açıldığından sonra ki ilk yıllarında Resim ve İş olarak iki farklı bölümden mezun vermiş olsa da, daha sonra bu iki şube birleştirilmiş ve eğitim vermeye başlamıştır (Altunya, 2020, s.12-31).

Atatürk'ün talimatıyla 1937 yılında Dolmabahçe Veliaht Dairesi'nde İstanbul Resim ve Heykel Müzesi açılmıştır. İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, plastik sanatlar müzesi olarak ülkemizde bir ilki teşkil etmektedir. Müzenin gerekliliği ve bu yönde yapılan çalışmalar Sanayi-i Nefise'nin kurulduğu yıllara kadar uzanmaktadır. Müzede sergilenecek eserlerin oluşturulması için önemli batılı ressamların eserlerini satın almak ve sergilemek amacıyla

bir bütçe oluşturulmuştur. İçinde bulunulan dönemdeki imkanların etkisiyle, yapılmak istenilen çalışmalardan istenilen netice alınamamıştır. Önemli batılı ressamın eserleri için yeterli ekonomik kaynak sağlanamayınca bu eserlerin kopyaları oluşturulmuş, yerli ressamın da yapıtları alınarak müze koleksiyonuna eklenmiştir (Özşen, 2023, s. 127).

1938-1944 arasında halkla sanatçıları buluşturmak amacıyla 63 il merkezine 48 sanatçı tarafından “Yurt Gezileri” düzenlenerek yüzlerce resim yapılmıştır (Tüzün & Yıldız, 2023, s. 371).

1940’lı yıllardan itibaren Resim-iş dersine olan bakış açıları değişmeye başlamış, düşünce yapısı olarak yaratıcı olmanın, sanatın yanı sıra mental yönden öğrenciyi geliştirdiğine dair olan düşünce şekli yayılmaya başlamıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü’nde bulunan öğretmenler Resim-iş bölümüne yönelik ilk programı hazırlayarak, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı pek çok görevde yer almış ve alanla ilgili pek çok çalışmada bulunmuşlardır. 1938’de benimsenen gelenekçi düşünce yapısı ile Resim ders saatleri 1949 yılına kadar bir saat olmuştur. 1952 ve 1956 yılları arasında Resim ve Müzik dersleri haftada iki saat olarak seçmeli hale getirilmiştir. 1970 yılına kadar Resim derslerinin bir saati Sanat Tarihi olarak verilmiştir. Ortaöğretim kurumlarındaki okullarda mesleğe dayalı alanlar oluşturulmuştur. 1970 yılında alınan kararla, liselerde sanat derslerinin olması üzerine Sanat Eğitimi programları oluşturulmuş ancak uygulanamamıştır. 1983-84 yılları arasında, yeni kararlar alınarak farklı uygulamalar sunulmuştur. İş Eğitimi dersi ile dersin içeriğindeki ticaret, ev ekonomisi, tarım gibi pek çok alanla öğrencinin farklı yeteneklerini ön plana çıkartarak geliştirmek amaçlanmıştır. Bu branşta öğretmen eksiği ortaya çıkması durumunda, Resim-iş branşındaki öğretmenler başta olmak üzere, diğer öğretmenlere de hizmet içi eğitim verilerek eksiğin kapatılacağı belirtilmiştir. Zaman içerisinde sanat eğitimi veren üniversitelerin de sayısı artmış ve buna ek olarak 1989 yılından itibaren ilköğretim döneminde yetenekli olan öğrencilerin kendilerini daha iyi geliştirebilmeleri hedeflenmiştir (Altınkurt, 2005, s. 125-136).

3.4.1. Gazi Eğitim Enstitüsü

İlk ismi Orta Muallim Mektebi olan Gazi Eğitim Enstitüsü, 22 Mart 1926 tarihinde kurulmuştur. İlk kuruluş gayesi ilk öğretmen okullarıyla ortaokullara branş öğretmenleri, müdür ve müfettiş yetiştirmek olsa da eğitim sistemindeki değişikliklerden dolayı zaman içinde farklı amaçlar da edinmiştir. 13 Mart 1924’de alınan kararla ortaöğretim öğretmen ihtiyacının sanat ve beden eğitimi veren okullar, yüksek ve orta öğretmen okulları, üniversite ve meslek yüksekokulları mezunları tarafından karşılanacağı kararına varılmıştır. Okullarda uygulanmak istenen sistem, 23 Nisan 1924 tarihinde alınan kararın, 22 Mart 1926 tarihinde alınan kararla değiştirilmesiyle; üç yıl Köy İlkokulu, beş yıl İlkokul, üç yıl Ortaokul veya Meslek okulu, üç yıl Lise ve Yükseköğretim şeklini almıştır. Bu duruma göre açılmış ve de açılacak olan okullarda farklı düzenlemelere gidilmiş ve ihtiyaç dahilinde farklı öğretmen okullarının açılması gerekliliği kararı verilmiştir. Gazi Eğitim Enstitüsü’nün eski ismindeki şekli yani, Orta Muallim Mektebi’nin açılış tarihinde belirsizlikler yaşanmış olsa da, öğretmen ve müdürlerin atanmasıyla birlikte, öğrencilerin okula alınması tarihleri 1926 sonlarına denk gelmiş ve 1 Mart 1927 tarihinde eğitime başlanmıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü’ne yani Orta Muallim Mektebi’ne Gazi ve Eğitim Enstitüsü isimlerinin verilmesiyle ilgili olarak farklı söylemler olmuştur. Gazi ismi aslında, Ankara’da Erkek İlk Öğretmen Okulu’na yaptırılıp daha sonrasında Gazi Eğitim Enstitüsü’ne kalan mimari yapıya Atatürk’ün unvanını vermesiyle gerçekleşmiştir. 1929-1930 yıllarında Orta Muallim Mektebi’nin bu yapıya gelmesi ile birlikte Mimar Kemalettin’in de projesindeki ismiyle Ankara Gazi İlk Muallim Mektebi ismi Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü olarak değişmiştir. Pedagoji Bölümü’nün kurulmasıyla Gazi Eğitim Enstitüsü’ne, “Terbiye Enstitüsü” adı eklenmiştir. Gazi Terbiye Enstitüsü, derslikleri, amfileri ve laboratuvarlarıyla oldukça zengin bir iç yapıya sahip olmuştur. Plastik sanatlar içinse pek çok atölye, müzik ve beden eğitimi için de salonlarının olduğu belirtilmiştir. 1932 yılında açılan Resim-iş Şubesi’ne beş yıl süreli öğretmen okulu mezunları alınmış ve eğitim süresi üç yıl olarak belirtilmiştir. 1934 ve

1935 yıllarında ilk mezunlarını veren okuldaki Resim ve İş şubeleri ilk zamanlar iki farklı alan olarak işlenmeye çalışılsa da daha sonra iki şube birleştirilerek hem iş ve resim hem de resim öğretmenliği yapabilecek nitelikte eğitim vermeye başlamıştır (Altunya, 2020, s.12-31).

Bölümün kuruluşunda Almanya'dan örnekler alınmıştır. O zamanın kıt koşullarına rağmen, atölyeler Avrupa'dan getirilen malzemelerle donatılmıştır. Avrupa'ya giden ilk öğretmenlerin de Almanya'da öğrenim görmüş olmaları, bölümün hem Almanya standartlarında hem de özgün bir şekilde eğitim vermesine olanak sağlamıştır. 1932 ve 1933 yılına ait bir enstitü raporuna göre, Resim-İş Bölümü'nde; resim, ağaç, mukavva ve kağıt, demir, model ve sınıf atölyeleri bulunmuştur ve bu atölyelerin her birinin on iki öğrenci birlikte eğitim görecektir. Gazi Eğitim Enstitüsü'ne öğrenci alınması konusunda bazı şartlar da beraberinde getirilmiştir. İlk başta bir yılda olsa ilköğretim öğretmenliği yapmış olma şartı konulsa da daha sonra bu şart kaldırılarak en az lise mezunu ya da ilk öğretmen okulu mezunu olması şartı getirilmiştir. Yönetmeliğin içinde bir de yapılması istenen bazı resim şartları bulunmuştur. Şartlara göre; iki renkli, iki renksiz doğa resmi, çeşitli cetveller ve mürekkep kullanılarak alet ve makine çizimi son olarak da farklı tekniklerde de olabileceği söylenen öğrencinin geldiği yere ait kroki, grafik veya fotoğraf çalışmaları şartı konulmuştur. Ancak bu durum fazla sürmeden 1943 yılında yapılan bu sınavların enstitüde uygulanmasına karar verilmiş ve 1950 yılından itibaren genel kültür sınavlarıyla birlikte enstitüde uygulanan desen ve renkli çalışmalarla alım sınavları devam etmiştir. Resim-İş bölümü kendi içinde iki farklı nitelik barındırır. İlki; bölümde sadece sanat eğitimi verilmediği bunun yanında bölümün pedagojik özelliklerinin de olduğu, ikincisi ise; sanat ve iş eğitiminin harmanlamasını yaparak sentez oluşturmaktır (Altunya, 2020, s. 516-564).

3.4.2. Halk Evleri

Atatürk'ün milli kültürü geliştirerek, çağdaşlaşma yolunda açmış olduğu Halkevleri, 1932 ve 1950 yılları arasında faaliyetlerini sürdürmüş ve bu tarih aralığında tüm yurttan sanatı yaygınlaştırmak ve kültürü anlatabilmek adına önemli çalışmalar içinde bulunmuştur. Halkevleri, gerek edebiyat, gerek tarım, gerekse sanat dalları başta olmak üzere dokuz farklı alanda etkinlikler yaparak, bu etkinliklere toplumun bütün fertlerinin katılmasını sağlamıştır. Bu çalışmaların içinde olan pek çok gönüllü vatandaş, köylere ve kırsal bölgelere giderek çeşitli tiyatro oyunları sergilemişler ve köylerde yaşayan insanlara okuma alışkanlığı kazandırabilmeyi amaçlamışlardır (Tunalı, 2013, s.59).

1943 yılında, Halkevleri ve Halkodaları çalışmalarını içeren bir broşürde resim sanatı ve fotoğraf sanatının üzerinde fazlaca durulduğu görülmüştür. Bu broşürün içerisindeki amaç; ülkenin her bir köşesine ulaşarak pek çok yetenekli genç insanı cesaretlendirerek, sanatsal zevklerini ve bakış açılarını ülke çapında yaygınlaştırmak ve sanatı tüm insanlara açmak olmuştur. Ayrıca açılan sergilerin ve bu sergilerde derece almaya hak kazanmış çalışmaların Ankara'da her yıl düzenlenen sergiye gönderildiği belirtilmiştir (CHP Halkevleri ve Halkodalarından aktaran Tunalı, 2013, s. 74).

Ankara'da bulunan Halkevi atölyesinin, halkın kesimindeki her vatandaşa açık tutulduğu belirtilmiştir. Halkevlerinde resim dersi veren öğretmenler Avrupa'da eğitim almış ve Güzel Sanatlar akademisinden mezun olan eğitimciler olmuştur. Atölyelerde haftanın dört günü ders verilmiş, resimle ilgilenen insanlara canlı modelden çalışmalar yaptırılmıştır. Halkevleri, bu süreç içerisinde çalışmalara katılan üyelere destekte bulunmuş ve araç-gereç temini sağlamıştır. Bu derslerin sonucunda çıkan eserler, öğretmenler tarafından beğenildiği takdirde sergilere alınmıştır (Ankara Halkevi Yayın Organı, Ankara Halkevleri Faaliyet Raporu'ndan aktaran Tunalı, 2013, s. 74).

Halkevleri'nin açılmasıyla birlikte, toplum bilinçlenmiş, pek çok insan sanata yönelerek kendini keşfetme imkanı bulmuştur.

3.4.3. Yurt Gezileri

Cumhuriyetin ilan edilmesinin ardından, 1938 yılında Cumhuriyet Halk Partisi tarafından başlatılan “Yurt Gezileri” dönemin sanat anlayışı, sanatın ilerlemesi ve halk arasında yaygınlaştırılması açısından büyük bir önem taşıyordu. 1944 yılına kadar devam eden bu gezilerde, her yıl on ressam ülkenin değişik şehir ve kasabalarına gönderiliyor, gittikleri yerlerde özgürce resim yapmaları sağlanıyor ve daha sonra ki zamanlarda yapacakları resimler için görsel bir malzeme kaynağı oluşturmaları sağlanıyordu. Bu sayede sanatçılar, sadece bulundukları şehri, İstanbul’u görmenin dışında Anadolu’nun değişik köy ve kasabalarını görerek, yerel halkla tanışıyor ve sanatı halk arasında daha yaygın bir hale getiriyorlardı.

Cumhuriyet Kuşağı olarak isimlendirebileceğimiz bu genç ressamlar hem Avrupa’dan aldıkları batılı anlayışı geliştirmeye çalışıyor hem de yerel kültür ve kimlikle büyük bir buluşma içine giriyorlardı. Halkevlerinin oluşturulması, İnkılap sergilerinin açılması ve yurt gezileri, henüz çevresindeki güçlü devletlerle savaşmak zorunda kalmış ve girdiği savaşlardan galip gelerek çıkmış Türkiye için yadsınamayacak kadar büyük bir başarı olmuştur.

Yurt gezilerinin, ressamların özgür bir anlayışla resim yapmaları sağlanmasından ve desteklenmesinden dolayı eşi, benzeri olmayan kültürel bir uygulama olarak kabul edilmiştir. Çünkü buradaki hiçbir sanatçı istek üzerine veya belirli bir konu üzerine değil özgürce, hissettikleri ve yaşıyıp gördükleri memleketlerin yerel üsluplarınca sanatlarını icra etmişlerdir. Bu durumun sonucunda da sanatçılar, buralardan geldiklerinde bile yıllarca sürebilecek görsel ve ussal bir zenginliğin içine girmişlerdir. Yurt gezilerinde ortaya çıkan bu zenginlik, bazı ressamlar için gelip geçici bir hal alırken, bazı ressamlar içinse kimliğin bulunması yönünde parlayan bir ışık gibi olmuştur. Aslında var olan “Halka doğru” bir projenin içerisinde, halk sanatla buluşmuş, sanatçılar yöresel kimlikler tanımış ve her şeyden önemlisi kırsal kesime giden ilk aydınlar ressamlar olmuştur.

Ressamlar yurt gezilerinden döndükten sonra her yıl açılan sergilere bu eserlerinden vermişler, çoğu parti tarafından satın alınan bu eserlerin akibeti ne yazık ki daha sonraları değişmiştir. 1950 yılında çok partili döneme geçiş ile birlikte eserlerin nerede olduğu, nereye gittiği konusunda net bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak belki de burada önemli olan ressamların belleklerinde ve hayatlarında yer eden o yöresel hayatlar ve etnik kimliklerin yurt gezilerinden sonra ki yıllarda eserlerinde yer almaları olmuştur (Berk, Çalikoğlu, Edgü, Erol ve Ural, 1998, s. 8-14).

3.4.4. Köy Enstitüleri

Köy Enstitüleri, Hasan Ali **Yücel** ve dönemin İlköğretim Genel Müdürü olan İsmail Hakkı **Tonguç** ile birlikte, yerel halkın bilinçlenmesi, eğitilmesi ve meslek sahibi olması için özenle üzerinde düşünülerek ve büyük çabalar gösterilmesi sonucunda açılmıştır. Ancak Köy Enstitülerinin açılmasından önce Yücel, İzmir, Kastamonu, Edirne gibi şehirlerde kolej, astsubay okullarından geriye kalan binalarda hatta Tarım Bakanlığı'ndan intikal eden bir çiftlikte, 14.07.1939 yılında 3407 sayılı kanun ile Köy Öğretmen Okulu'nu açmıştır. Köy Öğretmen Okulu'nun açılmasından bir yıl sonra da 17.04.1940 yılında 3803 sayılı kanun ile Köy Enstitüleri açılarak üç sınıfı içeren öğretmenin olduğu okullar beş yıla çıkarılarak ilk yenilik yapılmış olmuştur.

Köy Enstitüleri'nin amacı, köylere gerekli eleman yetiştirecek, köyleri kalkındıracak olan ebe, öğretmen sağlık memuru gibi çeşitli meslek dallarını kazandırmak olmuştur. İlk Hasanoğlu Köy Enstitüsü olarak açılmış ve on yıllık bir plan ve proje çerçevesinde köylere gerekli elemanlar yetiştirme çalışmaları başlamıştır.

Tonguç, 1925 yılında, İlköğretim Genel Müdürü olmadan önce Ankara Erkek Öğretmen Okulu'na resim-iş öğretmeni olarak atanmıştır. O dönemde okullarda resim-iş derslerinde kullanılan araç ve gereçler karton ve kağıt olmuş bunun yanı sıra maden ve ağaç işçilikleri çalışılmıştır. Resim öğretmeni olarak görevini sürdürürken, bakanlık kadrosuna geçmiş

ancak öğretmenlik görevini de bırakmadan devam ettirmiştir. Araç ve gereçler bu kadar kısıtlı ve yetersiz olmasına rağmen yine de çalışmalarını üstün gayret ve çabasıyla daha ileri seviyelere taşımış ve tren vagonunda açmış olduğu sergilerle halka bunu gösterme imkanı bularak, sanat eğitimi üzerine açtığı kurslar ile neler yapılacağını göstermiş olmuştur (Efe, 2007, s.36-39).

3.4.5. Müzelerin, Galerilerin ve Belediyelerin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkıları

Türkiye’deki müzecilik anlayışının ilk dönemleri, batıdaki müzecilik anlayışından biraz daha farklı olmuş, Hun Devleti dönemlerine kadar uzanan bir zaman diliminden itibaren sadece değerli eşyalar bir koleksiyon oluşturma biçiminde toplanarak saklanmıştır (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 82). Çeşitli uzmanlar, 1996 senesinde bir resmi toplantıda Türk müzeciliğinin ilk defa 1723 yılında başladığını öne sürmüştür (Shaw, 2004, s. 19).

1839 tarihinde Tanzimat Fermanı ile birlikte batı etkileşimleri hız kazanmış, ilk defa genel müze kurularak İstanbul haricindeki pek çok şehirden değerli eşyaların İstanbul’a gelmesine imkan sağlanmış ve bu süreçte müzecilikle ilgili kurumsal anlamda adımlar atılmaya başlanmıştır (Şapolyo, 1936; Buyurgan & Mercin, 2010, s. 82).

1881 yılında Osman Hamdi Bey, müze müdürü olarak görev almaya başlamış ve bu durum müzeciliğin ilerlemesi bakımından oldukça önemli olmuştur. Osman Hamdi Bey verdiği kararla, yurt dışına eser çıkarma sayısını düşürmüş yanlış giden bazı durumları düzeltmeyi hedeflemiştir (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 85). 1909 yılında ise Darülmüallim müdürü Satı Bey, pedagojik bakış açısıyla okullarda müze anlayışını hayata geçirerek, eğitim verilebilecek bir ortam olarak kullanılabilmesi fikrini oluşturmuştur (Adıgüzel & Öztürk, 1999, s. 74).

Atatürk’ün desteği ile 1920 yılında Türk Asar-ı Atika Müdürlüğü” kurulmuştur. 1922 senesinde Milli Eğitim Bakanlığı kararıyla eski eserlerin korunarak saklanması,

kayıtlarının tutulması ve yeni müzelerin kurulması için görevlendirmeler yapılmıştır (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 86-87).

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte müzelerle ilgili yeni düzenlemeler yapılmış, ülkenin müsait olan yerlerinde yeni müzelerin açılması istenmiş, Topkapı Sarayı müze olarak 1927 tarihi itibari ile halka açılmıştır. Topkapı Sarayı halen eğitsel kurslar veren, sergi amaçlı kullanılan ve daha geniş ziyaretçi kitlesine sahip en seçkin müzelerden biridir. 1930 yılında Cumhuriyet hükümetine ait ilk resmi müze olan “Ankara Etnoğrafya Müzesi” halka açılmıştır (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 87).

1937 yılında Atatürk’ün ilgi ve isteğiyle, bir tarafı resim, diğer tarafı da heykel olacak şekilde “İstanbul Resim Heykel Müzesi” açılmıştır. Açılan müze dört bölümden oluşmuş ve her bölümde farklı eserlere yer verilmiştir (Dikmen’den aktaran Buyurgan & Mercin, 2010, s. 89-90).

1950’de ortaokul ve lise kademelerinin resim ve el işi derslerindeki programlarında, civardaki müzelere gitme ve öğrencinin kendiliğinden müzeleri merak ederek gezmesini sağlamak amaçlanmıştır (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 90).

1982-1993 yılları arasında müzelerde eğitim verilmesiyle ilgili olarak yeni kararlar alınmıştır. Bu kararlar dahilinde çocukların oynarken öğrenebilecekleri bir ortam oluşturabilmek amacıyla müzelere çocuk bölümleri kurulmuştur. Bu bölümlere örnek olarak Antalya Arkeoloji Müzesi çocuklar için bir salon ayırmış ve salonda bir öğretmen eşliğinde çocuklara resim ve seramik dersleri verilerek, çeşitli işlerin sergilendiği bir sergi ortamı oluşturularak müzede eğitim amacı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca üniversitelerin yüksek lisans programlarına müze ve müzelerde pedagoji ile ilgili dersler konulmuştur (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 92-93).

Müze eğitimi ve kurumun kendini geliştirmesi konusunda örnek verilebilecek olan başka bir müze de 2004 yılında açılmış olan İstanbul Modern Müzesi’dir. Bu müzede çocuklara eğitim vermek amaçlı çok kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Müze İstanbul büyükşehir Belediyesi ile anlaşarak otobüs aracılığıyla şehrin pek çok farklı yerinden çocuklar müzeye

getirilmiş, sergisi olan sanatçılar hakkında bilgiler verilmiştir. İstanbul Modern Müzesi diğer taraftan da müzedeki eserleri otobüsler aracılığıyla okullara götürülmesini sağlayarak, çocukların bilgilenmesini sağlamıştır (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 95).

Görsel Sanatlar dersi salt anlatımla yürütüldüğünde, öğrenciler dersin verimliliği konusunda yetersiz kalırlar. Yaratıcı olabilmenin en önemli yollarından biri görebilmektir. Öğrencilerin sanat eserleriyle karşılaşmaları, yakından görmeleri, eseri daha iyi anlamaları, sanatsal ilke ve elemanlarını daha yakından tanımalarını sağlar. Bu nedenle müze ve galerilerin önem büyüktür. Galeriler ve müzeler kendileri arasında farklı özelliklere sahiptir. Bu özelliklerden bir tanesi, galerilerin devlet veya özel sektör tarafından açılabilir olmasıdır. Dolayısıyla özel olarak açılan galerilerin bazı desteklere ihtiyaç duyabilmesinden kaynaklı olarak müzeler ile işletme noktasında ayrılmaktadırlar. Müzeler ise daha çok toplumu hem kültürel hem sanatsal açıdan geliştirme kaygısı güder. İkinci fark ise galerilerin sergi alanlarında sanat eserlerinin yer almasıdır. Müzelerde ise koleksiyonun pek çoğu farklı eserlerden oluşmaktadır. Müzeler ve galeriler öğrencileri daha geniş ve ferah alanlarda eserleri canlı görerek daha verimli bir görsel sanatlar eğitimi almalarını sağlamaktadır (Buyurgan & Mercin, 2010, s. 117-120).

Müze ve galerilerin yanı sıra, belediyeler de açmış oldukları kurslar, halk eğitim merkezleri ve sergi alanlarıyla hem çocuklara hem de yetişkinlere Görsel Sanatlar eğitimi kapsamı içinde destek vermektedir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi 1994 yılından itibaren Ankara'nın pek çok yerinde resim ve seramik kurslarıyla kadınlara eğitim vermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı onaylı BELMEK kurslarında ve e-yaygın sisteminde yer alan modüllerle kursiyerlere hizmet vermektedir. Ayrıca resim branşında; duvar resmi uygulama, pastel boya, akrilik boya, gravür, kumlama resimde natürmort, yağlı boya, guaj boya tekniklerini uygularken, seramik branşında ise; üç boyutlu şekillendirme, alçı şekillendirme-kalıp ve sır ve döküm tekniklerini uygulamaktadır (C. Yaman, (Yazılı İletişim, 5 Şubat 2024)).

4.1. Günümüz Şarlarındaki Okullarda Görsel Sanatlar Eğitimi Anlayışı

Sanat, toplumsal bazda bir birtakım dinamiklere sahip, toplumu yönlendiren bütüncül bir kavramdır ve toplumların sosyoekonomik seviyelerinden etkilenecek sosyokültürel düzeylerini şekillendiren temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda görsel sanatlar eğitimi sosyokültürel ve sosyoekonomik durumların etkilerinin ve sonuçlarının belirgin olarak gözlemlenebildiği süreçlerden biri olarak nitelendirilebilir. Okullardaki görsel sanatlar eğitim anlayışı gözlemlendiğinde farklı iklim ve çevrelerdeki okullarda bu anlayışın farklı şekillerde yürütüldüğü ve uygulandığı görülebilmektedir. Türkiye’de devlet okulları ve son yıllarda sayısı artan özel okullar açısından gözlemlendiğinde görsel sanatlar eğitime yönelik farklılıkların arttığı söylenebilir. İmkan ve şartlardaki değişkenlikler bu eğitimin yeterli, yetersiz olmasında ya da istenilen düzeye ulaşılıp ulaşılamamasında etkili olabilmektedir. Bu bağlamda bu okullardaki öğrencilerin, velilerin, öğretmenlerin ve okul yönetiminin görsel sanatlar eğitime bakış açılarının ve tutumlarının da farklılık gösterdiği söylenebilir. Devlet okullarındaki eğitim anlayışının öğretmen odaklı ve mevcut imkanlar doğrultusunda yetenekli öğrencileri temele alarak geliştirme yönünde ilerlediği söylenebilirken; özel okullardaki eğitim anlayışının, veli taleplerinin önceliğine verilen önemden de etkilenecek, tüm öğrencileri yetenekli varsayıp, mevcut durumlarını geliştirme yönünde ilerlediği söylenebilir.

Devlet okulları ve özel okullardaki görsel sanatlar eğitime yönelik ayrılan ders süreleri incelendiğinde büyük farklılıkların olmadığı, sadece güzel sanatlar liseleri dışında bu sürelerin benzer ya da yakın olduğu görülmektedir. Görsel sanatlar eğitiminin uygulamalı öğretim açısından zamana daha çok ihtiyaç duyan bir süreç olduğu düşünüldüğünde sınırlı ders saatlerinin bu eğitimin kaliteli ve yeterli ölçüde uygulanması konusunda eksiklik oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Uygulama alanı olarak görsel sanatlar eğitimi atölye ortamında gerçekleştirilmesi gereken bir süreç olmasına rağmen atölye eksikliği nedeniyle sınıflarda uygulanabilmektedir. Sınıflarda uygulanan görsel sanatlar eğitiminde sınırlı materyal tercihinin mecburiyeti ve

alan darlığından kaynaklanan durumların mevcudiyeti bu eğitimin verimlilik düzeyini de kısıtlayabilmektedir.

4.1.1. Okullardaki Fiziki Koşullar

Günümüzde, Türkiye sınırları içerisinde görsel sanatlara ve görsel sanatlar eğitime gerekli ilgi, saygı ve özenin gösterilmediği düşünülmektedir. Okullarda görsel sanatlar dersleri daha sonraki planlara atılmaktadır. Okullarda ve görsel sanatlar eğitiminin verildiği alanlarda, atölye ve mekan sıkıntısı, materyal ve malzeme bulmaktaki zorluk, görsel sanatlar dersleri için ayrılan sürenin kısıtlı oluşu görsel sanatlar eğitiminin verilmesinde ki şartları da zorlaştırmaktadır. Öğrencilerin tam anlamıyla eğitimi ve öğretimi kavrayabilmeleri, verim alabilmeleri için gerekli uygunluktaki mekânsal kurgu büyük önem taşımaktadır. Özellikle görsel sanatlar derslerinde, kullanılacak olan alanın verimi, materyaller ve ürünlerin sergileneceği ortam açısından fiziki koşullar büyük önem taşımaktadır (Piri, 2022, s. 31).

Görsel sanatlar ve eğitimi dersleri, dersin doğası gereği okullarda gösterilen diğer tüm derslerden oldukça farklıdır. Bu nedenle farklı bir ortam, farklı bir alana duyulan ihtiyaç artmaktadır. Ancak günümüzde görsel sanatlar derslerine gerekli önemin verilmediğini, toplumun görsel sanatlara uzak duruşundan, kendi kültüründen dahi bihaber oluşundan, ders için alınacak bir fırça ve kağıdın velilere ve hatta okul yöneticilerine külfet gibi gelmesinden çok rahat anlaşılabilmektedir.

Okul müdürlerinin, idareciliğini yaptıkları okulların hedeflerini gerçekleştirebilmek doğrultusunda mevcut kaynaklarını verimli ve etkili kullanmaları gerekmektedir. Fakat çoğunlukla ekonomik yetersizlikler nedeniyle eğitsel anlamda belirlenen hedeflerine ulaşabilmekte zorluklar yaşayabilmektedirler. Bu doğrultuda okul müdürlerinin idarecilik yaptıkları okulların ekonomik yönetiminde karşı karşıya kaldıkları problem durumlarının,

görüşlerine başvurularak tespit edilmesi önem arz etmektedir (Özer, Demirtaş & Ateş, 2015, s. 21).

Günümüzde çoğu okulda halen görsel sanatlar eğitimi dersleri için gerekli atölyeler, sergi alanları veya gerekli çalışma ortamları bulunmamaktadır. Çoğu görsel sanatlar öğretmeni tam anlamıyla öğrencilere verimli olamayacağını bile bile zorunluluk çerçevesinde görsel sanatlar derslerini atölyeler yerine dersliklerde işlemek durumunda kalmaktadır.

Eğitim ve öğretim programları ile okulların fiziki şartları birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Okullardaki atölye eksiklikleri nedeniyle derslerin, dersin gerektirdiği niteliklerde ve özelliklerde yapılamaması söz konusu olabilmektedir. Bu bağlamda okul idarecilerinin bu soruna çözüm üretebilmeleri görsel sanatlar disiplinine olan tutum ve ilginin artmasını sağlamakta önemli görülmektedir (Yazar, Aslan & Şener, 2014, s. 595).

Diğer bir sorun ise materyal ve malzeme temininden kaynaklanmaktadır. Görsel sanatlar derslerinin ve sanatın gereksizliğine inanan insan çoğunluğuyla yaşadığımız toplumda ne yazık ki görsel sanatlar dersleri ve malzemeleri gereksiz görülmekte ve temin edilmemektedir. Bunun sebebi iki farklı açıdan da incelenebilir:

- Ailelerin sosyoekonomik ve sosyokültürel seviyelerinin düşük olması
- Ülkemizde görsel sanatlar eğitimi için ayrılan bütçenin azlığı ya da olmaması

Ailelerin sosyoekonomik yönden düşük gelirli olması, çocuğun görsel sanatlar eğitimi almasını malzeme, araç-gereç açısından yeterli imkanın sağlanamayacağı düşüncesiyle engellemektedir. Gerekli olan araç ve gerece harcanacak paranın yerini, bireylerin kendilerine göre değerlendirerek vermiş oldukları ilk plandaki harcamalara kullanılması tercih edilmektedir. Çünkü bu aileler için görsel sanatların gerekliliği ve hatta belki de görsel sanatların kendisi bile herhangi bir anlam ifade etmemektedir. Aslında bireylerin ekonomik durumlarındaki yetersizlik çok başka alanlarda da değerlendirilmelidir ancak görsel sanatlara yansıyan kısım ne yazık ki görsel sanatları feda etmekten öteye geçememektedir. Sosyokültürel açıdan değerlendirilecek olursa da, ailelerin eğitim ve kültürel seviyelerindeki yetersizlik görsel sanatların insan doğasında var olması

gerekliliğinin bilincini hissedememelerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla da okullardaki fiziki yetersizlikler veliler tarafından da sorgulanmadıkça ne okul yönetimleri ne de öğrenciler için önem hissettirmemektedir.

Öğretmen görüşlerine göre, velilerin görsel sanatlar dersine karşı tutumları değerlendirildiğinde, görsel sanatlar disiplinine yönelik velilerin büyük bölümünün olumsuz tutuma sahip oldukları, derse karşı ön yargılı ve dersin gerekliliğine yönelik önemi anlayabilmede yeterli düzeyde olmadıkları görülmektedir (Aydın & Yıldız, 2024, s. 91).

Ülkemizdeki görsel sanatlar eğitimine ayrılan bütçenin yetersizliği üzerinde durmak gerekirse, toplum bilinci olarak genel anlamda görsel sanatlara gereken değerin ve özenin verilmemesinden kaynaklı sanatsal bir açlık duyulmamaktadır. Dolayısıyla görsel sanatlar eğitimi için harcanacak ve ayrılacak bütçe okullara ulaşmamaktadır. Bunun sonucunda ise okullardaki atölye, alan ve malzeme ihtiyacı karşılanamamaktadır.

4.1.2. Ekonomik Şartların Değişkenliği Yönündeki Okul Farklılıkları

Yakın geçmişten bugüne değin olan süreçte özel okul sayısının, devlet okulu sayısına göre belirgin oranda arttığı gözlemlenmektedir. Sosyoekonomik olarak özel okullar, sunduğu ek hizmetler doğrultusunda, ekonomik durumu çocuklarını bu okullara gönderebilecek güçte olan veliler tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Özellikle bu okullarda oluşturulan görsel sanatlar atölyelerinin, malzeme ve çalışma alanlarının güçlü olması, yapılan etkinlik sayısının daha çeşitli ve veli memnuniyetini arttırıcı nitelikte olması öğrencilerin görsel sanatlar eğitimlerini de büyük oranda geliştirmektedir. Görsel sanatlar eğitimi, estetik algı üzerine inşa edildiği için, kullanılan malzemenin ve oluşturulan öğretim ortamının kalitesinin yüksek olması önem arz etmektedir. Bu durum ailelerin sosyoekonomik özellikleriyle bağlantılı olduğu için, seçilen okulun imkanları öğrencinin sanatsal gelişim kalitesini büyük oranda etkilemektedir.

Özgüven açısından özel okullardaki öğrencilerin daha fazla özgüvenli davrandıkları görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında özel okul öğrencilerinin ekonomik açıdan kaygı taşımamaları ve özel okullardaki genel davranış ve tutumların öğrencilere karşı çoğunlukla pozitif yönde olmasının etkisi büyüktür. Özel okul öğrencilerinin, okul idaresi ve öğretmenlerin üzerlerinde baskı unsuru olamayacağı düşüncesini taşımaları söz konusudur. Bütün bu durumların devlet okullarında tersi nitelikte olması devlet okullarındaki öğrencilerin özgüven duygularının düşük seviyede olmasına sebep olmaktadır (Gürler, 2020, s. 5).

Devlet okulları ve özel okullar karşılaştırıldığında; özel okulların velilere sundukları öğretim paketleriyle, öğrencilere daha fazla ek ders ve etüt gibi fazladan imkan sunmaları sonucunda, normal süreçte sanatsal yeteneği fark edilmeyen öğrencilerin dahi belirli bir başarı seviyesine getirildiği gözlemlenmektedir. Bu durumda görsel sanatlar eğitiminde ekonomik gücün belirgin olarak etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca, sosyoekonomik olarak daha entelektüel ve ekonomik durumu daha iyi olan velilerin okul tercihlerini, çocuklarının çok yönlü gelişimlerini sağlamak amacıyla, özel okullar yönünde yaptıkları bilinmektedir. Sosyoekonomik süreçlerin genel olarak sanat eğitime etkileri göz önünde bulundurulduğunda, yetenekli öğrencilerin sanatsal eğilimlerini, belirli seviyede yeteneği olan öğrencilerin ise ulaşabilecekleri seviyeyi fark etmeleri üzerinde büyük etkisi olduğu görülmektedir. Entelektüel yapı ve ekonomik gücün yeterli veya yetersiz olması görsel sanatlar eğiliminin seviyesinde de büyük değişikliğe yol açmaktadır.

5.1. Kültür

Kültür birbirinden farklı anlamlarda kullanılmış ve bu nedenle birden fazla tanıma sahip olan bir kavramdır. Farklı toplumlarda ve dillerde tanımsal yapısı değişse de genel olarak kültür insanoğlunun hayat tarzı ya da biçimi olarak düşünülebilmektedir. Uzun tanımıyla kültür, toplumların manevi ve maddi unsurlarının, gelenek, görenek, görgü, davranış biçimi, sanat,

hukuk, ahlak gibi süreçlerini içinde barındıran, kompleks fakat birbiriyle uyum içerisinde olan bir bütündür (Nirun, Öner & Baykurt, 1988, s. 78).

Kültürün içindeki, toplum üyelerinin hisleri, bir olaya verdikleri tepkiler, acı ve tasada sergilenen tutum ve davranışlar birer kültürel öğedir. Dil ve edebiyat sesli kültürü, plastik sanatlar ise görsel kültürü oluşturur. Bir türkünün hissettirdikleri, örf, adet, anane birer kültürel motiftir. Aslında kültür bir yaşam tarzı olarak dünden gelen, bugün yaşanan ve yarına aktarılması gerekli olan yaşam tarzı olarak karşımıza çıkmaktadır. Birey, toplumla iç içe yaşayan sosyal bir varlıktır. Ancak insan geçmişinden gelen, bir takım değerleri yaşantısında ve özünde barındırdığı gibi bu özellikleri yaşantısı içerisinde uygular ve eğitim yoluyla gelecek nesillere aktarmaya çalışır (Güvenç, 1984, s. 95).

Kültürel alt yapının ve kuşaklar arası aktarım sürecinin oluşması çocuğun dünyaya gelmesiyle ve içinde bulunduğu ailenin kültürel unsurlarıyla etkileşime girmesiyle başlar.

Bir ailede dünyaya gelen çocuk var olduğu ailenin kültürü içine doğar. Çocuk istemsiz olarak ailenin kültürel şahsiyetinin bir parçası olur ve zamanla bu kültürün öğelerini ve tarzını benimseyerek uyum sağlar. Kültür toplum içerisinde meydana gelen sosyal bir vakadır. Kuşaklar arasında öğrenilmiş davranışların aktarımı olarak ilerler ve insanların fiziksel, sosyal çevrelerine uyabilmelerini sağlar. Toplumsal ahengin oluşturulmasında görev alan kültür, içinde bulunulan dönemin gereksinimlerine göre güncellenerek ve birikerek aktarılır. Özünde sabit bir yapı değil dinamik bir süreç içerisinde akarak devam etmektedir (Nirun, Öner & Baykurt, 1988, s. 80-82).

Birey ailenin ve içinde yaşadığı toplumun kültürüyle yoğrularak edindiği birikimi sonraki kuşaklara aktarır. Bu şekilde kültür geçmiş ve şimdinin harmanıyla hem özünü korur hem de yenilikleri içine alarak kuşaklar arası aktarıma uyumlu hale gelir.

5.1.1. Toplumsal Kültür ve Çevre

Kültür, toplum davranışlarının yaygın ve kabul gören kısmını oluşturur. Bireyler, yaşamsal döngü içerisinde pek çok davranışı üzerinde çok durmadan yapmaktadır. Bu döngü içerisinde bireyler sergilemiş oldukları davranışları bazı öğelere göre öğrenirler ve kendinden sonra ki kuşaklara aktararak kültürlenme sürecini gerçekleştirmiş olurlar. Bu doğrultuda kültürlenme; bireylerin öğrendiği, kendisinden sonrakilere öğrettiği ve benimsediği düşünme tarzı, algılama biçimi ve davranış şekillerinin oluştuğu önemli bir süreçtir (Şahin, 2019, s. 461).

Her toplum, ait olduğu değerleri aktarmayı istemekle birlikte kültürel değerlerini çevre faktörü ile gelecek kuşaklara aktarmak ister. Kültür aslında toplumun özünü oluşturur. Kültür özünde o toplumu yansıtan geçmişte yaşanmış izler, kalıntılar, neşe ve tasa gibi yaşanmışlıklar barındırır. Toplumsal bu özde, toplumu bugüne getiren, yaşatan ve bundan sonraki kuşaklara aktarılması istenen maddi ve manevi kültürel değerler gizlidir. Pek çok toplum kültürel değerlerini eğitim ve eğitim kurumları ile yaşatmış ve aktarmıştır.

Birey yaşamını sürdürdüğü toplum içinde diğer bireylerle etkileşim içine girerek kültürleşmeyi gerçekleştirmektedir. Böyle bir kültürleşme, eğitimle ve okul çevresinde daha etkili gelişmektedir.

Çağdaş sosyolojik oluşumlarda, toplumsal yapı birbirinden farklı etnik öğelerden meydana gelmektedir. Önceki kültürel düzeyden süregelen davranışsal yapılar etnik yapıyla alakalı ise, eğitim de bu yönde bireyleri istenilen düzeye getirebilmelidir. Giyim kuşam, aile ve arkadaşlık ilişkileri, evlilik süreçleri, akrabalar arası süreçler, komşuluk, yemek yeme gibi günlük ve sosyal yaşam becerilerinin sonraki kuşaklara öğretimi ve aktarımı okul-toplum etkileşimiyle gerçekleşir. Bütün bu kavramlar birey boyutunda algılanabildiği gibi aslında toplumda ortaklaşa meydana getirilen davranışlardır (Ültanır, 2003, s. 306).

5.1.2. Kültür ve Sanat

Kültürün toplumsal evre yönü olduğu gibi maddi, manevi ve sanatsal yönü de bulunmaktadır. Kültürün manevi ve sanatsal boyutu, kitleleri en çok etkileyen, bazen benzeme ve sentezleme yöntemiyle etkisi altına alan, bazen de popülerlik algısı altında geçerli ve kabul edilebilir olanı benimseme yoluyla etkileşim sağlayabilen alanlarıdır.

Farklı kültürel sistemlerin, görsel sanatları kullanarak zayıf gördüğü kültürleri, örtük bir şekilde de olsa baskılama eğiliminde olduğu ve kendini üstün kültür gösterebilmeyi amaçladığı söylenebilir.

Kültürel yapıların kendi aralarında bir anlamda gözle görülmeyen, diğer zayıf kültürleri etki altına alma, baskılama savaşı ve mücadelesi vardır. Böyle bir savaşıta en büyük hedef, yapısal açıdan zayıf kültürün örf, adet ve gelenekleridir. Baskın kültürlerin tercih ettikleri kültürel aktarım yolları sanatsal olaylar, görsel medya ve müzik gibi çalışmalar yoluyla zayıf kültürü etkileme çalışması yaparlar. Baskın kültürün tek amacı kendi kültürel özelliklerini, zenginliğini ve yapısını diğer kültüre aktarmaktır (Güvenç, 1984, s. 96).

Kültürü meydana getiren birçok unsur gibi sanat eserleri de farklı toplum ve dönemlerde farklı algılanıp yorumlanarak toplum dinamiğinin grlebilmesinde belirli bir rol oynamıştır. Eserlerin var olduğu toplumu temsil gücü ise oluşturulduğu zamanın ihtiyaçlarına, düşünce sistemine ve toplumu yansıtmaya gücüne göre şekillenmiştir (Soysaldı, 2018, s. 307).

6.1. Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Yapılar

Sosyoekonomi, insan yaşamı içerisinde üretim - tüketim dengesi ve bu olguların toplumsal boyutta dengelenmesi ve toplumsal açıdan ilişkilendirilmesidir (Koçak & Alkan, 1999, s. 1210).

Sosyokültürel yapı ise, bir toplumun özelliklerini ve değerlerini yansıtan bir olgunun veya olayın toplumsal bir boyutta ele alınması ve incelenmesidir (Koçak & Alkan, 1999, s. 1210).

Sosyoloji kavramı, bir toplumun aile yapısını, köy veya şehir hayatını, devlet yapısı gibi çeşitli olguları nitelendiren bir alandır. Sosyoloji, bu kavram ve olguları incelerken aynı zamanda da bu kavramlar arasındaki bağlantıları gözlemler (Kösemihal, 1961, s.1).

Sosyoekonomi ve sosyokültür kavramları ise bir toplumun içindeki dengeleri veya nitelendirmeleri ele alan, sınıflandıran, toplum yapısı ve insanlar arasındaki etkileşimi inceleyen sosyoloji biliminin alt dallarıdır.

İnsanları toplum ve maddi geçim seviyeleri yapısı bakımından en iyi tanımlayan olgu sosyoekonomi kavramıdır (Yılmaz, 1995, s. 55).

Sosyokültürel yapı ise, bireylerin toplum içerisindeki eğitim, kültür, sanat, beğeniler, ilgi alanları ve inanç gibi olguları içine alıp nitelendiren kavramdır. Eğitim, edinilen meslek ve gelir düzeyi hem sosyoekonominin hem de sosyokültürel yapının ortak noktasıdır.

Toplumda bireylerin bir arada bulundukları alan, konum, statü farkını ortaya çıkartmaktadır. Eğitim seviyeleri, aldıkları eğitim her toplumda değişkenlik göstermektedir. Aynı konumda olan, aynı sınıfa bağlı olan, aynı veya benzer mesleği yapan bireyler birbirinden rahatsızlık duymazken, farklı eğitim seviyesi, kültürel düzey, meslek yapısı ve geleneğe sahip olan bireyler birbirlerinden rahatsızlık duymaktadır. (Kessler, 1985, s. 132-133).

Meslek açısından incelendiğinde, bireyin vermiş olduğu fonksiyonel fayda, statünün belirlenmesinde büyük bir rol oynar. Birey toplum içinde hangi mesleği yaptığına göre değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme toplumdaki diğer insanların neyin iyi, neyin kötü olduğunu kabul etmesiyle doğru orantılıdır. Soy, biyolojik etmenler her ne kadar statü belirlemese de, genel geçer olarak toplumdaki insanları kabul ettiği şekillerde statü belirlemede yerini alır. Gelir durumuna göre değerlendirildiğinde ise, sosyal konumun tüm dünyada kabul gören yegane birimi maddi güçtür. Bireyin sahip olduğu güç herkes

tarafından kabul edilen tek gerçektir. Servete soy bağı ile sahip olma veya sonradan kazanma arasında farklılıklar kabul edilmektedir (Fichter, 1987, s. 32-33).

Sosyoekonomik ve sosyokültürel yapıların gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde her bölgede aynı olmadığı ve bölgesel olarak hammadde, üretim araçları, pazarın yeterliliği, emek gücü ve coğrafi konum gibi etkenlerin bu yapıları etkilediği görülmektedir. Eğitim, ekonomik güç, dil, din, ırk, ideoloji gibi kavramların ve beğenilerin sanatın şekillenmesinde etkisinin önemi oldukça büyüktür. Sanat yaşam tarzının bir ifade şeklidir. Toplumların sanatlarına bakıldığında onların nasıl yaşadığına, dünyayı, toplumu, doğayı, insanı, ne şekilde algıladıkları sanatlarından anlaşılabilir.

6.1.1. Sosyokültürel Yapılar ve Etkileşim

Toplumlar, kendi varlıklarını devam ettirirken toplumun içinde yaşayan bireylere çeşitli kurallar koymaktadırlar. Bu kuralların hem hukuki hem de sosyal boyutu bulunmaktadır. Hukuki kurallar evrensel nitelik taşıırken, sosyal kurallar toplum tarafından genel geçer kabule dayanan ve olması beklenen davranışlardan oluşmaktadır (Eren, 2017, s.133).

Toplumun içinde birbirinden farklı ancak birbirini tamamlayan pek çok katman bulunmaktadır. Bu katmanların sağlıklı bir etkileşim halinde olması, bireylerin uygun şartlarda yaşamasına olanak sağlamaktadır.

Toplumda kalıtım ve çevre, sosyojenik ve biyojenik güçler veya sosyal ve biyolojik yapı etkileşmesi her daim varlığını korumuştur. İngiliz filozoflarından olan Thomas Hobbes' a göre insanlar kendi zevklerine ve menfaatlerine düşkün, başkalarının görüşlerini ve hislerini düşünmeyen bir varlık olarak dünyaya gelmekte; fakat bu bireyleri topluma yararlı hale getiren onlara sosyal sorumluluk kazandıran ve onu sosyalleştiren yine toplumdur. Rousseau' a göre ise insanlar içsel bir saflıkla doğmuş; içinde yaşamış oldukları toplum onu bozmuştur. Locke ise insanın doğasının üzerine bir şey yazılmamış boş bir levha olarak görmüş ve onu şekillendirenin toplumun kendisi olduğunu ileri

sürmüştür. Bu durumdan anlaşılacağı üzere insanı iyi veya kötü yapan süreç toplumun onu etkileme şekliyle alakalıdır. İnsanlar arasındaki hem kültürel hem ekonomik etkileşmeler insanlara sosyolojik boyutlarda yeni pencereler açmıştır. Sosyokültürel dünyanın sosyal etkileşme yoluyla insan üzerinde yapmış olduğu etkiler farklı şekillerde olabilmektedir (Yörükan, 2013, s. 33).

İnsanlar arasındaki statü, eğitim farkı, ekonomik gelir farkı, inanç farkı, siyasi görüş farkı, ırk farklılıkları gibi birçok etken insanın sosyokültürel yapısının oluşmasında büyük rol oynamaktadır. Aynı zamanda toplumdaki eğilimleri, tercihleri, beğenileri, kültürel yönelimleri de sosyokültürel yaşam biçimini belirlemede ve yaşamsal döngüyü devam ettirmede büyük rol oynamaktadır.

6.1.2. Sosyal Sınıf Anlayışı

Sosyal eşitsizliğin evrensel bir olgu olduğunu benimseyen işlevci görüşe göre her toplum yapısal olarak üyelerine yerine getirmeleri için bir takım pozisyonlar yüklemiştir. Bireyler, bu pozisyonların getirdiği bazı sosyal rolleri gerçekleştirmek suretiyle toplumsal hayatta yer almış olurlar. Bu durumda ister istemez toplumsal bir tabakalaşmayı beraberinde getirmiş; bazı pozisyonların diğerine göre daha önemli kabul edilmesi suretiyle, daha güçlü, vasıflı, kabiliyetli olarak kabul edilen bireylerin toplum açısından önemli noktalara atanmalarını zorunlu görerek bu tabakalaşmanın oluşmasına ve belirli bir sosyal sınıf anlayışının çıkmasına neden olmuştur. Bunun devamında ise vasıf yüklenen insanlara prestij, ücret ve statü gibi ayrıcalıklar yüklenerek bu tabakalaşmanın zeminini sağlamlaştırmış olmuşlardır. Dolayısıyla işlevci görüşe göre kaçınılmaz olarak ortaya çıkan bu durum sosyoekonomik ve sosyokültürel temelli sınıfların ortaya çıkmasını sağlamıştır (Yörükan, 2013, s. 75).

6.1.3. Sosyoekonomik Gelişme Kavramı

Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede çeşitli bölge ve illerin aynı seviyede gelişme göstermedikleri, bu nedenle birçok ülkede bölgesel gelişmişliğin getirdiği farklılıkların sosyoekonomik sorunları daha da arttırdığı görülmektedir. Kalkınma sürecinde, sosyoekonomik kalkınmanın ülkelerin her bölgesinde göreceli olarak dengeli gerçekleşmediği, kısıtlı kaynakların etkili şekilde kullanılması amaçlanarak emeğin yeterliliği, pazarın büyüklüğü, yatırımcı gücü, coğrafi konum, hammadde olanakları gibi sosyoekonomik birtakım faktörlerin etkisiyle, ülke içinde bazı bölgelerin daha hızlı gelişme sağladığı ve sonuçta belli alanlarda kutuplaşmalar olduğu görülmektedir. Gelişme veya kalkınma; kişi başına düşen gelirin arttırılması yanında ekonomik, sosyokültürel yapıların bir bütün olarak toplumun refah seviyesinin arttırılmasını içine alan çok boyutlu bir kavramdır. Kısaca; gelişme için milli gelirin tek başına artması yeterli değildir. Bununla birlikte okuryazarlık oranının, sanayi istihdamı ve milli gelirdeki pay oranının artması gerekmektedir. Başka bir anlatımla gelişme, bir ülkede ekonominin ve sosyokültürel yapıların ilerlemelerini kapsamaktadır. Sosyoekonomik gelişme: kişi başına düşen milli gelirin arttırılması şeklinde kısaca özetlenebilecek ekonomik büyüme kavramının, yapısal ve insani gelişmeyi kapsayan sosyal gelişme kavramı ile birlikte düşünülmesini, bunların tek bir kalkınma süreci halinde ele alınmasını gerektirir. Sosyal gelişme ekonomik kalkınmanın tek sonucu olarak değil, ayrıca gelişmeyi tamamıyla ileri götürecek ve hızlandıracak bir araç olduğu konusunda sonuçlar elde edilmiştir (Albayrak, 2003, s.19, 21, 22).

Herhangi bir ülkedeki alım gücünün artması, iktisadi büyüme, gelir dağılımındaki adalet süreçleri, o ülkenin halkına sunduğu eğitim ve diğer hizmetlerin kalite düzeylerini de etkilemektedir. Bu kalitenin toplumun bütününe ulaşabilecek şekilde güçlendirilmesinin ise o ülkedeki demokratik ilkelerin ve adaletin işleyişindeki yeterlilik düzeyine bağlı olduğu söylenebilmektedir (Tuncer, 2019, s. 71).

6.1.4. Sosyoekonomik Durum ve İnsan Hayatı Üzerindeki Etkileri

Maddi yetersizlik, kendi bünyesinde sosyal, ekonomik ve politik süreçleri barındıran birbirinden ayrılmaz bir bütünlüğü oluşturur. İşsizlikle ilgili yaşanan sıkıntılar, maaşların yeterli düzeyde olmaması, ekonomideki farklılaşmayı, sosyal çevre etkileşiminin ve yardım faaliyetlerinin düşük olması sosyal farklılaşmayı, siyasi haklardan ve etkileşim boyutundan uzak durma politik farklılaşmayı oluşturarak, maddi seviyedeki yetersizlik olgusuna katkı sağlamıştır. Maddi yetersizliği, kendiliğinden olanla ve sosyoekonomik etkilerin dışında bireysellikte de açıklamak mümkündür. Maddi yetersizliğin sebepleri, süreç içerisinde değişebileceği için genel kanı olarak net bir doğrusu bulunmamaktadır (Coşkun, 2012, s. 181).

Sosyolojik anlamda sosyoekonomik duruma bakıldığında ortaya çıkan kavramlar tabakalaşma ve buna bağlı olarak sosyal sınıf ve sosyal statüdür. Çağımızda bir toplumun sosyoekonomik durumunu belirlemek için öncelikli olarak bu üç kavramdan yola çıkılmalıdır (Erkenekli, 2009, s. 48).

6.1.4.1. Toplumsal Tabakalaşma

Toplumsal tabakalaşma bir toplumda yer almakta olan insanların kategoriler biçiminde sıralandığı hiyerarşik bir sistemdir. İnsanların zenginlik, prestij ve güç gibi olgulara sahiplik oranı toplumsal tabakaları meydana getirmektedir. Bu olgu beraberinde statü, ayrıcalık, eşitsizlik, ast, üst gibi kavramları da getirmektedir. Bu yönüyle tabakalaşma değişik insan grupları arasındaki yapısallaşmış eşitsizlikleri ve ayrıcalıkları ifade etmektedir. Toplumsal tabakalaşmanın dört temel özelliği vardır. Birincisi, toplumsal tabakalar basit bir şekilde bireysel farklılıkların yansıması değil bir toplum özelliğidir. Bu nedenle toplumlar tek tek kişilerin sahip olduğu zeki, çevik, uzun boylu gibi sıfatlarla değil, yoksul, zengin gibi niteliklere göre sınıflamalara tabi tutulur. İkincisi, toplumsal tabakalar kuşaklar üstü bir özelliğe sahiptir. Genellikle zenginlik, soyluluk, statü, fakirlik

gibi sıfatlar babadan oğula devredilmektedir. Üçüncüsü, tabakalaşma evrenseldir; tüm toplumlarda bulunur. Fakat topluluklar arasında farklılıklar göstermektedir. Dördüncüsü, toplumsal tabakalaşma eşitsizliklerle beraber değer yargıları ve inançları da kapsamaktadır (Erkenekli, 2009, s. 48).

Toplumsal tabakalaşma, sanayi öncesi dönemde gelişigüzel sebeplerle açıklanırken, modern toplumlarda kişinin kendisine mal edilmiştir (Kalaycıoğlu, Kardam, Rittersberger Tılıç, Çelik ve Türkyılmaz, 2008, s.4).

6.1.4.2. Toplumsal Sınıf

Toplumsal sınıflar genel olarak, ekonomik düzey, eğitim-öğretim seviyesi, yaşam tarzı, mevcut oldukları sosyal sınıfın kabul derecesi ya da toplumsal bilinç düzeyleri gibi farklı ölçütler doğrultusunda birbirlerinden ayrı meydana gelmiş sosyolojik yapılardır (Nirun, Öner & Baykurt, 1988, s.152).

Sanayi toplumlarında toplumsal sınıf, doğum ve kişisel başarıyla beraber yapılanan bir tabakalaşma sistemidir. Kölelik ve kast gibi tabakalaşma yapılarıyla karşılaştırıldığında, sınıflar arası geçiş ve ivmelenmeye daha açık olduğu görülmektedir. Örneğin evlilik, zeka ve yetenek gibi etkenlerle bir başka toplumsal sınıfa geçmek mümkündür. Toplumsal sınıf, ana unsurda para ve gayrimenkul gibi maddi zenginliklere sahiplik oranı ile oluşmuş bir tabakalaşma sistemi olarak tanımlanmaktadır. Bir başka anlatımla toplumsal sınıf, toplumun büyük kısmının benimsedikleri yaşam tarzını önemli ölçüde etkileyebilen, zenginlik ve meslek gibi ortak ekonomik kaynak sahipliklerinin oluşturduğu toplumsal tabakalardır. Bununla beraber toplumsal sınıfın tabakalaşma yapılarından dört ana farkı olduğu söylenebilmektedir. Birincisi, toplumsal sınıflar dini veya yasal etkenlerle oluşturulmamıştır ve daha akışkandır. Dolayısıyla, diğer tabakalaşma unsurlarının aksine, sınıflar arasında evlenmeyi yasaklayan biçimde kurallar yoktur. Bununla ilişkilendirilen ikinci fark; toplumsal sınıflarda doğuştan gelen özelliklerin önemi olmakla beraber, bir

ölçüde «kazanılmış» veya «elde edilmiş» statülerdir. Üçüncüsü, toplumsal sınıf farklılıkları, temelde, ekonomik güçle beraber maddi kaynaklara sahip olma oranından kaynaklanır. Diğer sistemlerden farklı olan unsur dinsel bir nitelik, geleneksel ve kültürel farklılıklardır. Dördüncüsü, diğer tabakalaşma sistemlerinin aksi yönde, bireylerin toplumsal sınıfla ilişkileri oldukça resmidir. Meslek, statü gibi öğelerle insanlar sınıflara ayrılır (Erkenekli, 2009, s. 49, 50).

6.1.4.3. Sosyoekonomik Statü ve Bileşenleri

Statü kavramının temeli Latince standing (konum) kelimesine dayanmakta, kişiye ekonomik ve siyasal ayrıcalıklar sağlayabilen toplumsal bir mevkiye karşılık gelmektedir. Statü kavramı Weber'e göre başka insanlar tarafından toplumsal gruplara yüklenen onur ve saygınlık derecesine göre farklılaşmayı ifade etmektedir. Statü kavramı günümüzde, bir toplum içerisinde geçerli olan kültürel değer ve normlar doğrultusunda kişilerin mesleki konumları, bağlarının bulunduğu aile, aşiret, cinsiyet, ırk gibi farklı durumlarına atfedilen itibar, unvan ve güç gibi değerlendirmeleri kapsamaktadır. Weber' in ifade ettiği gibi «güç, zenginlik ve prestij» gibi birden çok faktörün büyük insan grupları arasındaki toplumsal farklılığı tayin etmede daha esnek ve inceltilmiş bir temel oluşturduğunu düşünmektedir. Weber ve düşüncelerinden etkilenen sosyologların benimsediği, toplumsal tabakalar arasındaki eşitsizliği ve hiyerarşiyi açıklamak için kullanılan ve fazla sayıda parametreden oluşan bu sınıf kategorisine sosyoekonomik statü denir. Weber'e göre toplumsal sınıfın ya da sosyoekonomik statü grubunun oluşmasında servetle birlikte itibar ve güç önemli rol oynamaktadır. Feodal toplumda itibar, kapitalist toplumda servet ve giderek güçlenmekte olan bürokratik toplumlarda ise güç en önemli değişkendir. Günümüzde işlevselci yaklaşımı savunan sosyologlar dahi, sosyoekonomik statü durumunun toplumsal davranışla ilgili pek çok değişkeni etkilediğini düşünmektedir. Toplumsal sınıf; tüketim, boş zaman

alışkanlıkları, hobiler, değerler ve yaşam tarzları gibi konularla bağdaştırılmaktadır (Erkenekli, 2009, s. 50, 51).

İnsanların içerisinde bulundukları toplumsal çevreye yönelik bakış açıları ile diğer bireylere yönelik davranış kalıpları, sosyoekonomik statülerinden kaynaklanan psikolojik durumlardan etkilenebilmektedir. Sosyoekonomik statü açısından daha iyi düzeydeki bireyler, sosyoekonomik açıdan daha düşük seviyedeki bireylere göre benlik algılarını duygusal olarak pozitif yönlü ve içsel yaşamaktadırlar. Yine sosyoekonomik statüsü yüksek bireylerin düşük seviyedeki bireylere göre yaşam süreçlerinden memnun oldukları ve bu yönde olumlu duygular geliştirerek davranışlarına yansıttıkları görülmektedir. Bu iki farklı statüdeki bireylerin sosyoekonomik olarak yakın seviyelere getirilebilmesi aradaki iktisadi eşitsizliğin ortadan kaldırılmasıyla mümkün olabilmektedir (Kamilçelebi, 2024, s. 12).

BÖLÜM IV

YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, belirlenen okullardaki geniş gruplar üzerinde yapıldığı için, var olan durumdaki değişkenler üzerinde herhangi bir etki ya da değişim meydana getirme söz konusu olmamasından dolayı ve durumun var olduğu şekliyle tasvir edilmesi gerekliliğiyle bu araştırmada “Betimsel Tarama Modeli” kullanılmıştır. Bu model doğrultusunda mevcut durumu anlamaya yönelik, nitel ve nicel veriler elde etmek amacıyla, soru-cevap şeklinde hazırlanan öğrenci ve veli anketleri öğrenci ve velilere yöneltilmiştir.

4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evreni 2023-2024 öğretim yılı Ankara iline bağlı Çankaya ve Etimesgut ilçelerindeki birer özel okul ile Etimesgut ve Altındağ ilçelerinde bulunan birer devlet okulunun 7. sınıf öğrencilerinden ve velilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya toplam 119 öğrenci ve 119 veli katılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise, araştırmanın evrenini oluşturan görsel sanatlar dersi 7. sınıf öğrencilerinden rastlantısal yöntemle seçilmiş, 2’şer şubeden oluşan görsel sanatlar dersi 7. sınıf öğrencileri ve velileri oluşturmuştur.

4.3. Veri Toplama Teknikleri

Veri toplanacak okullar Ankara ilinden çeşitli semtlerin sosyoekonomik ve sosyokültürel farklılıkları göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Veri toplama tekniği olarak literatür tarama ve anket tekniği kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde standart test kullanılmamıştır. Öğrenci ve veli anketleri, uzman görüşü doğrultusunda ayrı ayrı, her bir maddenin ve ölçme araçlarının incelenip uzman onayıyla hazırlanmıştır.

4.4. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen verilerin analizleri SPSS 25.0 adlı istatistik yazılımıyla Korelasyon ve Cross Tabulation (Çapraz tablo) analizleri kullanılarak yapılmıştır. Oluşan istatistiki veriler değerlendirilerek açıklamaları ortaya konmuştur.

4.5. Araştırmanın Güvenirlik Hesaplaması

Anketlerin güvenirlik hesaplaması uzman görüşü alınarak yapılmış ve aşağıdaki tablolardaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 1

Öğrenci Anketi Güvenirliği Uzman Görüşü Tablosu

Öğrenci Anketi			
	UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3
Madde 1	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 2	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 3	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 4	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 5	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 6	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 7	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 8	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 9	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 10	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 11	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 12	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 13	Kabul	Kabul	Kabul

Madde 14	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 15	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 16	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 17	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 18	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 19	Kabul	Kabul	Kabul

Tablo 2

Veli Anketi Güvenirliği Uzman Görüşü Tablosu

Veli Anketi			
	UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3
Madde 1	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 2	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 3	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 4	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 5	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 6	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 7	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 8	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 9	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 10	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 11	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 12	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 13	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 14	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 15	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 16	Kabul	Kabul	Kabul
Madde 17	Kabul	Kabul	Kabul

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölüm Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Farklılıkların Görsel Sanatlar ve Eğitime Yönelik Bakış Açılarına Etkisine ilişkin bulguları ve yorumları içermektedir. Alt amaçlar esas alınarak yapılan değerlendirmeler sonucunda tespit edilen sonuçlara göre bulgular, tablolar şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bulgular ve yorumlar Tablo 3, 4, 5, 6, 7, 8,9,10,11’de yer almaktadır.

Tablo 3

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okulların Öğrenci Cinsiyetine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü		Devlet Okulu N=56				Özel Okul N=63			
İlçe		Altındağ		Etimesgut		Etimesgut		Çankaya	
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi		Düşük		Düşük		Yüksek		Yüksek	
Okul Adı		Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul		Çankaya ilçesi özel okul	
N&%		N	%	N	%	N	%	N	%
Kız	N=68	16	61,5	12	40,0	21	63,6	19	63,3
%57,1									
Erkek	N=51	10	38,5	18	60,0	12	36,4	11	36,7
%42,9									
Toplam N=119		26	100,0	30	100,0	33	100,0	30	100,0

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf öğrencilerinin %61,5'inin kız, %38,5'inin erkek öğrenci olduğu görülmüştür.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %40,0'ının kız, %38,5'inin erkek öğrenci olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf öğrencilerinin %63,6'sının kız, %36,1'ünün erkek öğrenci olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf öğrencilerinin %63,3'sinin kız, %36,7'ünün erkek öğrenci olduğu görülmüştür.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki öğrencilerin %57,1'inin kız, %42,9'unun erkek öğrenci olduğu ve toplam frekansın 119 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	Devlet Okulu								Özel Okul							
	İlçe				Altındağ				Etimesgut				Etimesgut			
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi					Düşük				Düşük				Yüksek			
	Okul Adı				Altındağ ilçesi devlet okulu				Etimesgut ilçesi devlet okulu				Etimesgut ilçesi özel okul			
Cinsiyet	Kız		Erkek		Kız		Erkek		Kız		Erkek		Kız		Erkek	
Yaş	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
12 %52,1	7	58,3	5	41,7	12	52,2	11	47,8	10	83,3	2	16,7	7	46,7	8	53,3
13 %43,7	7	58,3	5	41,7	0	0,0	7	100,0	10	50,0	10	50,0	10	76,9	3	23,1
14 %4,2	2	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0

Ölçek uygulanan tüm okullardaki yaş aralığının 12 ile 14 aralığında olduğu görülmüş; bu yaş aralığında en az frekansa sahip olan yaş grubunun 14, en fazla frekansa sahip yaş grubunun ise 12 yaş olduğu tespit edilmiştir.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf öğrencilerinin 12 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %58,3'e %41 olduğu tespit edilmiştir. 13 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %58,3'e %41 olduğu ve 14 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %100'e %0 olduğu görülmüştür.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7. sınıf 12 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %52,2'ye %47,8; 13 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %0'a %100 olduğu tespit edilmiştir. 14 yaşında ölçeği cevaplayan kız ve erkek öğrenci olmadığı için bu yaş grubuna yönelik sonuç elde edilememiştir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf 12 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %83,3'e %16,7 olduğu tespit edilmiştir. 13 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %50,0'a %50,0 ile yarı yarıya ve 14 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %100'e %0 olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf 12 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %46,7'ye %53,3 olduğu tespit edilmiştir. 13 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %76,9'a %23 ve 14 yaşındaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranının %100'e %0 olduğu görülmüştür.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki öğrencilerin %52,1'inin 12, %43,7'sinin 13 ve %4,2'sinin 14 yaş grubunda olduğu görülmüştür.

Tablo 5

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Kardeş Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	Devlet Okulu				Özel Okul					
İlçe	Altındağ		Etimesgut		Etimesgut		Çankaya			
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi	Düşük		Düşük		Yüksek		Yüksek			
Okul Adı	Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul		Çankaya ilçesi özel okul		Toplam	
Kardeş Sayısı	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	2	7,1	5	17,9	12	42,9	9	32,1	28	100,0
2	2	4,0	15	30,0	13	26,0	20	40,0	50	100,0
3	14	46,7	8	26,7	7	23,3	1	3,3	30	100,0
4	4	66,7	1	16,7	1	16,7	0	0,0	6	100,0
5'ten Fazla %4,2	4	80,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	5	100,0

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleimde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf öğrencilerinde tek çocuk olan öğrenci oranı %7,1'dir. Bir kardeşi olan öğrenci oranı %4,0; iki kardeşi olan öğrenci oranı %46,7; üç kardeşi olan öğrenci oranı %66,1 ve üçten fazla kardeşi olan öğrenci oranının %80,0 olduğu görülmüştür.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleimde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7. sınıf öğrencilerinde tek çocuk olan öğrenci oranı %17,9'dur. Bir kardeşi olan öğrenci oranı %30,0; iki kardeşi olan öğrenci oranı %26,7; üç kardeşi olan öğrenci oranı %16,7 ve üçten fazla kardeşi olan öğrenci oranının %20,0 olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf öğrencilerinde tek çocuk olan öğrenci oranı %42,9'dur. Bir kardeşi olan öğrenci oranı %26,0; iki kardeşi olan öğrenci oranı %23,3; üç kardeşi olan öğrenci oranının %16,7 olduğu görülmüştür. Ölçeği cevaplayan öğrencilerin hiçbirinin beşten fazla kardeşi olmadığı tespit edilmiştir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf öğrencilerinde tek çocuk olan öğrenci oranı %31,1'dir. Bir kardeşi olan öğrenci oranının %40,0 ve iki kardeşi olan öğrenci oranı %3,3 olduğu görülmüştür. Ölçeği cevaplayan öğrencilerin hiçbirinin ikiden fazla kardeşe sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki öğrencilerin %23,5'inin tek çocuk; %42,0'sinin tek kardeş; %25,2'sinin iki kardeş; %5,0'inin üç kardeş ve %4,2'sinin üçten fazla kardeşi olduğu görülmüştür.

Kardeş sayısındaki artış oranının düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme seçilen okullardan, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme seçilen okullara doğru azaldığı görülmüştür.

Tablo 6

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	Devlet Okulu N=56				Özel Okul N=63			
	İlçe		Altındağ		Etimesgut		Çankaya	
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi	Düşük		Düşük		Yüksek		Yüksek	
	Okul Adı		Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul	
N&%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kadın N=83 %69,7	16	61,5	21	70,0	23	69,7	23	76,7
Erkek N=36 %30,3	10	38,5	9	30,0	10	30,3	7	23,3
Toplam N=119	26	100,0	30	100,0	33	100,0	30	100,0

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinin %61,5'inin kadın, %38,5'inin erkek veli olduğu görülmüştür.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7.sınıf velilerinin %70,0'inin kadın, %30,0'unun erkek veli olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinin %69,7'sinin kız, %30,3'ünün erkek veli olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinin %76,7'sinin kız, %23,3'ünün erkek veli olduğu görülmüştür.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki velilerin %69,7'sinin kadın, %30,3'ünün erkek veli olduğu ve toplam frekansın 119 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğe katılan sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan farklılık gösteren tüm okullardaki velilerden kadın velilerin erkek velilerden oransal olarak fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 7

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Cinsiyet ve Yaş Aralığına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü		Devlet Okulu						Özel Okul							
İlçe		Altındağ			Etimesgut			Etimesgut			Çankaya				
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi		Düşük			Düşük			Yüksek			Yüksek				
Okullar		Altındağ ilçesi devlet okulu			Etimesgut ilçesi devlet okulu			Etimesgut ilçesi özel okul			Çankaya ilçesi özel okul			Toplam	
Cinsiyet	Yaş Aralığı	N	%	D%	N	%	D%	N	%	D%	N	%	D%	N	%
Kadın N=83	29 yaş ve altı	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0
	30-40 yaş arası	8	20,0	50,0	14	35,0	66,7	13	32,5	56,5	5	12,5	21,7	40	100,0
	41-50 yaş arası	8	19,5	50,0	7	17,1	33,3	9	22,0	39,	17	41,5	73,9	41	100,0

	51-60 yaş arası	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	1	50,0	4,3	1	50,0	4,3	2	100,0
	60 yaş ve üzeri	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0
Erkek N=36	29 yaş ve altı	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0
	30-40 yaş arası	2	22,2	20,0	5	55,6	55,6	1	11,1	10,0	1	11,1	14,3	9	100,0
	41-50 yaş arası	3	16,7	30,0	3	16,7	33,3	8	44,4	80,0	4	22,2	57,1	18	100,0
	51-60 yaş arası	4	50,0	40,0	1	12,5	11,1	1	12,5	10,0	2	25,0	28,6	8	100,0
	60 yaş ve üzeri	1	100,0	10,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	1	100,0

Ölçek uygulanan tüm okul velilerinin kadın ya da erkek hiçbirinin 29 yaş altında olmadığı görülmüştür.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf kadın velilerinin %50,0'sinin 30-40, %50,0'inin 41-50 yaş aralığında olduğu ve diğer yaş gruplarında kadın veli olmadığı görülmüştür. Erkek velilerin ise %20,0'sinin 30-40, %30,0'unun 41-50, %50'sinin 51-60 ve %10'unun 60 yaş ve üzeri yaş aralıklarında oldukları tespit edilmiştir.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7. sınıf kadın velilerinin %66,7'sinin 30-40, %33,3'ünün 41-50 yaş aralığında olduğu ve diğer yaş gruplarında kadın veli olmadığı görülmüştür. Erkek velilerin ise %55,6'sının 30-40, %33,3'ünün 41-50, %11,1'inin 51-60 yaş aralıklarında oldukları tespit edilmiştir. Erkek velilerde 60 yaş ve üzeri veli olmadığı görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf kadın velilerinin %56,5'inin 30-40, %39,1'inin 41-50, %4,3'ünün 51-60 yaş aralığında olduğu ve diğer yaş gruplarında kadın veli olmadığı görülmüştür. Erkek velilerin ise %10,0'unun 30-40, %80,0'inin 41-50, %10,0'unun 51-60 yaş aralıklarında oldukları tespit edilmiştir. Erkek velilerde 60 yaş ve üzeri veli olmadığı görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf kadın velilerinin %21,7'sinin 30-40, %73,9'unun 41-50, %4,3'ünün 51-60 yaş aralığında olduğu ve diğer yaş gruplarında kadın veli olmadığı görülmüştür. Erkek velilerin ise %14,3'ünün 30-40, %57,1'inin 41-50, %28,6'sının 51-60 yaş aralıklarında oldukları tespit edilmiştir. Erkek velilerde 60 yaş ve üzeri veli olmadığı görülmüştür.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki kadın velilerin %81,6'sının, erkek velilerin %18,4'ünün 30-40 yaş; kadın velilerin %69,5'inin, erkek velilerin %30,5'inin 41-50 yaş; kadın velilerin %20,0'sinin, erkek velilerin %80,0'ninin 51-60 yaş aralıklarında oldukları tespit edilmiştir. 60 yaş üstü kadın veli hiçbir okulda yoktur. 60 yaş üstü erkek veli oranı kadın veli oranına göre %100'dür.

Tablo 8

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Adı	Altındağ ilçesi devlet okulu				Etimesgut ilçesi devlet okulu				Etimesgut ilçesi özel okul				Çankaya ilçesi özel okul			
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın		Erkek	
Veli Öğrenim Durumu	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Öğrenim Görmemiş %0,8	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
İlkokul %10,1	6	75,0	2	25,0	2	66,7	1	33,3	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ortaokul %10,9	3	50,0	3	50,0	6	85,7	1	14,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Lise %21,8	6	60,0	4	40,0	9	69,2	4	30,8	2	66,7	1	33,3	0	0,0	0	0,0
Lisans %35,3	0	0,0	0	0,0	3	50,0	3	50,0	13	65,0	7	35,0	13	81,2	3	18,8
Yüksel Lisans ve Üstü %21,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0	0	0,0	7	77,8	2	22,2	10	71,4	4	28,6

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinden öğrenim görmemiş kadın veli bulunurken öğrenim görmemiş erkek veli tespit edilmemiştir. İlkokul mezunu

kadın velilerin erkek velilere oranı %75,0'e %25,0; ortaokul mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı %50,0'ye %50,0; Lise mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı ise %60,0'a %40,0 olarak görülmüştür. Lisans mezunu kadın ya da erkek veli tespit edilememişken, yüksek lisans ve üstü mezun bir erkek velinin olduğu gözlemlenmiştir.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinden öğrenim görmemiş kadın ya da erkek veli tespit edilememiştir. İlkokul mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı %66,7'ye %33,3; ortaokul mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı %85,7,0'ye %14,3; lise mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı ise %69,2'ye %30,8 olarak görülmüştür. Lisans mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı ise %50,0'ye %50 olarak tespit edilirken, yüksek lisans ve üstü mezun bir kadın velinin olduğu gözlemlenmiştir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinden öğrenim görmemiş kadın ya da erkek veli tespit edilememiştir. İlkokul mezunu bir kadın velinin olduğu gözlemlenmiştir. Ortaokul mezunu kadın ya da erkek veli tespit edilememiştir. Lise mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı %66,7'ye %33,3; lisans mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı %65,0'e %35,0 olarak tespit edilirken, yüksek lisans ve üstü mezun kadın velilerin erkek velilere oranı %77,8'e %22,2 olarak gözlemlenmiştir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinin tamamının lisans ve yüksek lisans ya da üstü eğitim aldıkları görülmüştür. Lisans mezunu kadın velilerin erkek velilere oranı %81,2'ye %18,8 iken yüksek lisans ve üstü mezun kadın velilerin erkek velilere oranı %71,4'e %28,6 olarak gözlemlenmiştir.

Öğrenim düzeylerindeki artış oranlarının düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemeden seçilen okullardan, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemeden seçilen okullara doğru arttığı görülmüştür.

Ölçeği cevaplayan kadın velilerin öğrenim düzeylerindeki artış oranlarının düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemden seçilen okullardan, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemden seçilen okullara doğru arttığı; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemden seçilen okulda bu durumun hem oransal hem de eğitim kademesi olarak üst seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Mesleklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	Devlet Okulu				Özel Okul				Toplam	
	İlçe		Altındağ		Etimesgut		Etimesgut		Çankaya	
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi	Düşük		Düşük		Yüksek		Yüksek			
Okul Adı	Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul		Çankaya ilçesi özel okul			
Meslekler	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Akademisyen	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	100,0	7	5,9
Bankacı	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	2	1,7
Bilgisayar Programcısı	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	0,8
Çalışmıyor	1	50,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	2	1,7
Doktor	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100,0	3	2,5
Ekonomist	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	0,8
Emekli	1	25,0	1	25,0	0	0,0	2	50,0	4	3,4
Endüstri Mühendisi	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	2	1,7
Ev Hanımı	14	36,8	17	44,7	6	15,8	1	2,6	38	31,9
Fizyoterapist	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	0,8
Güvenlik Görevlisi	1	33,3	2	66,7	0	0,0	0	0,0	3	2,5
Güzellik Uzmanı	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	1	0,8
İstatistikçi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	0,8
İşçi	2	40,0	3	60,0	0	0,0	0	0,0	5	4,2
Kamu Memur	0	0,0	0	0,0	3	37,5	5	62,5	8	6,7

Mimar	0	0,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	2	1,7
Muhasebeci	1	16,7	2	33,3	2	33,3	1	16,7	6	5,0
Mühendis	0	0,0	0	0,0	5	83,3	1	16,7	6	5,0
Öğretmen	1	11,1	0	0,0	5	55,6	3	33,3	9	7,6
Savunma Sanayi	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	1	0,8
Serbest Meslek	5	45,5	3	27,3	3	27,3	0	0,0	11	9,2
Teknisyen	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	1	0,8
Turist Rehberi	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	1	0,8
Vergi Müfettişi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	0,8
Yönetici	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	2	1,7

Ölçek uygulanan tüm okullardaki velilerin meslek grupları içerisinde %31.9 oranla ilk sırada ev hanımlarının olduğu; sonrasında %9,2 oranla serbest meslek grubunun geldiği ve üçüncü sırada %7,6 oranla öğretmen meslek grubunun olduğu görülmektedir.

Eğitim konusunda, gelişme aşamasında olan ülkelerin genelinde sosyoekonomik, demografik gibi pek çok değişkene bağlı olarak eğitime katılımı sayıca artış gözlemlenebilmektedir (Tabak, 2020, s.105).

Ancak diğer taraftan yapılan bir araştırmada, araştırmaya katılan katılımcılara yapmış oldukları meslek olmasaydı, ekonomik durumlarındaki farkın ne olacağı sorulduğunda, çarpıcı cevaplar alınmış ve katılımcıların çoğunluğu hayatlarının bu durumdan etkileneceğini belirtmiştir (Yenipinar & Yıldırım, 2017, s. 721).

Tablo 10

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Aylık Gelir Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	Devlet Okulu				Özel Okul					
İlçe	Altındağ		Etimesgut		Etimesgut		Çankaya			
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi	Düşük		Düşük		Yüksek		Yüksek			
Okul Adı	Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul		Çankaya ilçesi özel okul		Toplam	
Veli Aylık Gelir	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
11.500 TL ve altı %12,6	6	40,0	6	40,0	2	13,3	1	6,7	15	100,0
11.500-20.000 TL %24,4	9	31,0	17	58,6	3	10,3	0	0,0	29	100,0
20.000-30.000 TL %17,6	8	38,1	5	23,8	7	33,3	1	4,8	21	100,0
30.000-40.000 TL %19,3	2	8,7	2	8,7	13	56,5	6	26,1	23	100,0
40.000 TL ve Üstü %26,1	1	3,2	0	0,0	8	25,8	22	71,0	31	100,0

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinden 11.500 TL ve altı aylık geliri olan velilerin oranının %40,0; 11.500-20.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %31,0; 20.000-30.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %38,1; 30.000-40.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %8,7 ve 40.000 TL ve üstü aylık geliri olan velilerin oranının %3,2 olduğu görülmüştür.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinden 11.500 TL ve altı aylık geliri olan velilerin oranının %40,0; 11.500-20.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %58,6; 20.000-30.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %23,8; 30.000-40.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %8,7 olduğu görülürken aylık geliri 40.000 TL ve üstü olan veli tespit edilmemiştir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinden 11.500 TL ve altı aylık geliri olan velilerin oranının %13,3; 11.500-20.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %10,3; 20.000-30.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %33,3; 30.000-

40.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %56,5 ve 40.000 TL ve üstü aylık geliri olan velilerin oranının %25,8 olduğu görülmüştür.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örnekleme özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinden 11.500 TL ve altı aylık geliri olan velilerin oranının %6,7 olduğu görülmüştür. 11.500-20.000 TL arası aylık geliri olan veli tespit edilememiştir. 20.000-30.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %4,8; 30.000-40.000 TL arası aylık geliri olan velilerin oranının %26,1 ve 40.000 TL ve üstü aylık geliri olan velilerin oranının %71,0 olduğu görülmektedir.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki velilerin aylık gelirleri incelendiğinde toplam oran içerisinde 11.500 TL ve altı gelire sahip olan velilerin oranının %12,6; 11.500-20.000 TL gelire sahip olan velilerin oranının %24,4; 20.000-30.000 TL gelire sahip olan velilerin oranının %17,6; 30.000-40.000 TL gelire sahip olan velilerin oranının %19,3; 40.000 TL ve üstü gelire sahip olan velilerin oranının %26, olduğu görülmektedir.

Ekonomik düzeyi düşük olan çocukların eğitim hayatlarında karşılaştıkları bir problem de, daha küçük yaşlardan itibaren aile ekonomisine katkıda bulunmak zorunda kalmalarıdır (Kaya, 2006, s.20).

Tablo 11

Okul Türü, İlçe ve Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Ev Sahibi ya da Kiracı Olma Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	Devlet Okulu								Özel Okul							
	İlçe				Altındağ				Etimesgut				Etimesgut			
Örneklemin Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Düzeyi	Düşük				Düşük				Yüksek				Yüksek			
Okul Adı	Altındağ ilçesi devlet okulu				Etimesgut ilçesi devlet okulu				Etimesgut ilçesi özel okul				Çankaya ilçesi özel okul			
Veli Ev Sahibi/Kiracı Durumu	Kiracı		Ev Sahibi		Kiracı		Ev Sahibi		Kiracı		Ev Sahibi		Kiracı		Ev Sahibi	
Kiracı %37,0	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ev Sahibi %63,0	12	46,2%	14	53,8%	13	43,3%	17	56,7%	11	33,3%	22	66,7%	8	26,7%	22	73,3%

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinin %46,2'sinin kiracı, %53,8'inin ev sahibi olduğu görülmektedir.

Düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde devlet okulları içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi devlet okulu 7. sınıf velilerinin %43,3'ünün kiracı, %56,7'sinin ev sahibi olduğu görülmektedir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinin %33,3'ünün kiracı, %66,7'sinin ev sahibi olduğu görülmektedir.

Yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik örneklemde özel okullar içerisinde belirlenen ve ölçek uygulanan Çankaya ilçesi özel okul 7. sınıf velilerinin %26,7'sinin kiracı, %73,3'ünün ev sahibi olduğu görülmektedir.

Ölçek uygulanan tüm okullardaki velilerin toplam kiracı olma oranları %37,0 iken, ev sahibi olma oranları %63,0 olarak görülmektedir.

5.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

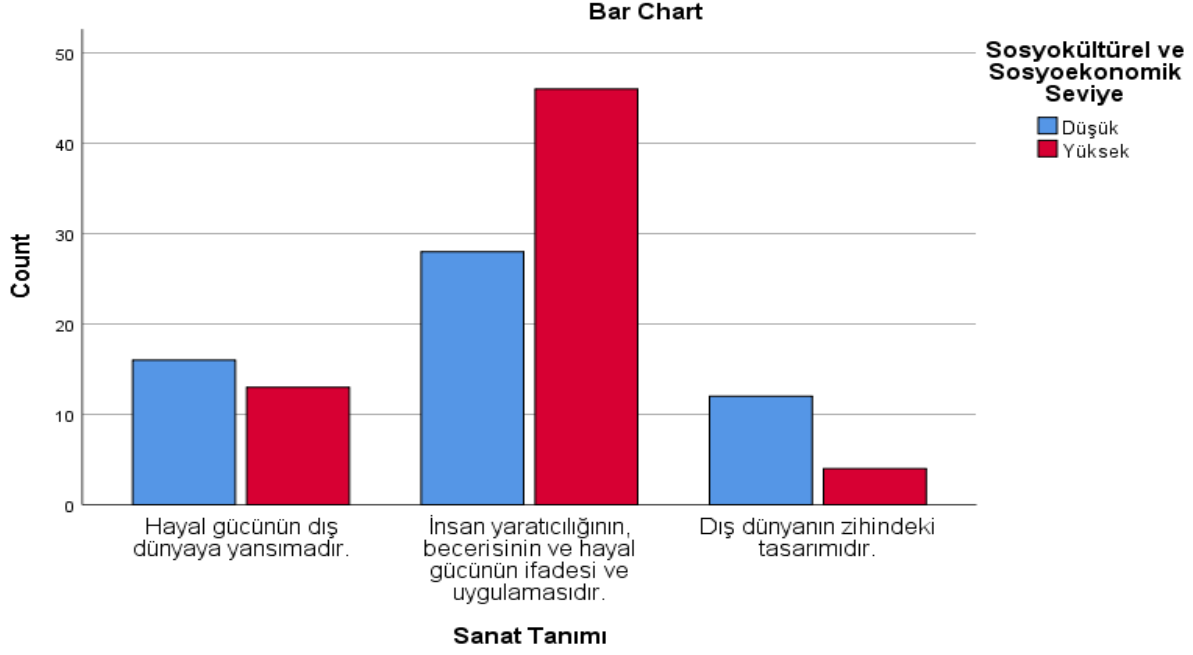
Alt Amaç 1: Sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı çevrelerde yaşayan öğrencilerin görsel sanatlar eğitimine yönelik terim ve kavramlar hakkındaki bilgi birikimini tespit etmek.

Tablo 12

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla İlgili Terim ve Kavramlara Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanat Tanımı (Öğrenci Ölçeği S4)		Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye		
		Düşük	Yüksek	Toplam
	Say	16	13	29
Hayal gücünün dış dünyaya yansımasıdır.	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	28,6%	20,6%	24,4%
	Say	28	46	74
İnsan yaratıcılığının, becerisinin ve hayal gücünün ifadesi ve uygulamasıdır.	% içinde Sosyokültürel ve	50,0%	73,0%	62,2%

	Sosyoekonomik Seviye			
	Say	12	4	16
Dış dünyanın zihindeki tasarımıdır.	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	21,4%	6,3%	13,4%
Toplam	Say	56	63	119
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 1. Sanatın tanımına yönelik öğrenci ölçeği 4. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği

Tablo 12’deki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıdakilerden hangisi size göre sanat kavramını en iyi tanımlar?” 4. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, birinci ifade olan “Hayal gücünün dış dünyaya yansımasıdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %20,6’sı işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %28,6’sı işaretlemiştir.

Tablo 12’deki öğrenci ölçeğinin 4. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “İnsan yaratıcılığının, becerisinin ve hayal gücünün ifadesi ve uygulamasıdır.” olarak belirlenen ve en genel, anlamlı yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, yüksek

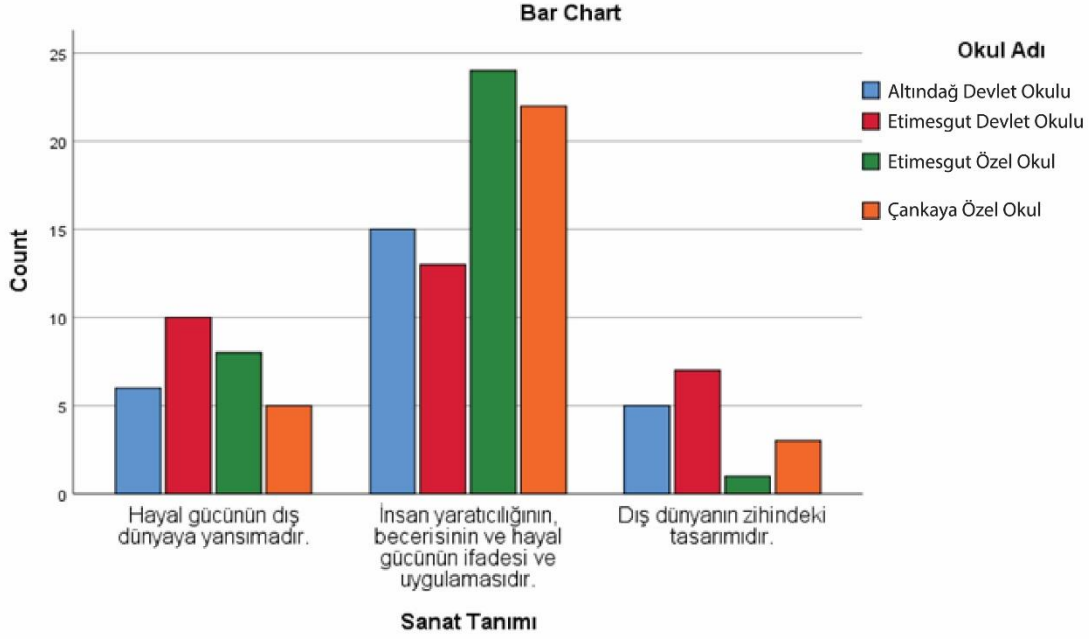
sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %73'ü işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %50,0'si işaretlemiştir.

Tablo 12'deki öğrenci ölçeğinin 4. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan "Dış dünyanın zihindeki tasarımıdır." olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %6,3'ü işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %21,4'ü işaretlemiştir.

Tablo 13

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanat Kavramının Tanımına Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanat Tanımı (Öğrenci Ölçeği S4)		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	
Hayal gücünün dış dünyaya yansımadır.	Say	6	10	8	5	29
	% within Okul Adı	23,1%	33,3%	24,2%	16,7%	24,4%
İnsan yaratıcılığının, becerisinin ve hayal gücünün ifadesi ve uygulamasıdır.	Say	15	13	24	22	74
	% within Okul Adı	57,7%	43,3%	72,7%	73,3%	62,2%
Dış dünyanın zihindeki tasarımıdır.	Say	5	7	1	3	16
	% içinde Okul Adı	19,2%	23,3%	3,0%	10,0%	13,4%
Toplam	Say	26	30	33	30	119
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 2. Sanatın tanımına yönelik öğrenci ölçeği 4. soru okullara göre cevap grafiği

Tablo 13’deki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıdakilerden hangisi size göre sanat kavramını en iyi tanımlar?” 4. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, birinci ifade olan “Hayal gücünün dış dünyaya yansımasıdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %23,1’i; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %33,3’ü; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %24,2’si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %16,7’sinin işaretlemiştir.

Tablo 13’deki öğrenci ölçeğinin 4. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “İnsan yaratıcılığının, becerisinin ve hayal gücünün ifadesi ve uygulamasıdır.” olarak belirlenen ve en genel, anlamlı yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %57,7’si; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %43,3’ü; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan

Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %72,7'si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %73,3'ü işaretlemiştir.

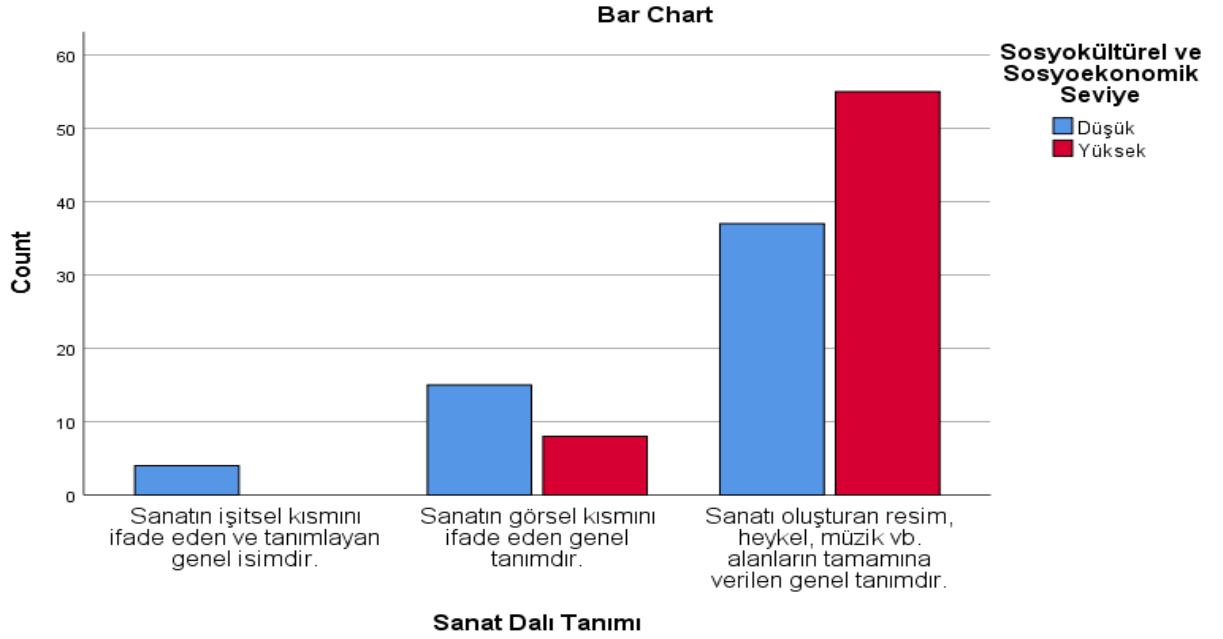
Tablo 13'deki öğrenci ölçeğinin 4. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan “Dış dünyanın zihindeki tasarımıdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %19,2'i; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %23,3'ü; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %3,0'si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %10,0'sinin işaretlemiştir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örneklem okullardaki öğrencilerin düşük örneklemdeki öğrencilere göre doğru ifadeyi belirgin farklılaşmayla işaretledikleri görülmektedir. Diğer iki yanlış ifadeyi, düşük örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilerin yüksek örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilere göre oransal olarak daha fazla işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu verilere göre sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan yeterli düzeyde olmayan çevrelerdeki öğrencilerin sanatla ilgili terim ve kavramlara yüksek düzeydeki öğrencilerden daha az hakim olduklarını göstermektedir.

Tablo 14

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanat Dalı Tanımına Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanat Dalı Tanımı (Öğrenci Ölçeği S5)		Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye		
		Düşük	Yüksek	Toplam
Sanatın işitsel kısmını ifade eden ve tanımlayan genel isimdir.	Say	4	0	4
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	7,1%	0,0%	3,4%
Sanatın görsel kısmını ifade eden genel tanımdır.	Say	15	8	23
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	26,8%	12,7%	19,3%
Sanatı oluşturan resim, heykel, müzik vb. alanların tamamına verilen genel tanımdır.	Say	37	55	92
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	66,1%	87,3%	77,3%
Toplam	Say	56	63	119
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 3. Sanat dalı tanımına yönelik öğrenci ölçeği 5. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği

Tablo 14'deki öğrenci ölçeğinde yer alan "Aşağıda verilenlerden hangisi sanat dalının tanımı olabilir?" 5. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, birinci ifade olan "Sanatın işitsel kısmını ifade eden ve tanımlayan genel isimdir." olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin hiçbiri işaretlememişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %7,1'i işaretlemiştir.

Tablo 14'deki öğrenci ölçeğinin 5. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan "Sanatın görsel kısmını ifade eden genel tanımdır." olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %12,7'si işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve

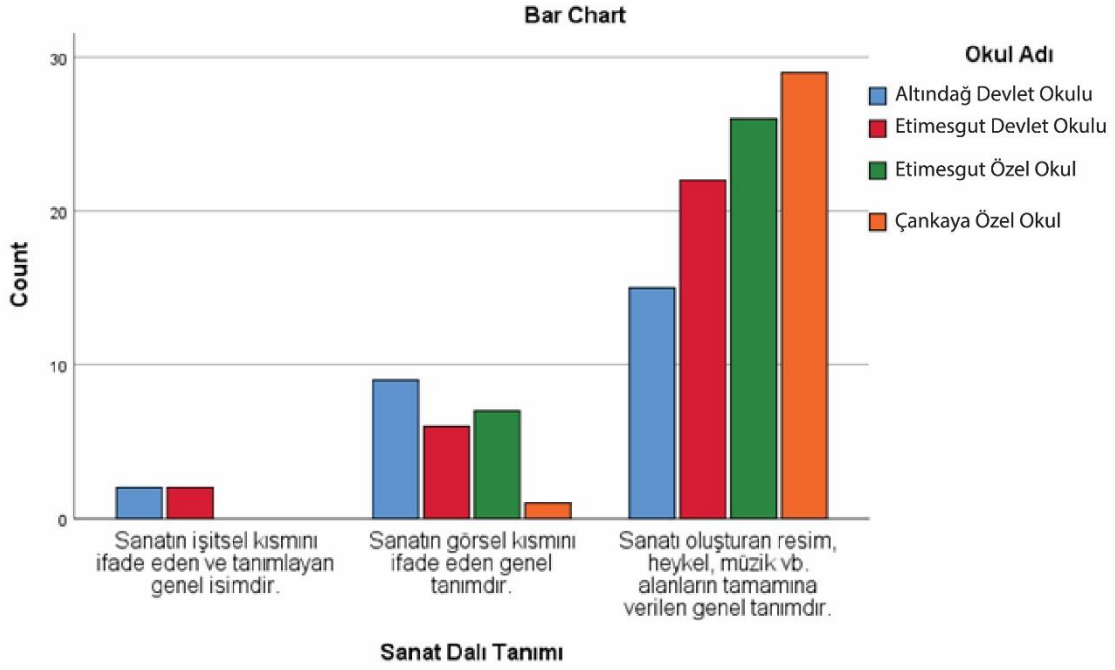
sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %26,8'i işaretlemiştir.

Tablo 14'deki öğrenci ölçeğinin 5. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan “Sanatı oluşturan resim, heykel, müzik vb. alanların tamamına verilen genel tanımdır.” olarak belirlenen anlamlı ve doğru yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %87,3'ü işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %66,1'i işaretlemiştir.

Tablo 15

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla İlgili Terim ve Kavramlara Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanat Dalı Tanımı (Öğrenci Ölçeği S5)		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
Sanatın işitsel kısmını ifade eden ve tanımlayan genel isimdir.	Say	2	2	0	0	4
	% içinde Okul Adı	7,7%	6,7%	0,0%	0,0%	3,4%
Sanatın görsel kısmını ifade eden genel tanımdır.	Say	9	6	7	1	23
	% içinde Okul Adı	34,6%	20,0%	21,2%	3,3%	19,3%
Sanatı oluşturan resim, heykel, müzik vb. alanların tamamına verilen genel tanımdır.	Say	15	22	26	29	92
	% içinde Okul Adı	57,7%	73,3%	78,8%	96,7%	77,3%
Toplam	Say	26	30	33	30	119
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 4. Sanat dalı tanımına yönelik öğrenci ölçeği 5. soru okullara göre cevap grafiği

Tablo 15’deki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıdakilerden hangisi size göre sanat dalının tanımı olabilir?” 5. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, birinci ifade olan “Sanatın işitsel kısmını ifade eden ve tanımlayan genel isimdir.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %7,7’si; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %6,7’si işaretlemişken; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri ve Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin hiçbiri işaretlememiştir.

Tablo 15’deki öğrenci ölçeğinin 5. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “Sanatın görsel kısmını ifade eden genel tanımdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %34,6’sı; Etimesgut ilçesi devlet

okulu öğrencilerinin %20,0'si; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %21,2'si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %3,3'ü işaretlemiştir.

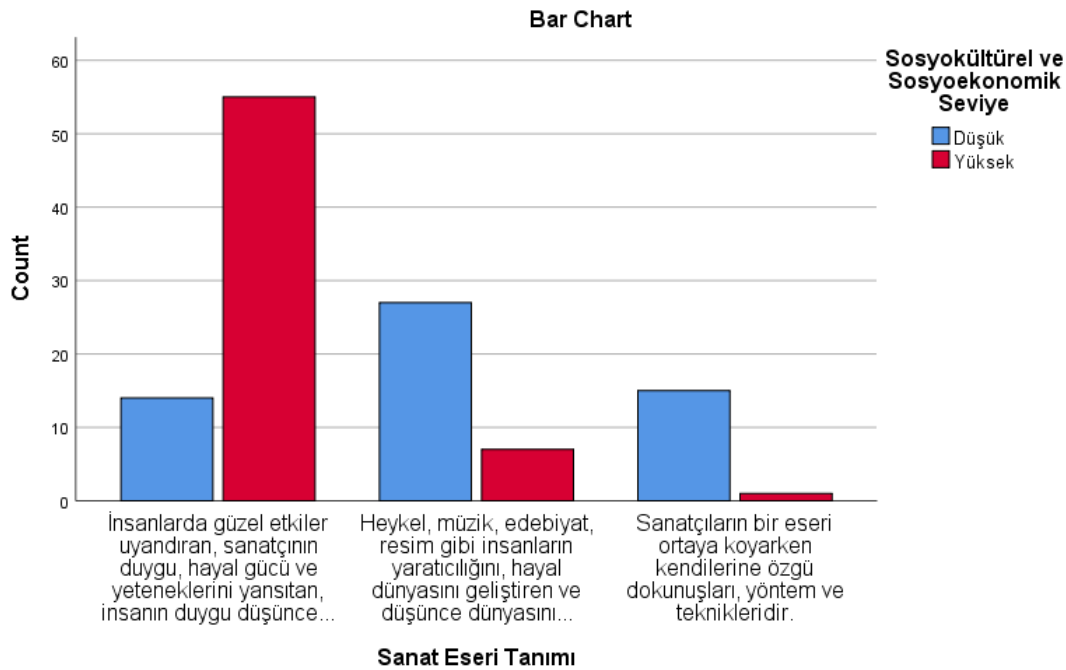
Tablo 15'deki öğrenci ölçeğinin 5. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan “Sanatı oluşturan resim, heykel, müzik vb. alanların tamamına verilen genel tanımdır.” olarak belirlenen anlamlı ve doğru yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %57,7'si; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %73,3'ü; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %78,8'si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %96,7'si işaretlemiştir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örneklem okullardaki öğrencilerin düşük örneklemdeki öğrencilere göre doğru ifadeyi belirgin farklılaşmayla işaretledikleri görülmektedir. Diğer iki yanlış ifadeyi, düşük örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilerin yüksek örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilere göre oransal olarak daha fazla işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu verilere göre sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan yeterli düzeyde olmayan çevrelerdeki öğrencilerin sanat dalının tanımına yönelik bilgiye, yüksek düzeydeki öğrencilerden daha az hakim olduklarını göstermektedir.

Tablo 16

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla Eseri Tanımına Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanat Eseri Tanımı (Öğrenci Ölçeği S6)		Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye		
		Düşük	Yüksek	Toplam
İnsanlarda güzel etkiler uyandıran, sanatçının duygu, hayal gücü ve yeteneklerini yansıtan, insanın duygu düşünce ve hayal dünyasını geliştiren yapıtlardır	Say	14	55	69
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	25,0%	87,3%	58,0%
Heykel, müzik, edebiyat, resim gibi insanların yaratıcılığını, hayal dünyasını geliştiren ve düşünce dünyasını zenginleştiren alanların genel adıdır.	Say	27	7	34
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	48,2%	11,1%	28,6%
Sanatçıların bir eseri ortaya koyarken kendilerine özgü dokunuşları, yöntem ve teknikleridir.	Say	15	1	16
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	26,8%	1,6%	13,4%
Toplam	Say	56	63	119
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 5. Sanat eseri tanımına yönelik öğrenci ölçeği 6. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği

Tablo 16'daki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıda verilenlerden hangisi sanat eserinin tanımı olabilir?” 6. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, “İnsanlarda güzel etkiler uyandıran, sanatçının duygu, hayal gücü ve yeteneklerini yansıtan, insanın duygu düşünce ve hayal dünyasını geliştiren yapıtlardır.” olarak belirlenen anlamlı ve doğru yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %87,3'ü işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %25,0'i işaretlemiştir.

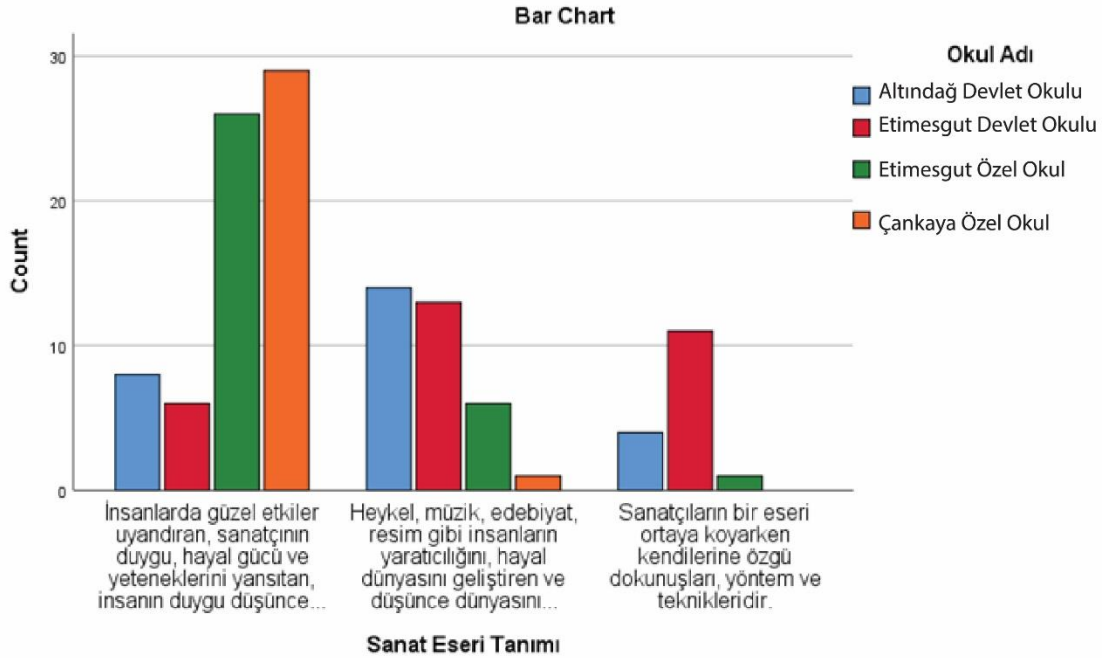
Tablo 16'daki öğrenci ölçeğinin 6. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “Heykel müzik, edebiyat resim gibi insanların yaratıcılığını, hayal dünyasını geliştiren ve düşünce dünyasını zenginleştiren alanların genel adıdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %11,1'i işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %48,2'si işaretlemiştir.

Tablo 16'daki öğrenci ölçeğinin 6. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan “Sanatçıların bir eseri ortaya koyarken kendilerine özgü dokunuşları, yöntem ve teknikleridir.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %1,6'sı işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %26,8'i işaretlemiştir.

Tablo 17

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatla İlgili Terim ve Kavramlara Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanat Eseri Tanımı (Öğrenci Ölçeği S6)		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
İnsanlarda güzel etkiler uyandıran, sanatçının duygu, hayal gücü ve yeteneklerini yansıtan, insanın duygu düşünce ve hayal dünyasını geliştiren yapıtlardır.	Say	8	6	26	29	69
	% içinde Okul Adı	30,8%	20,0%	78,8%	96,7%	58,0%
Heykel müzik, edebiyat resim gibi insanların yaratıcılığını, hayal dünyasını geliştiren ve düşünce dünyasını zenginleştiren alanların genel adıdır.	Say	14	13	6	1	34
	% içinde Okul Adı	53,8%	43,3%	18,2%	3,3%	28,6%
Sanatçıların bir eseri ortaya koyarken kendilerine özgü dokunuşları, yöntem ve teknikleridir.	Say	4	11	1	0	16
	% içinde Okul Adı	15,4%	36,7%	3,0%	0,0%	13,4%
Toplam	Say	26	30	33	30	119
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 6. Sanat eseri tanımına yönelik öğrenci ölçeği 6. soru okullara göre cevap grafiği

Tablo 17'deki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıda verilenlerden hangisi sanat eserinin tanımı olabilir?” 6. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, birinci ifade olan “İnsanlarda güzel etkiler uyandıran, sanatçının duygu, hayal gücü ve yeteneklerini yansıtan, insanın duygu düşünce ve hayal dünyasını geliştiren yapıtlardır.” olarak belirlenen anlamlı ve doğru yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %30,8'i; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %20,0'si; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %78,8'si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %96,7'si işaretlemiştir.

Tablo 17'deki öğrenci ölçeğinin 6. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “Heykel müzik, edebiyat resim gibi insanların yaratıcılığını, hayal dünyasını geliştiren ve düşünce dünyasını zenginleştiren alanların genel adıdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %53,8'i; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %43,3'ü; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencilerinin %18,2'si; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %3,3'ü işaretlemiştir.

Tablo 17'deki öğrenci ölçeğinin 6. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan “Sanatçıların bir eseri ortaya koyarken kendilerine özgü dokunuşları, yöntem ve teknikleridir.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %15,4'ü; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %36,7'si; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi

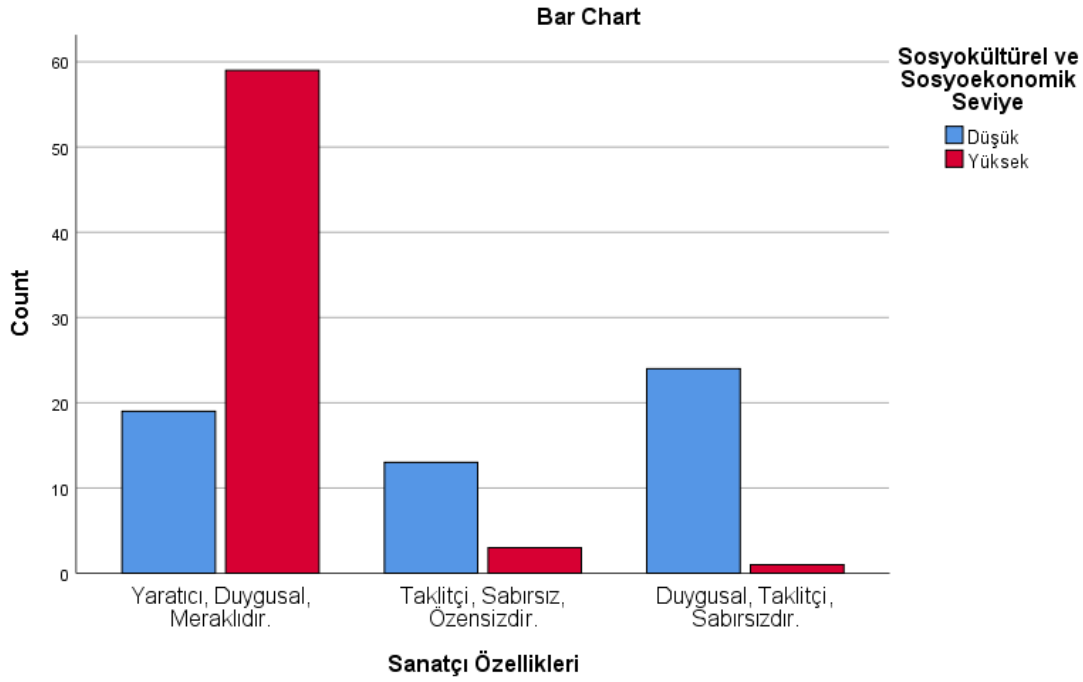
özel okul öğrencilerinin %3,0'ü işaretlemişken Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin hiçbiri işaretlememiştir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örneklem okullardaki öğrencilerin düşük örneklemdeki öğrencilere göre doğru ifadeyi yüksek farklılaşmayla işaretledikleri görülmektedir. Bunun nedeni olarak yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki öğrencilerle velilerin, sanatla ilgili süreçlerle daha ilgili oldukları ve bu süreçlerde daha fazla yer aldıkları söylenebilir. Diğer iki yanlış ifadeyi, düşük örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilerin yüksek örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilere göre oransal olarak daha fazla işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu verilere göre sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan yeterli düzeyde olmayan çevrelerdeki öğrencilerin sanat eseri tanımına yönelik bilgiye, yüksek düzeydeki öğrencilerden daha az hakim olduklarını göstermektedir.

Tablo 18

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatçının Özelliklerine Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanatçının Özellikleri(Öğrenci Ölçeği S7)		Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye		
		Düşük	Yüksek	Toplam
Yaratıcı, Duygusal, Meraklıdır.	Say	19	59	78
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	33,9%	93,7%	65,5%
Taklitçi, Sabırsız, Özensizdir.	Say	13	3	16
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	23,2%	4,8%	13,4%
Duygusal, Taklitçi, Sabırsızdır.	Say	24	1	25
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	42,9%	1,6%	21,0%
Toplam	Say	56	63	119
	% içinde Sosyokültürel ve Sosyoekonomik Seviye	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 7. Sanatçının özelliklerine yönelik öğrenci ölçeği 7. soru sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye göre cevap grafiği

Tablo 18'deki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıda verilenlerden hangisinde sanatçının özelliklerinin tamamı doğru olarak verilmiştir?” 7. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, “Yaratıcı, Duygusal, Meraklıdır.” olarak belirlenen anlamlı ve doğru yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %93,7'si işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %33,9'u işaretlemiştir.

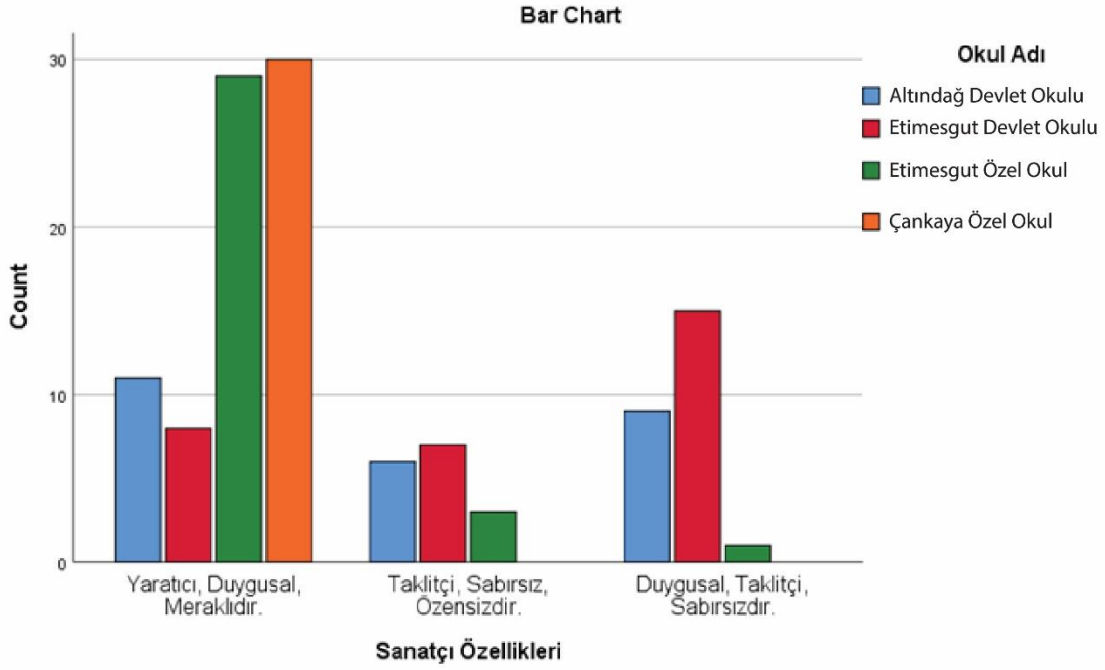
Tablo 18'deki öğrenci ölçeğinin 7. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “Taklitçi, Sabırsız, Özensizdir.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %4,8'i işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %23,2'si işaretlemiştir.

Tablo 18’deki öğrenci ölçeğinin 7. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan “Duygusal, Taklitçi, Sabırsızdır.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %1,6’sı işaretlemişken, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan okullardaki öğrencilerin %42,9’u işaretlemiştir. Öğrencilerin bu ifade yönünde, yanlış diğer ifadeye göre, daha fazla işaretleme yapmalarında ifadenin ilk kelimesinin “Duygusal” olması etkili olmuş olabilir.

Tablo 19

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Sanatçının Özelliklerine Yönelik Öğrenci Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanatçının Özellikleri (Öğrenci Ölçeği S7)		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
Yaratıcı, Duygusal, Meraklıdır.	Say	11	8	29	30	78
	% içinde Okul Adı	42,3%	26,7%	87,9%	100,0%	65,5%
Taklitçi, Sabırsız, Özensizdir.	Say	6	7	3	0	16
	% içinde Okul Adı	23,1%	23,3%	9,1%	0,0%	13,4%
Duygusal, Taklitçi, Sabırsızdır.	Say	9	15	1	0	25
	% içinde Okul Adı	34,6%	50,0%	3,0%	0,0%	21,0%
Toplam	Say	26	30	33	30	119
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Şekil 8. Sanatçı özelliklerine yönelik öğrenci ölçeği 7. soru okullara göre cevap grafiği

Tablo 19'daki öğrenci ölçeğinde yer alan “Aşağıda verilenlerden hangisinde sanatçının özelliklerinin tamamı doğru olarak verilmiştir?” 7. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, birinci ifade olan “Yaratıcı, Duygusal, Meraklıdır.” olarak belirlenen anlamlı ve doğru yargı olarak işaretlenmesi beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %42,3'ü; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %26,7'si; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencileri %87,9'u; Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin ise %100,0'ü işaretlemiştir.

Tablo 19'daki öğrenci ölçeğinin 7. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, ikinci ifade olan “Taklitçi, Sabırsız, Özensizdir.” olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %23,1'i; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %23,3'ü;

yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencilerinin %9,1'i işaretlemişken Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin hiçbiri bu ifadeyi işaretlememiştir.

Tablo 19'daki öğrenci ölçeğinde yer alan "Aşağıda verilenlerden hangisi sanat eserinin tanımı olabilir?" 7. maddesine yönelik ifadeler incelendiğinde, üçüncü ifade olan "Duygusal, Taklitçi, Sabırsızdır." olarak belirlenen ve daha çok, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde belirlenen öğrencilerin işaretlemeleri beklenen ifadeyi, düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %34,6'sı; Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerinin %50,'si; yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyede belirlenerek ölçek uygulanan Etimesgut ilçesi özel okul öğrencilerinin %3,0'ü işaretlemişken Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerinin hiçbiri işaretlememiştir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örneklem okullardaki öğrencilerin düşük örneklemdeki öğrencilere göre doğru ifadeyi yüksek farklılaşmayla işaretledikleri görülmektedir. Bunun nedeni olarak yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki öğrencilerle velilerin, sanatla ilgili süreçlere daha ilgili oldukları ve bu süreçlerde daha fazla yer aldıkları söylenebilir. Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilerin yanlış ifadelerdeki "Taklitçi" ifadesinin sanatın özgünlük ilkesiyle bağdaşmadığını fark etmelerinin, düşük düzeyde belirlenen okullardaki öğrencilere göre sanatla daha ilgili olduklarını göstermektedir. Diğer iki yanlış ifadeyi, düşük örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilerin yüksek örneklemde belirlenen okullardaki öğrencilere göre oransal olarak daha fazla işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu verilere göre sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan yeterli düzeyde olmayan çevrelerdeki öğrencilerin sanatçının özelliklerine yönelik bilgiye, yüksek düzeydeki öğrencilerden daha az hakim olduklarını göstermektedir.

5.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 2: Ekonomik faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.

Tablo 20

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Altındağ ilçesi devlet okulu Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Okul Adı	Veli Düşüncesi	Veli Aylık Gelir					Toplam
		11.500 TL ve altı	11.500-20.000 TL	20.000-30.000 TL	30.000-40.000 TL	40.000 TL ve Üstü	
Altındağ ilçesi devlet okulu	Boş	Say	0	1	0	0	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	3,8%
	Katılmalı, Kafasını dağıtır, eğlenir, mutlu olur.	Say	1	0	1	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	0,0%	12,5%	0,0%	7,7%
	Katılmamalı, çünkü ilgisi yok	Say	1	0	1	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	0,0%	12,5%	0,0%	7,7%
	Katılmamalı, zamanı sınırlı	Say	0	1	1	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	11,1%	12,5%	0,0%	7,7%
	Katılmamalı, yeteneği yok	Say	0	1	1	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	11,1%	12,5%	0,0%	7,7%
	Katılmamalı	Say	2	1	2	0	5
		% içinde Veli Aylık Gelir	33,3%	11,1%	25,0%	0,0%	19,2%
	Çocuğumun isteğine bağlı	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	3,8%
	Katılmamalı, gereksiz buluyorum	Say	1	2	1	0	4
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	22,2%	12,5%	0,0%	15,4%
	Katılmalı, çocuğum çok seviyor.	Say	1	1	0	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	11,1%	0,0%	0,0%	7,7%
	Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor	Say	0	1	1	1	3

	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	11,1%	12,5%	50,0%	0,0%	11,5%
Katılmalı, boş zamanlarını değerlendirme için	Say	0	1	0	0	1	2
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	100,0%	7,7%
Toplam	Say	6	9	8	2	1	26
	% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 20'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme alınan Altındağ ilçesi devlet okulu, veli anketi 10.maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde sadece 11.500-20.000 TL arası aylık gelire sahip velilerin %11,1'inin bu maddeyi boş bıraktığı görülmektedir. Bu maddeyi boş bırakan velilerin toplamdaki oranının %3,8 olduğu tespit edilmiştir.

“Katılmalı, kafasını dağıtır, eğlenir, mutlu olur.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %12,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %7,7'dir.

“Katılmamalı, çünkü ilgisi yok.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %12,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %7,7'dir.

“Katılmamalı, zamanı sınırlı.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %11,1'inin ve 20.000-30.000 TL gelire sahip velilerin %12,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %7,7'dir.

“Katılmamalı, yeteneği yok.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %11,1'inin ve 20.000-30.000 TL gelire sahip velilerin %12,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %7,7'dir.

“Katılmamalı” yönünde ifade belirten ve başka görüş bildirmeyen velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %33,3'ünün, 20.000-30.000 TL arası gelire sahip velilerin

%11,1'inin, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %25,0'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %19,2'dir.

“Çocuğumun isteğine bağlı” yönünde ifade belirten velilerden sadece 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %50,0'sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,8'dir.

“Katılmamalı, gereksiz buluyorum.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 11.500-20.000 TL arası gelire sahip velilerin %22,2'sinin, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %12,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %15,4'tür.

“Katılmalı, çocuğum çok seviyor.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 11.500-20.000 TL arasında geliri olan velilerin %11,1'sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %7,7'dir.

“Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %11,1'inin, 11.500-20.000 TL arasında geliri olan velilerin %12,5'inin, 30.000-40.000 TL arasında geliri olan velilerin %50,0'sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %11,5'tir.

“Katılmalı, boş zamanlarını değerlendirmesi için.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL arasında geliri olan velilerin %11,1'inin, 40.000 TL ve üstü arasında geliri olan velilerin %100,0'ünün, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %7,7'tir.

Tablo 20'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme alınan Altındağ ilçesi devlet okulu, veli anketi 10.maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde “Katılmalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %34,6; “Katılmamalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %57,7;

“Çocuğumun isteğine bağlı” şeklinde cevap veren velilerin toplam oranının %3,8 ve boş bırakıp cevaplamayanların oranının %3,8 olduğu görülmektedir

Ebeveynlerin maddi gelir seviyesi ve çocuklarının akademik başarısı ile ilgili olarak iki farklı bakış açısı vardır. Birincisi; maddi yetersizlikle ilişkili olarak aile bireylerinin kendi içinde geçim sıkıntısı yaşaması ve buna bağlı olarak anne-baba üzerinde strese bağlı çeşitli psikolojik problemlerin baş göstermesi ile aile bütünlüğünün sıkıntıya girmesine sebep olmaktadır. Maddi sıkıntıya bağlı olarak bireylerin kendi kişisel problemlerine yönelmesiyle, çocuklarının durumlarıyla ilgilenememe, ilgi ve yetenek alanlarını keşfedememe, akademik hayatları üzerinde destek olamama gibi öğrenci verimliliğini düşüren sorunlara neden olmaktadır (Conger & Donnellan, 2007, s. 178-179). İkincisi ise; ebeveynlerin geçimini sağlayacak olan maddi kaynaktan, çocuklarının akademik hayatlarına ayıracak oldukları maddi imkanı kısıtlamalarıdır. Diğer taraftan gelir seviyesi yüksek olan aile modeli ise hem daha iyi koşullarda yaşama imkanı sunarak arkadaş seçimini daha doğru hale getirmektedirler hem de çocuklar kendilerini geliştirecek olan eğitsel araç ve gereçlerin bolluğu, bireysel ders alma, özel kurslar ve akademik faaliyetlere destek verebilecek avantajlı ortamlara katılım sağlama durumlarıyla, akademik hayatlarında üst seviyelere gelebilmektedirler (Schofield, Martin, Conger, Neppl, Donnellan ve Conger, 2011, s. 2-3).

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleimde belirlenen Altındağ ilçesi devlet okulu veli aylık gelirleriyle velilerin, çocuklarının sanatsal etkinliklere katılıp katılmamalarına yönelik verdikleri cevap ifadelerine göre “Katılmamalı” yönünde ifade-neden belirten velilerin daha fazla ve bu cevabı veren velilerin aylık gelirlerinin ise büyük çoğunlukla 30.000 TL altında olduğu görülmüştür. “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilerin ise hem daha az oranda hem de öğrencinin katılma nedenini, bir boş zaman etkinliği ya da çocuğunun isteği olarak gördükleri tespit edilmiştir. Bunun nedenleri olarak düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik özellikteki çevrelerdeki veli ve öğrencilerin

ekonomik gelirleriyle bağlantılı olarak sanatsal faaliyetlere bütçe ayırmada zorluk yaşayabildikleri ya da ayrılacak bir bütçeyi gereksiz gördükleri söylenebilir.

Tablo 21

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Altındağ ilçesi devlet okulu Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Veli Aylık Gelir						
Okul Adı	Veli Düşüncesi	11.500 TL ve altı	11.500-20.000 TL	20.000-30.000 TL	30.000-40.000 TL	40.000 TL ve Üstü	Toplam	
Etimesgut ilçesi devlet okulu	Boş	Say	1	4	1	0	6	
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	23,5%	20,0%	0,0%	0,0%	20,0%
	Katılmalı, çocuğum bu alanda yetenekli	Say	1	3	0	0	0	4
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	17,6%	0,0%	0,0%	0,0%	13,3%
	Katılmalı	Say	1	0	0	0	0	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%
	Katılmamalı, çünkü ilgisi yok	Say	0	3	1	0	0	4
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	17,6%	20,0%	0,0%	0,0%	13,3%
	Katılmamalı, zamanı sınırlı	Say	0	1	0	1	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	5,9%	0,0%	50,0%	0,0%	6,7%
	Katılmamalı	Say	0	3	1	0	0	4
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	17,6%	20,0%	0,0%	0,0%	13,3%
	Katılmalı, çocuğumun sosyalleşmesi, sanat ve sanatçının önemini fark ederek farklı düşünebilmesi için	Say	0	0	1	0	0	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	3,3%
	Katılmamalı, gereksiz buluyorum	Say	2	1	1	1	0	5
		% içinde Veli Aylık Gelir	33,3%	5,9%	20,0%	50,0%	0,0%	16,7%
	Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor	Say	1	1	0	0	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	16,7%	5,9%	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%
	Katılmalı, sanatın ruhu zenginleştirdiğine inanıyorum	Say	0	1	0	0	0	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	5,9%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%
Toplam	Say	6	17	5	2	0	30	
	% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	

Tablo 21'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme alınan, Etimesgut ilçesi devlet okulu veli anketi 10.maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 11.500-20.000 TL arası aylık gelire sahip velilerin %23,5'inin, 20.000-30.000 TL gelire sahip velilerin %20,0'sinin bu maddeyi boş bıraktığı görülmektedir. Bu maddeyi boş bırakan velilerin toplamdaki oranının %20,0 olduğu tespit edilmiştir.

“Katılmalı, çocuğum bu alanda yetenekli.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 11.500-20.000 TL arasında geliri olan velilerin %17,6'sının bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %13,3'tür.

“Katılmalı.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmamalı, çünkü ilgisi yok.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 arası gelire sahip velilerin %17,6'sının, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %20,0'sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %13,3'dir.

“Katılmamalı, zamanı sınırlı.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %5,9'unun ve 30.000-40.000 TL gelire sahip velilerin %50,0'sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %6,7'dir.

“Katılmamalı.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %17,6'inin ve 20.000-30.000 TL gelire sahip velilerin %20,0'sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %13,3'tür.

“Katılmalı, çocuğumun sosyalleşmesi, sanat ve sanatçının önemini fark ederek farklı düşünebilmesi için.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 20.000-30.000 gelire sahip

velilerin %20,0'sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmamalı, gereksiz buluyorum.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %33,3'ünün, 11.500-20.000 TL arası gelire sahip velilerin %5,9'unun, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %20,0'inin ve 30.000-40.000 TL arasında geliri olan velilerin %50,0'sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %16,7'dir.

“Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 11.500-20.000 TL arasında geliri olan velilerin %5,9'unun, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %6,7'dir.

“Katılmalı, sanatın ruhu zenginleştirdiğine inanıyorum.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %5,9'unun bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

Tablo 21'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme alınan Etimesgut ilçesi devlet okulu, veli anketi 10.maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde “Katılmalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %30,0; “Katılmamalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %50,0; boş bırakıp cevaplamayanların oranının %20,0 olduğu görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme belirlenen Etimesgut ilçesi devlet okulu veli aylık gelirleriyle velilerin, çocuklarının sanatsal etkinliklere katılıp katılmamalarına yönelik verdikleri cevap ifadelerine göre 30.000 TL altı aylık gelire sahip velilerin yüksek oranda ifadeyi boş bıraktığı görülmektedir. “Katılmamalı” yönünde ifade-neden belirten velilerin daha fazla ve bu cevabı veren velilerin aylık gelirlerinin ise büyük çoğunlukla 30.000 TL ya da altında olduğu görülmüştür. “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilerin oranının “Katılmamalı” yönünde ifade belirten velilere göre daha az

olduğu, fakat bu velilerin katılma nedeni olarak daha çok çocuğunun sosyalleşmesi, iyi vakit geçirmesi ve az da olsa sanatın doğasına yönelik bilgi sahibi olmasını istedikleri görülmektedir. Bunun nedenleri olarak düşük sosyokültürel ve sosyoekonomik özellikteki çevrelerdeki veli ve öğrencilerin ekonomik gelirleriyle bağlantılı olarak sanatsal faaliyetlere bütçe ayırmada zorluk yaşayabildikleri, ayrılacak bir bütçeyi gereksiz gördükleri; az oranda velinin ise sanata ve eğitime yönelik farkındalık sahibi oldukları söylenebilir.

Tablo 22

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Etimesgut ilçesi özel okul Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Veli Aylık Gelir						
Okul Adı	Veli Düşüncesi	11.500 TL ve altı	11.500-20.000 TL	20.000-30.000 TL	30.000-40.000 TL	40.000 TL ve Üstü	Toplam	
Etimesgut ilçesi özel okul	Boş	Say	1	0	2	4	1	8
		% içinde Veli Aylık Gelir	50,0%	0,0%	28,6%	30,8%	12,5%	24,2%
	Katılmalı, çocuğum bu alanda yetenekli	Say	0	1	1	0	1	3
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	33,3%	14,3%	0,0%	12,5%	9,1%
	Katılmalı	Say	0	0	0	1	0	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	3,0%
	Katılmalı, Kafasını dağıtır, eğlenir, mutlu olur.	Say	0	0	0	2	0	2
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	15,4%	0,0%	6,1%
	Katılmalı, kişisel gelişim ve sağlıklı bir toplum için	Say	0	0	0	0	1	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	3,0%
	Katılmalı, sadece akademik başarı yeterli değil, sosyal etkinliklerle desteklemek gerek	Say	0	0	0	0	1	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	3,0%
	Katılmalı, hayal gücünü geliştirip düşünce çeşitliliği sağladığı için	Say	0	0	0	1	0	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	3,0%

Katılmalı, çocuğumun sosyalleşmesi, sanat ve sanatçının önemini fark ederek farklı düşünebilmesi için	Say	0	0	2	1	2	5
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	28,6%	7,7%	25,0%	15,2%
Çocuğumun isteğine bağlı	Say	0	1	0	0	0	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	3,0%
Katılmamalı, gereksiz buluyorum	Say	0	0	0	1	0	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	3,0%
Katılmalı, çocuğum çok seviyor.	Say	0	1	0	1	0	2
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	33,3%	0,0%	7,7%	0,0%	6,1%
Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor	Say	0	0	1	1	1	3
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	14,3%	7,7%	12,5%	9,1%
Katılmalı, boş zamanlarını değerlendirmesi için	Say	1	0	0	0	0	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,0%
Katılmalı, sanatın ruhu zenginleştiğine inanıyorum	Say	0	0	0	1	1	2
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	12,5%	6,1%
Katılmalı, zamanı değerli kılıyor	Say	0	0	1	0	0	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%	0,0%	3,0%
Toplam	Say	2	3	7	13	8	33
	% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 22'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleimde alınan, Etimesgut ilçesi özel okul veli anketi 10.maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %50,0'sinin, 20.000-30.000 TL gelire sahip velilerin %28,6'sının, 30.000-40.000 TL gelire sahip velilerin %30,8'inin ve 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %12,5'inin bu maddeyi boş bıraktığı görülmektedir. Bu maddeyi boş bırakan velilerin toplamdaki oranının %24,2 olduğu tespit edilmiştir.

“Katılmalı, çocuğum bu alanda yetenekli.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 gelire sahip velilerin %33,3’ünün, 20.000-30.000 TL arasında geliri olan velilerin %14,3’ünün, 40.000TL ve üstü geliri olan velilerin %12,5’inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %9,1’dir.

“Katılmalı.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %7,7’sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’tür.

“Katılmalı, Kafasını dağıtır, eğlenir, mutlu olur.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %15,4’ünün, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %6,1’dir.

“Katılmalı, kişisel gelişim ve sağlıklı bir toplum için.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %12,5’inin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’tür.

“Katılmalı, sadece akademik başarı yeterli değil, sosyal etkinliklerle desteklemek gerek.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %12,5’inin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’tür.

“Katılmalı, hayal gücünü geliştirip düşünce çeşitliliği sağladığı için.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %7,7’sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’tür.

“Katılmalı, çocuğumun sosyalleşmesi, sanat ve sanatçının önemini fark ederek farklı düşünebilmesi için.” yönünde ifade belirten velilerden 20.000-30.000 TL arası gelire sahip velilerin %28,6’sının, 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %7,7’sinin, 40.000 TL ve üstü geliri olan velilerin %25,0’inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %15,2’dir.

“Çocuğumun isteğine bağlı.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 11.500-20.000 TL arası gelire sahip velilerin %33,3’ünün bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’dır.

“Katılmamalı, gereksiz buluyorum.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 30.000-40.000 TL gelire sahip velilerin %7,7’sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’dır.

“Katılmalı, çocuğum çok seviyor.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500-20.000 TL gelire sahip velilerin %33,3’ünün, 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %7,7’sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %6,1’dır.

“Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor.” yönünde ifade belirten velilerden 20.000-30.000 TL gelire sahip velilerin %14,3’ünün, 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %7,7’sinin, 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %12,5’inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %9,1’dır.

“Katılmalı, boş zamanlarını değerlendirmesi için.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %50,0’sinin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’tür.

“Katılmalı, sanatın ruhu zenginleştirdiğine inanıyorum.” yönünde ifade belirten velilerden 30.000-40.000 TL gelire sahip velilerin %7,7’sinin, 40.000 TL ve üstü arası gelire sahip velilerin %12,5’inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %6,1’dır.

“Katılmalı, zamanı değerli kılıyor.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 20.000-30.000 TL arası gelire sahip velilerin %14,3’ünün, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,0’tür.

Tablo 22’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleme alınan Etimesgut ilçesi özel okul, veli anketi 10.maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna

göre yapılan çaprazlama incelendiğinde “Katılmalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %69,7; “Katılmamalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %3,0; boş bırakıp cevaplamayanların oranının %24,2 olduğu görülmektedir

Sosyoekonomik seviyenin bireyin bilişsel gelişimini hangi düzeyde etkilediğini araştıran incelemelerde, genellikle aile ortamı etkileşiminin daha vurgulayıcı olduğu anlaşılmıştır.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleme belirlenen Etimesgut ilçesi özel okul veli aylık gelirleriyle velilerin, çocuklarının sanatsal etkinliklere katılıp katılmamalarına yönelik verdikleri cevap ifadelerine göre 30.000 TL ve üstü aylık gelire sahip velilerin yüksek oranda ifadeyi “Katılmalı” yönünde cevapladığı görülmüştür. “Katılmamalı” yönünde ifade belirten velilerin oranının “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilere göre daha az olduğu tespit edilmiştir. “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilerin sosyoekonomik düzeylerinin yüksek olmasının veli ve öğrenci olarak sanatsal faaliyetlere bütçe ayırmada zorluk yaşamadıklarını, çocuklarının sanatsal faaliyetlere katılmalarını istemeleri ise sanata önem verdiklerini göstermektedir. “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilerin belirttikleri nedenler incelendiğinde büyük oranda, sanatın insan doğasına ve gelişimine katkıları, ruhu zenginleştirdiği ve estetik bakış açısını güçlendirdiği üzerine, sanatın doğasına uygun nedenler sundukları söylenebilir.

Tablo 23

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Çankaya ilçesi özel okul Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Veli Aylık Gelir						
Okul Adı	Veli Düşüncesi	11.500 TL ve altı	11.500-20.000 TL	20.000-30.000 TL	30.000-40.000 TL	40.000 TL ve Üstü	Toplam	
Çankaya Çankaya ilçesi özel okul	Boş	Say	0	0	0	1	1	
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	3,3%
	Katılmalı, çocuğum bu alanda yetenekli	Say	0	0	0	0	1	1
		% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%

Katılmalı	Say	0	0	0	1	3	4
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	13,6%	13,3%
Katılmalı, kişisel gelişim ve sağlıklı bir toplum için	Say	1	0	0	0	3	4
	% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13,6%	13,3%
Katılmalı, sadece akademik başarı yeterli değil, sosyal etkinliklerle desteklemek gerek	Say	0	0	0	0	1	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%
Katılmalı, hayal gücünü geliştirip düşünce çeşitliliği sağladığı için	Say	0	0	1	3	9	13
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	100,0%	50,0%	40,9%	43,3%
Katılmamalı, çünkü ilgisi yok	Say	0	0	0	0	1	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%
Katılmalı, çocuğumun sosyalleşmesi, sanat ve sanatçının önemini fark ederek farklı düşünebilmesi için	Say	0	0	0	0	1	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%
Çocuğumun isteğine bağlı	Say	0	0	0	1	0	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	3,3%
Katılmalı, çocuğum çok seviyor.	Say	0,0%	0	0	0	1	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%
Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor	Say	0,0%	0	0	0	1	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%
Katılmalı, sanatın ruhu zenginleştirdiğine inanıyorum	Say	0,0%	0	0	0	1	1
	% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	3,3%
Toplam	Say	1	0	1	6	22	30
	% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 23'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleme alınan, Çankaya ilçesi özel okul veli anketi 10. maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde 30.000-40.000 TL gelire sahip velilerin

%16,7'sinin bu maddeyi boş bıraktığı görülmektedir. Bu maddeyi boş bırakan velilerin toplamdaki oranının %3,3 olduğu tespit edilmiştir.

“Katılmalı, çocuğum bu alanda yetenekli.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000TL ve üstü geliri olan velilerin %4,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmalı.” yönünde ifade belirten velilerden 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %16,7'sinin, 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %13,6'sının bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %13,3'tür.

“Katılmalı, kişisel gelişim ve sağlıklı bir toplum için.” yönünde ifade belirten velilerden 11.500 TL ve altı gelire sahip velilerin %100,0'ü, 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %13,6'sının, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %13,3'tür.

“Katılmalı, sadece akademik başarı yeterli değil, sosyal etkinliklerle desteklemek gerek.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %4,5'inin, bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmalı, hayal gücünü geliştirip düşünce çeşitliliği sağladığı için.” yönünde ifade belirten velilerden 20.000-30.000 TL arası gelire sahip velilerin %100,0'ünün, 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %50,0'sinin, 40.000 TL ve üstü gelire sahip velilerin %40,9'unun bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %43,3'tür.

“Katılmamalı, çünkü ilgisi yok.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000TL ve üstü geliri olan velilerin %4,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmalı, çocuğumun sosyalleşmesi, sanat ve sanatçının önemini fark ederek farklı düşünebilmesi için.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000TL ve üstü geliri olan

velilerin %4,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Çocuğumun isteğine bağlı.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 30.000-40.000 TL arası gelire sahip velilerin %16,7sinin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmalı, çocuğum çok seviyor.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000TL ve üstü geliri olan velilerin %4,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmalı, yeteneklerini geliştiriyor.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000TL ve üstü geliri olan velilerin %4,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

“Katılmalı, sanatın ruhu zenginleştirdiğine inanıyorum.” yönünde ifade belirten velilerden sadece 40.000TL ve üstü geliri olan velilerin %4,5'inin bu ifadeyi cevapladığı görülmektedir. Bu ifadeyi belirten velilerin toplamdaki oranı %3,3'tür.

Tablo 23'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleme alınan, Çankaya ilçesi özel okul veli anketi 10. maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde “Katılmalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %90,0; “Katılmamalı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %3,3; “Çocuğumun isteğine bağlı” olarak cevap veren velilerin toplam oranının %3,3; boş bırakıp cevaplamayanların oranının %3,3 olduğu görülmektedir

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleme belirlenen Çankaya ilçesi özel okul veli aylık gelirleriyle velilerin, çocuklarının sanatsal etkinliklere katılıp katılmamalarına yönelik verdikleri cevap ifadelerine göre 40.000 TL ve üstü aylık gelire sahip velilerin yüksek oranda ifadeyi “Katılmalı” yönünde cevapladığı görülmüştür. “Katılmamalı” yönünde ifade belirten velilerin oranının “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilere göre daha az olduğu tespit edilmiştir. “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilerin

sosyoekonomik düzeylerinin çok iyi seviyede olmasının veli ve öğrenci olarak sanatsal faaliyetlere bütçe ayırmada zorluk yaşamadıklarını, çocuklarının sanatsal faaliyetlere katılmalarını istemeleri ise sanata önem verdiklerini göstermektedir. “Katılmalı” yönünde ifade belirten velilerin belirttikleri nedenler incelendiğinde, velilerin ekonomik kaygı taşımamalarının etkisiyle ve kültürel alt yapının katkısıyla, sanatın insan doğasına, hayal gücüne, varoluşuna, estetik bakış açısıyla algıları güçlendirdiğine yönelik daha üst düzey nedenler olduğu söylenebilir.

Tablo 24

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Aylık Gelirleriyle Velilerin, Çocuklarının Sanatsal Etkinliklere Katılıp Katılmamalarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

			Okul Adı				Toplam	
			Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul		
Katıl malı	Veli Aylık Gelir	11.500 TL ve altı	Say	2	3	1	1	7
			% içinde Okul Adı	22,2%	33,3%	4,3%	3,7%	10,3%
		11.500-20.000 TL	Say	3	5	2	0	10
			% içinde Okul Adı	33,3%	55,6%	8,7%	0,0%	14,7%
		20.000-30.000 TL	Say	2	1	5	1	9
			% içinde Okul Adı	22,2%	11,1%	21,7%	3,7%	13,2%
		30.000-40.000 TL	Say	1	0	8	4	13
			% içinde Okul Adı	11,1%	0,0%	34,8%	14,8%	19,1%
		40.000 TL ve Üstü	Say	1	0	7	21	29
			% içinde Okul Adı	11,1%	0,0%	30,4%	77,8%	42,6%
		Toplam	Say	9	9	23	27	68
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Katıl mama lı	Veli Aylık Gelir	11.500 TL ve altı	Say	4	2	0	0	6
			% içinde Okul Adı	26,7%	13,3%	0,0%	0,0%	18,8%
		11.500-20.000 TL	Say	5	8	0	0	13

		% içinde Okul Adı	33,3%	53,3%	0,0%	0,0%	40,6%	
		20.000-30.000 TL	Say	6	3	0	0	9
			% içinde Okul Adı	40,0%	20,0%	0,0%	0,0%	28,1%
		30.000-40.000 TL	Say	0	2	1	0	3
			% içinde Okul Adı	0,0%	13,3%	100,0%	0,0%	9,4%
		40.000 TL ve Üstü	Say	0	0	0	1	1
			% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	3,1%
Toplam		Say	15	15	1	1	32	
		% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Çocuğumu n isteği ne bağlı	Veli Aylık Gelir	11.500-20.000 TL	Say	0		1	0	1
			% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	33,3%
		30.000-40.000 TL	Say	1		0	1	2
			% içinde Okul Adı	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	66,7%
		Toplam	Say	1		1	1	3
			% içinde Okul Adı	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Boş		11.500 TL ve altı	Say	0	1	1	0	2
			% içinde Okul Adı	0,0%	16,7%	12,5%	0,0%	12,5%
		11.500-20.000 TL	Say	1	4	0	0	5
			% içinde Okul Adı	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%	31,3%
		20.000-30.000 TL	Say	0	1	2	0	3
			% içinde Okul Adı	0,0%	16,7%	25,0%	0,0%	18,8%
		30.000-40.000 TL	Say	0	0	4	1	5
			% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%	31,3%
		40.000 TL ve Üstü	Say	0	0	1	0	1
			% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	6,3%
		Toplam	Say	1	6	8	1	16
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Total	Veli Aylık Gelir	11.500 TL ve altı	Say	6	6	2	1	15
			% içinde Okul Adı	23,1%	20,0%	6,1%	3,3%	12,6%
		11.500-20.000 TL	Say	9	17	3	0	29
			% içinde Okul Adı	34,6%	56,7%	9,1%	0,0%	24,4%

20.000-30.000 TL	Say	8	5	7	1	21
	% içinde Okul Adı	30,8%	16,7%	21,2%	3,3%	17,6%
30.000-40.000 TL	Say	2	2	13	6	23
	% içinde Okul Adı	7,7%	6,7%	39,4%	20,0%	19,3%
40.000 TL ve Üstü	Say	1	0	8	22	31
	% içinde Okul Adı	3,8%	0,0%	24,2%	73,3%	26,1%
Toplam	Say	26	30	33	30	119
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 24’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan, okullarda veli anketi 10. maddesindeki velinin, çocuğunun görsel sanatlar etkinliklerine katılıp katılmaması yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde düşük ve yüksek seviyelerde belirlenen okulların tamamındaki 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %10,3’ünün; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %14,7’sinin; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %13,2’sinin; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %19,1’inin ve 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %42,6’sının “Katılmalı” ifadesini belirttikleri görülmüştür.

Düşük ve yüksek seviyelerde belirlenen okulların tamamındaki 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %18,8’inin; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %40,6’sının; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %28,1’inin; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %9,4’ünün ve 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %3,1’inin “Katılmamalı” ifadesini belirttikleri görülmüştür.

Düşük ve yüksek seviyelerde belirlenen okulların tamamındaki 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %33,3’ünün ve 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %66,7’sinin “Çocuğumun isteğine bağlı” ifadesini belirttikleri görülmüştür.

Düşük ve yüksek seviyelerde belirlenen okulların tamamındaki 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %12,5’inin; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %31,3’ünün; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %18,8’inin; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki

velilerin %31,3'ünün ve 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %6,3'ünün maddeyi cevaplamadığı, boş bıraktığı görülmüştür.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme belirlenen okullardaki velilerin belirttikleri cevap ifadeleri incelendiğinde, düşük örnekleme okullarda “Katılmamalı” cevabının, yüksek örnekleme okullarda ise “Katılmalı” cevap ifadelerinin oranlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Buna göre sosyoekonomik düzeyin, veli ve öğrenci boyutunda sanatsal faaliyetlere katılımı belirgin olarak etkilediği söylenebilir. Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme belirlenen okullardaki velilerin hem “Katılmamalı” yönünde yüksek oranda ifade belirtmeleri hem de “Katılmalı” yönünde az sayıda ifade belirten velinin katılma nedenlerini daha çok vakit doldurma ya da çocuklarının isteği olarak görmeleri, bu ekonomik düzeydeki velilerin sanatsal etkinliklere olan ilgilerinin, aylık gelirlerinin de etkisiyle, düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan yüksek örnekleme belirlenen okullardaki velilerin hem “Katılmalı” yönünde yüksek oranda ifade belirtmeleri hem de katılma nedenlerini daha çok sanatın insan doğasına etkileri yönünde estetik katkı gibi üst düzey beceriler sağladığını görmeleri, bu ekonomik düzeydeki velilerin sanatsal etkinliklere olan ilgilerinin, aylık gelirlerinin de etkisiyle, yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 25

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Aylık Gelirleriyle Kira durumlarının Velilerin Görsel Sanatlar Dersini Ne Kadar Gerekli Gördüklerine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

			Veli Aylık Gelir						
			11.500 TL ve altı	11.500-20.000 TL	20.000-30.000 TL	30.000-40.000 TL	40.000 TL ve Üstü	Toplam	
Kira	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar	Gereksiz	Say	5	5	1	2	0	13
			% içinde Veli Aylık Gelir	50,0%	41,7%	14,3%	33,3%	0,0%	29,5%
		Biraz	Say	5	2	1	1	2	11

Bana ait	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)		% içinde Veli Aylık Gelir	50,0%	16,7%	14,3%	16,7%	22,2%	25,0%
		Gerekli	Say	0	5	5	2	4	16
			% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	41,7%	71,4%	33,3%	44,4%	36,4%
		Çok Gerekli	Say	0	0	0	1	3	4
			% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	33,3%	9,1%
		Toplam	Say	10	12	7	6	9	44
			% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		Gereksiz	Say	1	5	7	4	1	18
			% içinde Veli Aylık Gelir	20,0%	29,4%	50,0%	23,5%	4,5%	24,0%
		Biraz	Say	0	9	2	3	1	15
			% içinde Veli Aylık Gelir	0,0%	52,9%	14,3%	17,6%	4,5%	20,0%
		Gerekli	Say	3	3	3	8	14	31
			% içinde Veli Aylık Gelir	60,0%	17,6%	21,4%	47,1%	63,6%	41,3%
		Çok Gerekli	Say	1	0	2	2	6	11
			% içinde Veli Aylık Gelir	20,0%	0,0%	14,3%	11,8%	27,3%	14,7%
Toplam	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Toplam	Say	5	17	14	17	22	75
			% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		Gereksiz	Say	6	10	8	6	1	31
			% içinde Veli Aylık Gelir	40,0%	34,5%	38,1%	26,1%	3,2%	26,1%
		Biraz	Say	5	11	3	4	3	26
			% içinde Veli Aylık Gelir	33,3%	37,9%	14,3%	17,4%	9,7%	21,8%
		Gerekli	Say	3	8	8	10	18	47
			% içinde Veli Aylık Gelir	20,0%	27,6%	38,1%	43,5%	58,1%	39,5%
		Çok Gerekli	Say	1	0	2	3	9	15
			% içinde Veli Aylık Gelir	6,7%	0,0%	9,5%	13,0%	29,0%	12,6%
		Toplam	Say	15	29	21	23	31	119
			% içinde Veli Aylık Gelir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 25'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan, okullarda veli anketi 11.maddesindeki velinin, görsel sanatlar dersinin gerekliliği yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir ve kira durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde kiracı olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %50,0'sinin; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %41,7'sinin; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %14,3'ünün; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %33,3'ünün "Gereksiz" ifadesini seçtiği görülmüştür. 40.000 TL ve üstü gelir düzeyinde "Gereksiz" ifadesini seçen veli yoktur. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %29,5'tir.

Kiracı olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %50,0'sinin; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %16,7'sinin; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %14,3'ünün; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %16,7'sinin; 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %22,2'sinin "Biraz" ifadesini seçtiği görülmüştür. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %25,0'tir.

Kiracı olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin hiçbirisi "Gerekli" ifadesini seçmemiştir. Kiracı olup, 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %41,7'sinin; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %71,4'ünün; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %33,3'ünün; 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %44,4'ünün "Gerekli" ifadesini seçtiği görülmüştür. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %36,4'tür.

Kiracı olup, 11.500 TL ve altı, 11.500-20.000 ve 20.000-30.000 gelir düzeylerindeki velilerin hiçbirisi "Çok Gerekli" ifadesini seçmemiştir. Kiracı olup, 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %16,7'sinin; 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %33,3'ünün "Çok Gerekli" ifadesini seçtiği görülmüştür. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %9,1'dir.

Ev sahibi olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %20,0'sinin; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %29,4'ünün; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %50,0'sinin; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %23,5'inin; 40.000 TL ve üstü

gelir düzeyindeki velilerin %4,5'inin; "Gereksiz" ifadesini seçtiği görülmüştür. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %24,0'dır.

Ev sahibi olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin hiçbirisi "Biraz" ifadesini seçmemiştir. 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %52,9'unun; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %14,3'ünün; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %17,6'sının; 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %4,5'inin "Biraz" ifadesini seçtiği görülmüştür. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %20,0'dır.

Ev sahibi olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %60,0'ının; 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin %17,6'sının; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %21,4'ünün; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %47,1'inin; 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %63,6'sının "Gerekli" ifadesini seçtiği görülmüştür. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %41,3'tür.

Ev sahibi olup, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki velilerin %20,0'sinin; 20.000-30.000 gelir düzeyindeki velilerin %14,3'ünün; 30.000-40.000 gelir düzeyindeki velilerin %11,8'inin; 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki velilerin %27,3'ünün "Çok Gerekli" ifadesini seçtiği görülmüştür. 11.500-20.000 gelir düzeyindeki velilerin hiçbirinin bu ifadeyi seçmediği tespit edilmiştir. Bu ifadeyi bu durum ve şekilde belirten velilerin toplamdaki oranı %14,7'dir.

Tablo 26

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Aylık Gelirleriyle Ev Sahibi/Kiracı Olma Durumları Arasındaki İlişkiye Göre Görsel Sanatlar Dersini Ne Kadar Gerekli Gördüklerine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Veli Ev Kira Durumu	Veli Aylık Gelir	Madde	Madde İfadeleri	Okul Adı							
				Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul		Çankaya ilçesi özel okul	
				Say	Row N %	Say	Row N %	Say	Row N %	Say	Row N %
Kira	11.500 TL ve altı	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?	Gereksiz	4	80,0%	1	20,0%	0	0,0%	0	0,0%
			Biraz	2	40,0%	3	60,0%	0	0,0%	0	0,0%

Bana ait	11.500-20.000 TL	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Gereksiz	1	20,0%	4	80,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Biraz	0	0,0%	2	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Gerekli	0	0,0%	3	60,0%	2	40,0%	0	0,0%	
			Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
	20.000-30.000 TL	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gereksiz	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Biraz	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Gerekli	1	20,0%	0	0,0%	4	80,0%	0	0,0%	
			Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
	30.000-40.000 TL	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gereksiz	0	0,0%	0	0,0%	2	100,0%	0	0,0%	
			Biraz	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	1	50,0%	1	50,0%	
			Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	
	40.000 TL ve Üstü	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gereksiz	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Biraz	1	50,0%	0	0,0%	1	50,0%	0	0,0%	
			Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	4	100,0%	
			Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	3	100,0%	
	Bana ait	11.500 TL ve altı	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gereksiz	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
				Biraz	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Gerekli				0	0,0%	1	33,3%	2	66,7%	0	0,0%	
Çok Gerekli				0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	
11.500-20.000 TL		Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gereksiz	3	60,0%	2	40,0%	0	0,0%	0	0,0%	
			Biraz	4	44,4%	5	55,6%	0	0,0%	0	0,0%	
			Gerekli	1	33,3%	1	33,3%	1	33,3%	0	0,0%	
			Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
20.000-30.000 TL		Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?	Gereksiz	4	57,1%	3	42,9%	0	0,0%	0	0,0%	
			Biraz	1	50,0%	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%	

(Veli)		Gerekli	0	0,0%	1	33,3%	1	33,3%	1	33,3%
30.000-40.000 TL	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	2	100,0%	0	0,0%
		Gereksiz	0	0,0%	2	50,0%	2	50,0%	0	0,0%
		Biraz	1	33,3%	0	0,0%	2	66,7%	0	0,0%
		Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	5	62,5%	3	37,5%
		Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	100,0%
		Gereksiz	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%
40.000 TL ve Üstü	Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Biraz	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%
		Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	7	50,0%	7	50,0%
		Çok Gerekli	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	6	100,0%
		Gereksiz	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%

Tablo 26'daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan, okullarda veli anketi 11.maddesindeki velinin, görsel sanatlar dersinin ne kadar gerekli olduğu yönünde belirttiği ifadeler ile veli aylık gelir ve kira durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde kiracı, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %80,0'ninin ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %20,0'sinin "Gereksiz" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise "Gereksiz" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %40,0'ının ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %60,0'ının "Biraz" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise "Biraz" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500 TL ve altı gelir düzeyinde hiçbir okulda "Gerekli" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500 TL ve altı gelir düzeyinde hiçbir okulda "Çok Gerekli" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %20,0'ının ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %80,0'ının “Gereksiz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %100,0'ünün “Biraz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %60,0'ının ve Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %40,0'ının “Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki hiçbir okulda “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %100,0'ü “Gereksiz” ifadesini işaretlemişken; Etimesgut ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %100,0'ü “Biraz” ifadesini işaretlemişken; Etimesgut ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %20,0'i; Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %80,0'i “Gerekli” ifadesini işaretlemişken; Etimesgut ilçesi devlet okulu, ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki hiçbir okulda “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %100,0’ü “Gereksiz” ifadesini işaretlemişken; Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %100,0’ü “Biraz” ifadesini işaretlemişken; Etimesgut ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %50,0’si ve Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %50,0’si “Gerekli” ifadesini işaretlemişken; Altındağ ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi devlet okulunda “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki hiçbir okulda “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki hiçbir okulda “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %50,0’si ve Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %50,0’si “Biraz” ifadesini işaretlemişken; Etimesgut ilçesi devlet okulu, ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0’ü “Gerekli” ifadesini işaretlemişken; Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Kiracı, 40.000 TL ve üstü gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0'ü "Çok Gerekli" ifadesini işaretlemişken; Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda "Çok Gerekli" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %100,0'ü "Gereksiz" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise "Gereksiz" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki hiçbir okulda "Biraz" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %33,3'ünün ve Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %66,7'sinin "Gerekli" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise "Gerekli" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500 TL ve altı gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0'ünün "Çok Gerekli" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi özel okulunda ise "Çok Gerekli" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %60,0'ının ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %40,0'ının "Gereksiz" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise "Gereksiz" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %44,4'ünün ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %55,6'nın "Biraz" ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise "Biraz" ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %33,3'ünün, Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %33,3'ünün, Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %33,3'ünün “Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 11.500-20.000 TL arası gelir düzeyinde hiçbir okulda “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %57,1'inin ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %42,9'unun “Gereksiz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %50,0'sinin ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %50,0'sinin “Biraz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %33,3'ünün, Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %33,3'ünün, Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %33,3'ünün “Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulunda ise “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 20.000-30.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %100,0'ünün “Çok Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %50,0'sinin ve Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %50,0'sinin “Gereksiz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel

okulunda ise “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %33,3’ünün ve Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %66,7’sinin “Biraz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %62,5’inin ve Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %37,5’inin “Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulun ve Etimesgut ilçesi devlet okulunda ise “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Ev sahibi, 30.000-40.000 TL arası gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0’ünün “Çok Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda ise “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

40.000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0’ünün “Gereksiz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda ise “Gereksiz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

40.000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0’ünün “Biraz” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda ise “Biraz” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

40.000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %50,0’sinin ve Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %50,0’sinin “Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi devlet okulunda ise “Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

40.000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %100,0'ünün “Çok Gerekli” ifadesini işaretlediği görülmektedir. Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda ise “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen ve diğer koşullardan en az birini sağlayan veli yoktur.

Sosyoekonomik açıdan değerlendirmeye alındığında, gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarında eğitim hayatlarında sorun yaratabilecek, bilişsel gelişimlerini yavaşlatabilecek, kendi ilgi alanlarını bulmayı zorlaştıracak ve sosyal çevre içerisinde ilerleyen yaşlarda sınırlı ifade biçimleriyle özgüven kaybı yaşayacak olmaları kuvvetle ihtimaldir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme belirlenen, aylık geliri 30.000 TL altında ve oturduğu ev kira olan velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliği yönünde yüksek oranda “Gereksiz” ve “Biraz” ifadelerini işaretledikleri, bu durumdaki velilerden “Gerekli” ya da “Çok gerekli” ifadelerini işaretleyen veli olmadığı görülmektedir. Evi kira olup gelir seviyesi 30,000 TL üstü velilerin ise daha çok “Çok Gerekli” ifadesini seçtikleri tespit edilmiştir. Buna göre evin kira olma durumu her ne kadar velilerin sanatsal etkinliklere ayırabileceği bütçeyi kısıtlasa da aylık gelirin yüksek olmasının bu sorunu azalttığı söylenebilir. Burada yine sosyoekonomik düzeyin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliği yönünde bakış açılarını etkilediği net bir şekilde görülmektedir. Aylık geliri 30.000 TL altında ve oturduğu ev kendine ait olan velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliği yönünde belli oranda “Gereksiz” ve “Biraz” ifadelerini işaretledikleri, bunun yanında “Gerekli” ve “Çok Gerekli” ifadelerini işaretleyen velilerinde oranının düşük olmadığı görülmektedir. Evin kendine ait olma durumu ve aylık gelirin yüksekliği velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliğine olan bakış açılarını olumlu yönde etkilemektedir. Yine burada da sosyoekonomik düzeyin yüksekliğinin Görsel Sanatlar eğitimine olumlu etki sağladığı görülmektedir.

Tablo 27

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Görsel Sanatlar Dersini Ne Kadar Gerekli Gördüklerine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı				
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Gereksiz	Say 13	13	4	1	31
	% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	41,9%	41,9%	12,9%	3,2%	100,0 %
	Biraz	Say 11	11	3	1	26
	% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	42,3%	42,3%	11,5%	3,8%	100,0 %
	Gerekli	Say 2	6	23	16	47
	% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	4,3%	12,8%	48,9%	34,0%	100,0 %
	Çok Gerekli	Say 0	0	3	12	15
	% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%	100,0 %
	Toplam	Say 26	30	33	30	119
	% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	21,8%	25,2%	27,7%	25,2%	100,0 %

Tablo 27’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan, okullarda veli anketi 11. maddesindeki velinin, görsel sanatlar dersinin ne kadar gerekli olduğu yönünde belirttiği ifadeler ile okul durumuna göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %41,9’unun, Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %41,9’unun, Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin % 12,9’unun ve Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %3,2’sinin maddede “Gereksiz” ifadesini işaretledikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %42,3’ünün, Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %42,3’ünün, Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin % 11,5’inin ve Çankaya

ilçesi özel okul velilerinin %3,8'sinin maddede “Biraz” ifadesini işaretledikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %4,3'ünün, Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %12,8'inin, Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin % 48,9'unun ve Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %34,0'ünün maddede “Gerekli” ifadesini işaretledikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin hiçbirinin bu ifadeyi işaretlemediği; Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin % 20,0'sinin ve Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %80,0'inin maddede “Çok Gerekli” ifadesini işaretledikleri görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örneklemde belirlenen okullardaki, düşük örneklemde ve oturduğu ev kira olan velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliği yönünde yüksek oranda “Gereksiz” ve “Biraz” ifadelerini işaretledikleri görülmektedir. Evi kira olup gelir seviyesi yüksek örneklemdeki velilerin ise daha çok “Çok Gerekli” ifadesini seçtikleri tespit edilmiştir. Aylık geliri düşük örneklemde ve oturduğu ev kendine ait olan velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliği yönünde belli oranda “Gereksiz” ve “Biraz” ifadelerini işaretledikleri, bunun yanında “Gerekli” ve “Çok Gerekli” ifadelerini işaretleyen velilerinde oranının düşük olmadığı görülmektedir. Aylık geliri yüksek örneklemde ve oturduğu ev kendine ait olan velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliği yönünde yüksek oranda “Gerekli” ve “Çok Gerekli” ifadelerini işaretledikleri, görülmektedir. Bu durum sosyoekonomik düzeyle velilerin Görsel Sanatlar dersinin gerekliliğine olan bakış açıları arasında pozitif yönlü bir korelasyon olduğunu göstermektedir.

5.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 3: Kültürel faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.

Tablo 28

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Öğrenim Durumu ile Velinin Okuduğu Aylık Kitap Sayılarına Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı						
		Hiç	1-3	3-5	5-7	7 ve Üstü	Toplam	
Veli Öğrenim Durumu	İlkokul	Say	8	4	0	0	0	12
		% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	22,2%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	10,1%
	Ortaokul	Say	5	7	1	0	0	13
		% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	13,9%	9,7%	16,7%	0,0%	0,0%	10,9%
	Lise	Say	12	13	0	1	0	26
		% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	33,3%	18,1%	0,0%	25,0%	0,0%	21,8%
	Lisans	Say	9	26	4	3	0	42
		% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	25,0%	36,1%	66,7%	75,0%	0,0%	35,3%
	Yüksek Lisans ve Üstü	Say	1	22	1	0	1	25
		% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	2,8%	30,6%	16,7%	0,0%	100,0%	21,0%
	Öğrenim Görmemiş	Say	1	0	0	0	0	1
		% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	2,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%
Toplam	Say	36	72	6	4	1	119	
	% içinde Veli Okunulan Aylık Kitap Sayısı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tablo 28’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli ölçeği 3. ve 7. maddelerdeki veli öğrenim durumu ile velinin okuduğu aylık kitap sayılarına yönelik ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde öğrenim görmemiş velilerin %2,8’inin, ilkökul mezunu velilerin %22,2’sinin, ortaokul mezunu velilerin %13,9’unun, lise mezun velileri %33,3’ünün, lisans mezunu velilerin %25,0’inin, yüksek lisans ve üstü velilerin %2,8’inin aylık okunan kitap sayısı sorusuna “hiç” cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş velilerin hiçbirinin cevap vermediği; ilkökul mezunu velilerin %5,6’sının, ortaokul mezunu velilerin %9,7’sinin, lise mezun velileri %18,1’inin, lisans

mezunu velilerin %36,7'sinin, yüksek lisans ve üstü velilerin %30,6'sının aylık okunan kitap sayısı sorusuna “1-3” cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş, ilkokul ve lise velilerinin hiçbirinin cevap vermediği; ortaokul mezunu velilerin %16,7'sinin, lisans mezunu velilerin %66,7'sinin, yüksek lisans ve üstü velilerin %16,7'sinin aylık okunan kitap sayısı sorusuna “3-5” cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş, ilkokul, lise ve yüksek lisans ve üstü velilerin hiçbirinin cevap vermediği; lisans mezunu velilerin %75,0'inin aylık okunan kitap sayısı sorusuna “5-7” cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş, ilkokul, lise ve lisans velilerin hiçbirinin cevap vermediği; Yüksek lisans ve üstü velilerinde %100,0 olarak cevaplanan aylık okunan kitap sayısı sorusuna “7 ve üstü” cevabını verdikleri görülmüştür.

Lisans düzeyi altı öğrenim durumuna sahip velilerin aylık okudukları kitap sayısına yüksek oranda “Hiç” ve “1-3” kitap cevabını verdikleri görülürken, lisans ve yüksek lisansüstü öğrenim düzeyine sahip velilerin aylık okudukları kitap sayısına yüksek oranda “3-5” ve “5-7” kitap cevabını verdikleri tespit edilmiştir. “7 ve Üstü” kitap okuyan velinin ise yüksek lisans ve üstü öğrenim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Buna göre aylık okunulan kitap sayısı ile velilerin öğrenim düzeyleri arasında pozitif bir korelasyonun; sosyokültürel seviyeyle aylık okunulan kitap sayısı ve öğrenim seviyesi arasında da doğrusal bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

Tablo 29

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Veli Öğrenim Durumu ile Velinin Görsel Sanatlar Dersinin Gerekliliğine Yönelik İlişki Tablosu

		Veli Öğrenim Durumu							
			Öğrenim Görmemiş	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Yüksek Lisans ve Üstü	Toplam
Görsel Sanatlar dersi sizce diğer	Gereksiz	Say	1	4	7	10	7	2	31
		% içinde Veli Öğrenim	100,0%	33,3%	53,8%	38,5%	16,7%	8,0%	26,1%

dersler kadar gerekli mi? (Veli)	Durumu							
	Say	0	6	5	7	3	5	26
Biraz	% içinde Veli Öğrenim Durumu	0,0%	50,0%	38,5%	26,9%	7,1%	20,0%	21,8%
	Say	0	2	1	9	24	11	47
Gerekli	% içinde Veli Öğrenim Durumu	0,0%	16,7%	7,7%	34,6%	57,1%	44,0%	39,5%
	Say	0	0	0	0	8	7	15
Çok Gerekli	% içinde Veli Öğrenim Durumu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	19,0%	28,0%	12,6%
	Say	1	12	13	26	42	25	119
Toplam	% içinde Veli Öğrenim Durumu	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Say	1	12	13	26	42	25	119

Tablo 29'daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örneklemede alınan okullarda veli ölçeği 3. ve 11. maddelerdeki veli öğrenim durumu ile velinin görsel sanatlar dersinin gerekliliğine yönelik ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Öğrenim görmemiş velilerin %100,0'ünün, ilkokul mezunu velilerin %33,3'ünün, ortaokul mezunu velilerin %53,8'inin, lise mezun velilerin %38,5'inin, lisans mezunu velilerin %16,7'sinin ve yüksek lisans ve üstü velilerin %8,0'inin "Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?" sorusuna "Gereksiz" cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş velilerin hiçbirinin, ilkokul mezunu velilerin %50,0'sinin, ortaokul mezunu velilerin %38,5'inin, lise mezun velilerin %26,9'unun, lisans mezunu velilerin %7,1'inin ve yüksek lisans ve üstü velilerin %20,0'sinin "Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?" sorusuna "Biraz" cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş velilerin hiçbirinin, ilkokul mezunu velilerin %16,7'sinin, ortaokul mezunu velilerin %7,7'sinin, lise mezun velilerin %34,6'sının, lisans mezunu velilerin %57,1'inin ve yüksek lisans ve üstü velilerin %44,0'ünün "Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?" sorusuna "Gerekli" cevabını verdikleri görülmüştür.

Öğrenim görmemiş, ilkokul ve lise velilerinin hiçbirinin, lisans mezunu velilerin %19,0'unun ve yüksek lisans ve üstü velilerin %28,0'inin "Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?" sorusuna "Çok Gerekli" cevabını verdikleri görülmüştür.

Velilerin öğrenim düzeyleriyle Görsel Sanatlar dersinin diğer dersler kadar gerekli olup olmadığına yönelik bakış açıları incelendiğinde lisans düzeyi altında öğrenim seviyesine sahip olan velilerin yüksek oranda “Gereksiz” ve “Biraz” ifadelerini seçtikleri görülmektedir. Lisans, yüksek lisans ve üstü öğrenim düzeyine sahip velilerin ise yüksek oranda “Gerekli” ve “Çok Gerekli” ifadelerini seçtikleri tespit edilmiştir. “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen velilerin ise yüksek oranda “Yüksek Lisans ve Üstü” öğrenim düzeyinde oldukları görülmektedir. Buna göre velilerin öğrenim düzeyleriyle Görsel Sanatlar dersinin diğer dersler kadar gerekli olup olmama durumları arasında pozitif bir korelasyonun olduğu söylenebilir.

5.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 4: Okullarda görsel sanatlar ve eğitime yönelik çalışmaların yapılıp yapılmadığını tespit etmek.

Tablo 30

Sosyokültürel Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Okullarında Görsel Sanatlar Faaliyetlerinin Yapılıp Yapılmadığını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı							
		Altındağ ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi devlet okulu		Etimesgut ilçesi özel okul		Çankaya ilçesi özel okul	
		Say	Row N %	Say	Row N %	Say	Row N %	Say	Row N %
Okulda Etkinlik	Gerçekleşiyor	7	8,2%	25	29,4%	27	31,8%	26	30,6%
	Gerçekleşmiyor	19	55,9%	5	14,7%	6	17,6%	4	11,8%

Tablo 30’daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci anketi 14. maddesindeki öğrencilerin okullarında gerçekleşen görsel

sanat faaliyetlerinin gerçekleşip gerçekleşmeme durumunu belirleme yönünde belirttiği ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerin %8,2'sinin “Gerçekleşiyor”, %55,9'unun “Gerçekleşmiyor” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerin %29,4'ünün “Gerçekleşiyor”, %14,7'sinin “Gerçekleşmiyor” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir

Etimesgut ilçesi özel okul öğrencilerin %31,8'ini “Gerçekleşiyor”, %17,6'sının “Gerçekleşmiyor” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerin %30,6'sının “Gerçekleşiyor”, %11,8'inin “Gerçekleşmiyor” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullardaki öğrencilerin, okullarında Görsel Sanatlar etkinliklerinin gerçekleşip gerçekleşmeme durumuna verdikleri cevap ifadelerine göre yüksek örnekleme okullardaki öğrencilerin düşük örnekleme okullardaki öğrencilere göre daha yüksek oranda “Gerçekleşiyor” cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre sosyoekonomik düzeyle, okullarda yapılan Görsel Sanatlar dersi etkinliklerinin yapılma durumu arasında doğru bir orantı olduğu söylenebilir. Fakat düşük örnekleme belirlenen Etimesgut ilçesi devlet okulunda Görsel Sanatlar dersi etkinliklerinin gerçekleşme durumunun yüksek oranda olduğu görülmektedir. Yapılan gözlemler sonucunda, bu durumun nedeni olarak, donanımlı ve alanında uzman, istekli Görsel Sanatlar öğretmenin mevcutluğunun fark yarattığı söylenebilir.

5.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 5: Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde bulunup bulunmama durumlarını belirlemek

Tablo 31

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Bireysel Olarak Görsel Sanatlar Faaliyetlerinde Bulunma Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı				Toplam
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	
Bireysel Olarak Görsel Sanatlar Faaliyetlerinde Bulunma Durumu	Evet	Say	12	9	25	71
		% içinde Okul Adı	46,2%	30,0%	75,8%	59,7%
	Hayır	Say	14	21	8	48
		% içinde Okul Adı	53,8%	70,0%	24,2%	40,3%
	Toplam	Say	26	30	33	119
		% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 31’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci anketi 15. maddesindeki öğrencilerin bireysel olarak görsel sanatlar faaliyetlerinde bulunma durumlarını belirleme yönünde belirttiği ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerin %46,2’sinin “Evet”, %53,8’inin “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerin %30,0’unun “Evet”, %70,0’ının “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir

Etimesgut ilçesi özel okul öğrencilerin %75,8’ini “Evet”, %24,2’sinin “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Çankaya ilçesi özel okul öğrencilerin %83,3'ünün "Evet", %16,7'inin "Hayır" şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullardaki öğrencilerin, bireysel olarak Görsel Sanatlar faaliyetlerinde bulunma durumlarına yönelik cevap ifadelerine göre yüksek örnekleme belirlenen okullardaki öğrencilerin düşük örnekleme belirlenen okullardaki öğrencilere göre yüksek oranda ifadeyi "Evet" olarak cevapladıkları görülmektedir. Bu durum sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan iyi düzeyde olan öğrencilerin bireysel olarak da Görsel Sanatlar faaliyetlerine katılma yönünde istekli olduklarını göstermektedir. Sebep olarak yüksek örneklemedeki öğrencilerin düşük örneklemedekilere göre kültürel ve ekonomik imkanlarının daha iyi olması söylenebilir.

Tablo 32

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Öğrencinin Bir veya Birden Fazla Sanat Dalı Üzerine Kursa Gitme ya da Eğitim Alma Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı				
			Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul
Sanat Dalı Kurs Katılım	Evet	Say	1	2	12	15
		% içinde Okul Adı	3,8%	6,7%	36,4%	50,0%
	Hayır	Say	25	28	21	15
		% içinde Okul Adı	96,2%	93,3%	63,6%	50,0%
Toplam			Say	26	30	33
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 32'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci anketi 16.maddesindeki öğrencilerin birden fazla sanat dalı üzerine kursa gitme ya da eğitim alma durumlarını belirleme yönünde belirttiği ifadelerle göre yapılan

Çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulu öğrencilerin %3,8’sinin “Evet”, %96,2’inin “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulu öğrencilerin %6,7’sinin “Evet”, %93,3’nn “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir

Etimesgut ilçesi özel okul öğrencilerin %36,4’ünün “Evet”, %63,6’sının “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

ankaya ilçesi özel okul öğrencilerin %50,0’sinin “Evet”, %50,0’sinin “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örneklemdeki okullardaki öğrencilerin bir veya birden fazla sanat dalı üzerine kursa gidip gitmeme durumlarına yönelik cevap ifadeleri incelendiğinde yüksek oranda “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir. Bunun yanında yüksek örneklemdeki okullardaki öğrencilerden de “Hayır” cevabını verenlerin oranının az olmadığı, fakat düşük seviyedeki öğrencilerin cevap ifadeleriyle kıyaslandığında belirgin şekilde düşük oranla farklılaştığı görülmektedir. Bu durumun meydana gelmesinde her iki örneklemde yer alan öğrencilerin ve velilerin akademik başarıya biraz daha fazla önem vermesi ya da velilerin yoğun eğitim ğretim temposu içerisinde çocuklarının daha fazla yorulmalarını istememeleri söylenebilir.

Tablo 33

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Velilerin Herhangi Bir Sanatsal Faaliyette Bulunup Bulunmama Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı					
			Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
Velinin Bir Sanatsal Faaliyette Bulunup Bulunmama Durumu	Evet	Say	4	6	7	7	24
		% içinde Okul Adı	15,4%	20,0%	21,2%	23,3%	20,2%
	Hayır	Say	22	24	26	23	95
		% içinde Okul Adı	84,6%	80,0%	78,8%	76,7%	79,8%
Toplam		Say	26	30	33	30	119
		% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 33'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli anketi 12. maddesindeki velilerin herhangi bir sanatsal faaliyette bulunup bulunmama durumlarını belirleme yönünde belirttiği ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %15,4'ünün "Evet", %84,'sının "Hayır" şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %20,0'sinin "Evet", %80,0'inin "Hayır" şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %21,2'sinin "Evet", %78,8'inin "Hayır" şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %23,3'ünün "Evet", %76,7'sinin "Hayır" şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örnekleme okullardaki öğrenci velilerinin bir sanatsal faaliyette bulunup bulunmama durumlarına yönelik cevap

ifadelerine göre her iki örneklemdaki velilerin oranlarının belirgin olarak farklılaşmadığı, her iki örneklemdaki velilerin de birbirlerine yakın oranlarda ifadeyi “Hayır” olarak cevapladıkları, “Hayır” cevap oranlarının düşük örneklemdaki velilerde az da olsa yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun meydana gelmesinde sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı düzeylerde de olsalar her iki örneklemdaki velilerin günlük hayat içerisindeki tempolarının yoğunluğunun, kişisel tercihlerinin ve toplumsal etkinin sanatsal faaliyetlerde bulunma durumlarına ket vurabildiği söylenebilir.

Tablo 34

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Herhangi Bir Sanatsal Faaliyette Bulunan Velilerin Yaptıkları Sanatsal Faaliyet Durumunu Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri
Çapraz Tablo

		Okul Adı				Toplam	
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul		
Velinin Katıldığı Sanatsal Faaliyet	Boş	Say	3	0	4	0	7
		% içinde Okul Adı	75,0%	0,0%	57,1%	0,0%	29,2%
	El Sanatları	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	4,2%
	Elişi	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	4,2%
	Fotoğraf	Say	0	1	0	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	4,2%
	Konser	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	4,2%
	Maket Tasarımı	Say	1	0	0	0	1
		% içinde Okul Adı	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%
	Mimari	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%	4,2%

Müzik	Say	0	1	0	0	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	4,2%
Resim	Say	0	3	2	1	6
	% içinde Okul Adı	0,0%	50,0%	28,6%	14,3%	25,0%
Rölyef	Say	0	0	0	1	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	4,2%
Seramik	Say	0	1	0	1	2
	% içinde Okul Adı	0,0%	16,7%	0,0%	14,3%	8,3%
Şiir	Say	0	0	0	1	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	4,2%
Toplam	Say	4	6	7	7	24
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 34'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli anketi 12. maddesindeki velilerin herhangi bir sanatsal faaliyette bulunma durumunda hangi sanatsal faaliyetlerde bulundukları yönünde belirtilen ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %25,0’inin “Maket Tasarımı” faaliyetinde bulunduğu, %75,0’inin ise sanatsal faaliyette bulunma durumunu “Evet” şeklinde ifade ettiği fakat hangi faaliyette bulunduğunu belirtmediği görülmektedir.

Etmesgut ilçesi devlet okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %16,7’sinin “Fotoğraf”; %16,7’sinin “Müzik”; %50,0’sinin “Resim”; %16,7’sinin “Seramik”; faaliyetinde bulunduğu görülmektedir.

Etmesgut ilçesi özel okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %14,3’ünün “Mimari”; %28,6’sının “Resim” faaliyetinde bulunduğu, %57,1’inin ise sanatsal faaliyette bulunma durumunu “Evet” şeklinde ifade ettiği fakat hangi faaliyette bulunduğunu belirtmediği görülmektedir.

Çankaya ilçesi özel okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %14,3’ünün “El Sanatları”; %14,3’ünün “Elişi”; %14,3’ünün “Konser”; %14,3’ünün “Resim”; %14,3’ünün “Rölyef”; %14,3’ünün “Seramik” ve %14,3’ünün “Şiir”; faaliyetlerinde bulunduğu görülmektedir.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örneklemdaki okullardaki öğrenci velilerinden herhangi bir sanatsal faaliyette bulunduklarını belirten velilerin katıldıkları faaliyetler incelendiğinde düşük örneklemdaki velilerin oransal olarak daha çok bulundukları sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrede daha rahat ulaşabilecekleri ve çoğunluğun tercih edebileceği “Müzik”, “Resim”, “Fotoğrafçılık” gibi sanatsal faaliyetleri tercih ettikleri; yüksek örneklemdaki velilerin ise yüksek oranda “Rölyef”, “Seramik” gibi düşük örneklemdaki çevrelerde pek fazla tercih edilmeyen sanatsal faaliyetleri tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 35

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Velinin Bir veya Birden Fazla Görsel Sanatlar Dalıyla ilgili Kursu Gidip Gitmeme veya Görsel Sanatlar Eğitimi Alıp Almama Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

			Okul Adı				Toplam	
			Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul		
Velinin Katıldığı Kurs ya da Eğitim	Evet	Say	1	2	12	9	24	
		% içinde Okul Adı	3,8%	6,7%	36,4%	30,0%	20,2%	
	Hayır	Say	25	28	21	21	95	
		% içinde Okul Adı	96,2%	93,3%	63,6%	70,0%	79,8%	
Toplam			Say	26	30	33	30	119
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 35’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli anketi 13. maddesindeki velilerin bir veya birden fazla görsel sanatlar dalıyla ilgili kursa gidip gitmeme veya görsel sanatlar eğitimi alıp almama durumlarını belirleme yönünde belirttiği ifadelere göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulu velilerinin %3,8,’ini “Evet”, %96,’sının “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin %6,7’sinin “Evet”, %93,3’ünün “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi özel okul velilerinin %36,4’sünün “Evet”, %63,6’sının “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Çankaya ilçesi özel okul velilerinin %30,0’unun “Evet”, %70,0’inin “Hayır” şeklinde ifade belirttiği görülmektedir.

Velilerin bir veya birden fazla Görsel Sanatlar dalıyla ilgili kursa gidip gitmeme veya Görsel Sanatlar eğitimi alıp alamama durumları genel olarak incelendiğinde düşük örnekleme “Hayır” ifadesini seçen velilerin oranıyla yüksek örnekleme “Evet” cevabını seçen veliler arasında belirgin bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan daha iyi düzeyde bulunan velilerin Görsel Sanatlara ve etkinliklerine katılarak içinde bulundukları entelektüel çevrede bir yer edinmek ya da bireysel olarak bu alanlarda da kendilerini geliştirme arzusu olduğu söylenebilir.

Tablo 36

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Velilerin Bir veya Birden Fazla Görsel Sanatlar Dalıyla ilgili Kursu Gidip Gitmeme veya Görsel Sanatlar Eğitimi Alıp Almama Durumlarını “Evet” İfadesiyle Cevaplayan Velilerin Hangi Kurs ya da Eğitimleri Aldıklarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı				Toplam	
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul		
Velinin Katıldığı Kurs ya da Eğitim Adı	Boş	Say	0	0	4	3	7
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	29,2%
	Bağlama	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	4,2%
	Çinicilik	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	4,2%
	El İşi Kursu	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	4,2%
	Fotoğrafçılık	Say	0	1	0	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	4,2%
	İpek Koza Kursu	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	4,2%
	Karakalem	Say	1	0	2	0	3
		% içinde Okul Adı	100,0%	0,0%	16,7%	0,0%	12,5%
	Mimari	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%	4,2%
	Piyano	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%	4,2%
	Punch	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%	4,2%
Resim	Say	0	0	0	3	3	
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	12,5%	

Seramik	Say	0	1	1	0	2
	% içinde Okul Adı	0,0%	50,0%	8,3%	0,0%	8,3%
Tiyatro	Say	0	0	1	0	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	4,2%
Toplam	Say	1	2	12	9	24
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 36'daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli anketi 13. maddesindeki velilerin bir veya birden fazla görsel sanatlar dalıyla ilgili kursa gidip gitmeme veya görsel sanatlar eğitimi alıp almama durumlarını “Evet” ifadesiyle cevaplayan velilerin hangi kurs ya da eğitimleri aldıklarını belirtilen ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %100,0'ünün “Karakalem” kursuna katıldığını belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %50,0'sinin “Fotoğrafçılık” ve %50,0'sinin “Seramik” kursuna katıldığını belirttiği görülmektedir.

Etimesgut ilçesi özel okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %8,3'ünün “Bağlama”; %8,3'ünün “Çinicilik”; %8,3'ünün “Elişi Kursu”; %8,3'ünün “İpek Koza Kursu”; %16,7'sinin “Karakalem”; %8,3'ünün “Seramik” ve %8,3'ünün “Tiyatro” kurslarına katıldığı, %33,3'ünün ise kurs ya da sanat eğitimi alma durumunu “Evet” şeklinde ifade ettiği fakat hangi kurs ya da eğitimi aldığını belirtmediği görülmektedir.

Çankaya ilçesi özel okulunda maddeyi “Evet” olarak işaretleyen velilerin %11,1'inin “Mimari”; %11,1'inin “Piyano”; %11,1'inin “Punch”; %33,3'ünün “Resim” kurs ya da eğitimini aldığı görülmektedir. %33,3'ünün ise kurs ya da sanat eğitimi alma durumunu “Evet” şeklinde ifade ettiği fakat hangi kurs ya da eğitimi aldığını belirtmediği görülmektedir.

Velilerin bir veya birden fazla Görsel Sanatlar dalıyla ilgili kursa gidip gitmeme veya Görsel Sanatlar eğitimi alıp alamama durumlarını “Evet” olarak işaretleyen velilerin cevap ifadeleri incelendiğinde düşük örneklemdaki velilerin çoğunun Görsel Sanat etkinliği ya da kursuna katılım durumlarına “Evet” ifadesini kullandığı fakat hangisi olduğu konusunda ifade belirtmedikleri görülmüştür. Düşük örnekleme hem “Evet” cevabını veren hem de açıklama ifadesi belirten velilerin ise “Fotoğrafçılık”, “Karakalem” ve çok az bir oranda “Seramik” ifadelerini kullandıkları tespit edilmiştir. Yüksek örneklemdaki velilerin ise soruyu boş bırakan oranı fazla olmasına rağmen hemen hemen tespit edilen her etkinlik ve kursa katılımlarının olduğu ve özellikle “Piyano”, “Punch”, “Çinicilik” gibi farklı kursları tercih ettikleri görülmektedir. Buna göre sosyokültürel ve sosyoekonomik yeterliliklerin gidilen etkinlik ve seçilen kurs çeşitliliğini doğrudan etkilediği, sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak yeterli durumda olan çevrelerdeki velilerin daha fazla ve çeşitli Görsel Sanatlar kurs ve etkinliklerine katıldıkları söylenebilmektedir.

5.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 6: Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde hangi aralıklarla ve hangi sanatsal faaliyetlere katılıp katılmama durumlarını belirlemek

Tablo 37

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Aileleriyle Beraber Sanatsal Etkinliklere (Sinema, Tiyatro, Sergi, vb.) Katılıp Katılmama Durumlarını ve Sıklığını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

Sanatsal Etkinliklere İzleyici Olarak Katılım Durumu(a)	Aileyle Katıldıkları Sanatsal Etkinlik	Okul Adı				Toplam
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	
Bazen	Sinema	Say	14	16	25	73
		% içinde \$ogr9mult	19,2%	21,9%	34,2%	24,7%

Tiyatro	Say	2	4	11	8	25
	% içinde \$ogr9mult	8,0%	16,0%	44,0%	32,0%	
Opera	Say	0	0	1	1	2
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	
Sergi	Say	5	3	12	11	31
	% içinde \$ogr9mult	16,1%	9,7%	38,7%	35,5%	
Konser	Say	6	12	8	8	34
	% içinde \$ogr9mult	17,6%	35,3%	23,5%	23,5%	
Diğer	Say	0	1	1	1	3
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%	
Toplam	Say	27	36	58	47	168
Sinema	Say	2	1	3	8	14
	% içinde \$ogr9mult	14,3%	7,1%	21,4%	57,1%	
Tiyatro	Say	1	1	2	4	8
	% içinde \$ogr9mult	12,5%	12,5%	25,0%	50,0%	
Opera	Say	0	0	0	4	4
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Bale	Say	0	0	0	1	1
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Sergi	Say	2	1	3	7	13
	% içinde \$ogr9mult	15,4%	7,7%	23,1%	53,8%	
Konser	Say	1	1	3	7	12
	% içinde \$ogr9mult	8,3%	8,3%	25,0%	58,3%	
Toplam	Say	6	4	11	31	52
Sinema	Say	0	0	0	2	2
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Tiyatro	Say	0	0	0	2	2
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	

Opera	Say	0	0	0	1	1
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Sergi	Say	0	0	0	2	2
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Konser	Say	0	0	0	1	1
	% içinde \$ogr9mult	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Toplam	Say	0	0	0	8	8

Yüzdelere ve toplamlar yanıtlayanlara dayanmaktadır.

a. İkili grup 1 değerinde tablolandırılmıştır.

Tablo 37’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci anketi 9. ve 10. maddelerindeki öğrencilerin aileleriyle beraber sanatsal etkinliklere (sinema, tiyatro, sergi, vb.) katılıp katılmama durumlarını ve sıklığını belirlemeye yönelik belirtilen ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde maddedeki “Bazen” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Sinema”; etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %19,2; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %21,9; Etimesgut ilçesi özel okulunda %34,2 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %21,7 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Bazen” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Tiyatro” etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %8,0; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %16,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %44,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %32,0 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Bazen” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Opera”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi devlet okulunda görülmemektedir. Etimesgut ilçesi özel okulunda %50,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %50,0 olarak “Opera” etkinliği katılımı tespit edilmiştir.

Maddedeki “Bazen” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Sergi” etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %16,1; Etimesgut ilçesi

devlet okulunda %9,7; Etimesgut ilçesi özel okulunda %38,7 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %35,5 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Bazen” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Konser” etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %17,6; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %35,3; Etimesgut ilçesi özel okulunda %23,5 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %23,5 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Bazen” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Diğer” olarak belirttikleri etkinlik katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda görülmemekteyken; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %33,3; Etimesgut ilçesi özel okulunda %33,3 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %33,3 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Sıklıkla” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Sinema”; etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %14,3; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %7,1; Etimesgut ilçesi özel okulunda %21,4 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %57, olarak görülmektedir.

Maddedeki “Sıklıkla” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Tiyatro” etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %12,5; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %12,5; Etimesgut ilçesi özel okulunda %25,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %50,0 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Sıklıkla” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Opera”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Opera” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir.

Maddedeki “Sıklıkla” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Bale”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Bale” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir.

Maddedeki “Sıklıkla” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Sergi” etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda %15,4; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %7,7; Etimesgut ilçesi özel okulunda %23,1 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %53,8 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Sıklıkla” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Konser” etkinliğine katılım durumları, Altındağ ilçesi devlet okulunda 8,3; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %8,3; Etimesgut ilçesi özel okulunda %25,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %58,3 olarak görülmektedir.

Maddedeki “Her Zaman” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Sinema”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Sinema” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir

Maddedeki “Her Zaman” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Tiyatro”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Tiyatro” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir

Maddedeki “Her Zaman” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Opera”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Opera” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir

Maddedeki “Her Zaman” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Sergi”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Sergi” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir

Maddedeki “Her Zaman” ifadesini işaretleyen öğrencilerin aileleriyle birlikte “Konser”; etkinliğine katılım durumlarının, Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu

ve Etimesgut ilçesi özel okulunda olmadığı; okullar arasında sadece Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 “Konser” etkinliği katılımı olduğu görülmektedir

Tüm okullarda “Hiç” ifadesini seçen ve ailesiyle herhangi bir sanatsal etkinliğe katılma yönünde işaretleme yapmayan öğrencilerin oranı %17,6’dır ve tamamı düşük örnekleme belirlenen okullar içerisinde yer almaktadır. “Bazen”, “Sıklıkla” ve “Her Zaman” ifadelerini işaretleyen öğrencilerin oranı ise %82,4’tür. Özellikle “Sıklıkla” ve “Her Zaman” ifadelerini işaretleyen öğrencilerin yüksek örnekleme belirlenen okullar içerisinde yer aldıkları görülmektedir.

Öğrencilerin aileleriyle birlikte sinema, tiyatro, sergi vb. sanatsal etkinliklere katılıp katılmama durumları ve katılıyorsa ne sıklıkla katıldıklarına yönelik cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, düşük örnekleme seçilen okullardaki öğrencilerden “Bazen” ifadesini seçenlerin yüksek oranda “Sinema, Tiyatro, Sergi, Konser” etkinliklerini tercih ettikleri görülmektedir. Yüksek örnekleme seçilen okullardaki öğrencilerden “Bazen” cevabını seçenlerin ise “Sinema, Tiyatro, Sergi, Konser” katılım oranları yüksektir, fakat bu örnekleme bir de “Opera” etkinliğine katılım görülmektedir. Bu seçim sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyin oluşturduğu farklılaşmaya örnek oluşturmaktadır.

“Sıklıkla” cevabını işaretleyen ve düşük örnekleme seçilen okullardaki öğrencilerin “Sinema, Tiyatro, Sergi, Konser” ifadelerini belirttikleri görülürken; yüksek örnekleme deki öğrencilerin “Sinema, Tiyatro, Sergi, Konser” etkinlikleri yanında farklılaşmayı belirginleştirecek “Opera ve Bale” etkinliklerini de seçmeleri yine sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyin oluşturduğu farklılaşmayı göstermektedir.

“Her Zaman” ifadesini düşük örnekleme işaretleyen öğrenci olmadığı; bu ifadenin sadece yüksek örnekleme işaretlendiği görülmektedir. Yine burada da “Sinema, Tiyatro ve Opera” etkinlikleri seçilmiştir. “Her Zaman” ifadesinin sadece yüksek örnekleme seçilmesi ise sosyokültürel ve sosyoekonomik farklılaşmayı net bir şekilde ifade etmektedir.

Tablo 38

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Sanatsal Etkinliklere (Sinema, Tiyatro, Sergi, vb) İzleyici Olarak Katılma Durumlarını ve Hangilerine Katıldıklarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı					
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam	
Velinin Katıldığı Sanatsal Etkinlikler ^a	Sinema	Say	15	18	23	25	81
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	18,5%	22,2%	28,4%	30,9%	100,0%
	Tiyatro	Say	4	5	10	19	38
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	10,5%	13,2%	26,3%	50,0%	100,0%
	Opera	Say	0	1	1	3	5
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	0,0%	20,0%	20,0%	60,0%	100,0%
	Bale	Say	0	0	0	2	2
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Sergi	Say	5	6	12	18	41
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	12,2%	14,6%	29,3%	43,9%	100,0%
	Konser	Say	5	10	9	18	42
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	11,9%	23,8%	21,4%	42,9%	100,0%
	Diğer	Say	0	1	1	0	2
		% içinde \$Veli_Sanatsal_Etkinlikler	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Say	18	21	27	30	96	

Yüzdelere ve toplamlar yanıtlayanlara dayanmaktadır.

a. İkilik grubu 1 değerinde tablolannmıştır.

Tablo 38'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda Veli anketi 8.maddesindeki velilerin sanatsal etkinliklere (sinema, tiyatro, sergi, vb) izleyici olarak katılma durumlarını ve hangilerine katıldıklarını belirlemeye yönelik belirtilen ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda %18,5; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %22,2; Etimesgut ilçesi özel okulunda %28,4 ve

Çankaya ilçesi özel okulunda %30,9 oranlarında “Sinema” etkinliğine velilerin katıldığı görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda %10,5; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %13,2; Etimesgut ilçesi özel okulunda %26,3 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %50,0 oranlarında “Tiyatro” etkinliğine velilerin katıldığı görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda hiçbir velinin katılmadığı; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %20,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %20,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %60,0 oranlarında “Opera” etkinliğine velilerin katıldığı görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulun ve Etimesgut ilçesi özel okulunda hiçbir velinin “Bale” etkinliğine katılmadığı; Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 oranında “Bale” etkinliğine velilerin katıldığı görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda %12,2; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %14,6; Etimesgut ilçesi özel okulunda %29,3 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %43,9 oranlarında “Sergi” etkinliğine velilerin katıldığı görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda %11,9; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %23,8; Etimesgut ilçesi özel okulunda %21,4 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %42,9 oranlarında “Konser” etkinliğine velilerin katıldığı görülmektedir.

Etimesgut ilçesi devlet okulunda %50,0 ve Etimesgut ilçesi özel okulunda %50,0 oranında “Diğer” olarak belirtilen etkinliklere velilerin katıldığı görülürken; Altındağ ilçesi devlet okulu ve Çankaya ilçesi özel okulunda “Diğer” olarak velilerin bir ifade belirtmedikleri görülmektedir.

Tüm okullarda herhangi bir sanatsal etkinliğe katılma yönünde işaretleme yapmayan velilerin oranı %19,3’tür. En az bir ya da birden fazla etkinliğe atılan velilerin oranı ise %80,7’dir. Özellikle “Opera” ve “Bale” ifadelerini işaretleyen velilerin yüksek örnekleme belirlenen okullar içerisinde yer aldıkları görülmektedir.

Velilerin sinema, tiyatro, sergi, vb. sanatsal etkinliklere izleyici olarak ve hangi sanatsal etkinliklere katılma durumları genel olarak incelendiğinde yüksek örnekleme seçilen

okullardaki velilerin oransal olarak “Sinema, Tiyatro, Opera, Bale, Sergi, Konser” etkinliklerine düşük örnekleme seçilen okullardaki velilerden daha yüksek oranda katıldığı görülmektedir. Düşük örnekleme seçilen okullardaki velilerin ise “Sinema, Tiyatro, Sergi, Konser” etkinliklerini tercih ettikleri, “Opera” ve “Bale” etkinliklerine hiç katılmadıkları tespit edilmiştir. Bu durum sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyin, veli boyutunda da, etkinlik seçim ve oranlarını etkilediğini göstermektedir.

Tablo 39

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Görsel Sanatlar Faaliyetlerine (Sinema ve Sergi) Hangi Sıklıkta Katılma Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı				Toplam
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	
Velilerin Görsel Sanatlar Faaliyetlerine Katılım Sıklığı	Hiç	Say	9	10	0	19
		% içinde Okul Adı	34,6%	33,3%	0,0%	16,0%
	Bazen	Say	17	20	29	85
		% içinde Okul Adı	65,4%	66,7%	87,9%	71,4%
	Sıklıkla	Say	0	0	4	14
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	12,1%	11,8%
	Her Zaman	Say	0	0	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%
	Toplam	Say	26	30	33	119
		% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 39'daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli anketi 9. maddesindeki velilerin görsel sanatlar faaliyetlerine (sinema ve sergi) hangi sıklıkta katılma durumlarını belirlemeye yönelik belirtilen ifadelere göre

yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda %34,6; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %33,3 oranlarında velilerin “Hiç” ifadesini seçtikleri görülürken; Etimesgut ilçesi özel okul ve Çankaya ilçesi özel okulundaki velilerin hiçbirinin “Hiç” ifadesini seçmedikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda %65,4; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %66,7; Etimesgut ilçesi özel okulunda %87,9 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %63,3 oranlarında velilerin “Bazen” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi devlet okulu velilerinin hiçbirinin “Sıklıkla” ifadesini seçmedikleri; Etimesgut ilçesi özel okulunda %12,1 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %33,3 oranlarında velilerin “Sıklıkla” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulu, Etimesgut ilçesi devlet okulu ve Etimesgut ilçesi özel okulundaki velilerinin hiçbirinin “Her Zaman” ifadesini seçmedikleri; Çankaya ilçesi özel okulundaki velilerin %3,3’ünün “Her Zaman” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Velilerin sinema, tiyatro, sergi, vb. sanatsal etkinliklere hangi sıklıkta katıldıklarına yönelik cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde yüksek örnekleme seçilen okullardaki velilerden hiçbirinin “Hiç” ifadesini seçmediği; düşük örnekleme seçilen okullardaki velilerin ise yüksek oranda “Hiç” ve “Bazen” ifadelerini seçtikleri görülmektedir. “Bazen” ifadesi yüksek örnekleme seçilen okullardaki veliler tarafından da yoğun olarak seçilse de bunun nedeni iş ve hayat temposu içerisinde her iki örnekleme seçilen okullardaki velilerin de zaman problemi yaşayabilmelerinden kaynaklı olduğu söylenebilir. Asıl farklılaşma düşük örnekleme seçilen okullardaki velilerin “Sıklıkla” ve “Her Zaman” ifadelerinden hiçbirini seçmemelerinden oluşmaktadır. Bu ifadelerin sadece yüksek örnekleme seçilen okullardaki veliler tarafından seçilmesi sosyokültürel ve sosyoekonomik farklılaşmayı göstermektedir.

5.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 7: Okullardaki görsel sanatlar derslerinin içeriğinin derse olan tutumu etkileme derecesini tespit etmek.

Tablo 40

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersinde Olumlu Yönde Etkilenme Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı					
			Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
Görsel Sanatlar dersinin sizi olumlu etkilediğini düşünüyor musunuz? (Öğrenci)	Evet	Say	6	9	22	21	58
		% içinde Okul Adı	23,1%	30,0%	66,7%	70,0%	48,7%
	Hayır	Say	20	21	11	9	61
		% içinde Okul Adı	76,9%	70,0%	33,3%	30,0%	51,3%
Toplam		Say	26	30	33	30	119
		% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 40'daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci anketi 8. maddesindeki öğrencilerin görsel sanatlar dersinde olumlu yönde etkilenme durumlarını belirlemeye yönelik belirtilen ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda %23,1; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %30,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %66,7 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %70,0 oranlarında öğrencilerin “Evet” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda %76,9; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %70,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %33,3 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %30,0 oranlarında öğrencilerin “Hayır” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden olumlu yönde etkilenme durumlarına yönelik verdikleri cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, düşük örnekleme belirlenen okullardaki öğrencilerin yüksek oranda “Hayır”; yüksek örnekleme seçilen okullardaki öğrencilerin ise yüksek oranda “Evet” cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu farklılaşma

sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyin Görsel Sanatlar dersini olumlu algılama şekillerini de etkilediğini, sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyi yüksek çevrelerdeki öğrencilerin Görsel Sanatlar dersine bakış açılarının daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 41

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Görsel Sanatlar Derslerinde İşlenen Konuları Eğlenceli, Öğretici ve İşe yarar Bulma Durumlarını Belirlemeye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı					Toplam
			Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	
Görsel Sanatlar Konuları Eğlenceli ve Yararlı buluyor musunuz?	Evet	Say	6	10	22	23	61
		% içinde Okul Adı	23,1%	33,3%	68,8%	76,7%	51,7%
	Hayır	Say	20	20	10	7	57
		% içinde Okul Adı	76,9%	66,7%	31,3%	23,3%	48,3%
Toplam		Say	26	30	32	30	118
		% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 41’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci anketi 19. maddesindeki öğrencilerin görsel sanatlar derslerinde işlenen konuları eğlenceli, öğretici ve işe yarar bulma durumlarını belirlemeye yönelik belirtilen ifadelerle göre yapılan çaprazlama incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda %23,1; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %33,3; Etimesgut ilçesi özel okulunda %68,8 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %76,7 oranlarında öğrencilerin “Evet” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Altındağ ilçesi devlet okulunda %76,9; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %66,7; Etimesgut ilçesi özel okulunda %31,33 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %23,3 oranlarında öğrencilerin “Hayır” ifadesini seçtikleri görülmektedir.

Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinde işlenen konuları eğlenceli, öğretici ve işe yarar bulma durumlarına verdikleri cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, yine düşük örnekleme belirlenen okullardaki öğrencilerin belirgin oranda “Hayır”; yüksek

örnekleme seçilen okullardaki öğrencilerin ise yüksek oranda “Evet” cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu farklılaşma sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyin Görsel Sanatlar dersini öğretici, eğlenceli ve işe yarar bulma açısından da etkilediğini; sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyi yüksek çevrelerdeki öğrencilerin Görsel Sanatlar dersini daha öğretici, işe yarar ve eğlenceli bulduklarını göstermektedir.

5.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 8: Velilerin öğrenim durumlarının görsel sanatlar ve eğitimi üzerine etkilerinin olup olmadığını tespit etmek.

Tablo 42

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Öğrenim Durumlarıyla Görsel Sanatlar Eğitiminin Gerekliliğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

			Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)				Toplam
			Gereksiz	Biraz	Gerekli	Çok Gerekli	
Say			1	0	0	0	1
Veli Öğrenim Durumu	Öğrenim Görmemiş	% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%
	İlkokul	Say	4	6	2	0	12
		% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	12,9%	23,1%	4,3%	0,0%	10,1%
	Ortaokul	Say	7	5	1	0	13
		% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	22,6%	19,2%	2,1%	0,0%	10,9%
	Lise	Say	10	7	9	0	26
		% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	32,3%	26,9%	19,1%	0,0%	21,8%
	Lisans	Say	7	3	24	8	42
		% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	22,6%	11,5%	51,1%	53,3%	35,3%
	Yüksek Lisans ve Üstü	Say	2	5	11	7	25
		% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	6,5%	19,2%	23,4%	46,7%	21,0%
	Toplam	Say	31	26	47	15	119
		% içinde Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi? (Veli)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 42'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli ölçeği 3. ve 11. maddelerindeki velilerin öğrenim durumlarıyla görsel sanatlar eğitiminin gerekliliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirtilen ifadelerle göre yapılan çapraz analiz incelendiğinde öğrenim görmemiş veli oranının toplam oran içerisinde sadece %3,2 olduğu ve “Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?” sorusuna “Gereksiz” cevabını verdiği ve diğer ifadelerde bir cevabın olmadığı görülmektedir.

İlkokul mezunu velilerin “Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?” sorusuna %12,9'unun “Gereksiz”; %23, 1'inin “Biraz”; %,4,3'ünün “Gerekli” cevabını verdiği; “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen velinin olmadığı görülmektedir.

Ortaokul mezunu velilerin “Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?” sorusuna %22,6'sının “Gereksiz”; %19, 2'sinin “Biraz”; %,2,1'inin “Gerekli” cevabını verdiği; “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen velinin olmadığı görülmektedir.

Lise mezunu velilerin “Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?” sorusuna %32,3'ünün “Gereksiz”; %26,9'unun “Biraz”; %,19,1'inin “Gerekli” cevabını verdiği; “Çok Gerekli” ifadesini işaretleyen velinin olmadığı görülmektedir.

Lisans mezunu velilerin “Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?” sorusuna %22,6'sının “Gereksiz”; %11,5'inin “Biraz”; %,51,1'inin “Gerekli”; %53,3'ünün “Çok Gerekli” ifadesini seçtiği görülmektedir.

Yüksek Lisans ve Üstü öğrenim düzeyine sahip velilerin “Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?” sorusuna %6,5'inin “Gereksiz”; %19,2'sinin “Biraz”; %,23,4'ünün “Gerekli”; %46,7'sinin “Çok Gerekli” ifadesini seçtiği görülmektedir.

Velilerin öğrenim durumlarıyla Görsel Sanatlar eğitiminin gerekliliğine yönelik tutumlarıyla ilgili cevap ifadeleri incelendiğinde, lisans öğrenim düzeyi altındaki öğrenim düzeyine sahip olan velilerin yüksek oranda “Gereksiz” ve “Biraz” ifadelerini seçtikleri; lisans, yüksek lisans ve üstü düzeydeki velilerin ise yüksek oranda “Gerekli” ve “Çok Gerekli” ifadelerini seçtikleri görülmektedir. Bu farklılaşma, Görsel Sanatlar dersinin

gerekliliğine yönelik sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan farklı düzeylerdeki velilerin görüşlerinin de farklılaştığını, yani bu durumun bakış açılarını etkilediğini göstermektedir.

5.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 9: Velilerin okul dışında çocuklarını görsel sanatlar dallarına yönlendirme durumlarını tespit ederek bu durumun farklı sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki oranları belirlemek

Tablo 43

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Çocuklarının Okul Saatleri Dışında Herhangi Bir Görsel Sanatlar Eğitimi Alma İsteği ile Velilerin Çocuklarında Görsel Sanatlara Yönelik İlgi ya da Tutum Gözlemleme Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

				Okul Adı						
				Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam		
Velilerin Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimi Alma İsteği	Evet	Veli Çocuktaki Görsel Sanatlar İlgi Gözlem Durumu	Evett	Say	10	6	13	22	51	
				% içinde Okul Adı	62,5%	50,0%	76,5%	81,5%	70,8%	
			Hayır		Say	6	6	4	5	21
					% içinde Okul Adı	37,5%	50,0%	23,5%	18,5%	29,2%
		Toplam		Say	16	12	17	27	72	
				% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	Hayır	Veli Çocuktaki Görsel Sanatlar İlgi Gözlem Durumu	Evett	Say	2	5	13	3	23	
				% içinde Okul Adı	22,2%	27,8%	81,3%	100,0%	50,0%	
			Hayır		Say	7	13	3	0	23
					% içinde Okul Adı	77,8%	72,2%	18,8%	0,0%	50,0%
		Toplam		Say	9	18	16	3	46	
				% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Toplam	Veli Çocuktaki	Evett	Say	12	11	26	25	74		

Görsel Sanatlar İlgisi Gözlem Durumu	% içinde Okul Adı	48,0%	36,7%	78,8%	83,3%	62,7%
	Say	13	19	7	5	44
Hayır	% içinde Okul Adı	52,0%	63,3%	21,2%	16,7%	37,3%
	Say	25	30	33	30	118
Toplam	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Say	25	30	33	30	118

Tablo 43'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli ölçeği 15. ve 16. maddelerindeki velilerin çocuklarının okul saatleri dışında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi alma isteği ile çocuklarında görsel sanatlara yönelik ilgi ya da tutum gözlemlene durumları arasındaki ilişkiyi belirtilen ifadelerle göre yapılan çapraz analiz incelendiğinde çocuğunun hem okul saatleri dışında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi almasını isteyen hem de çocuğunda görsel sanatlara yönelik ilgi, yetenek ya da tutum gözlemleyen velilerinin Altındağ ilçesi devlet okulunda %62,5; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %50,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %76,5 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %81,5 oranlarında olduğu görülmektedir.

Çocuğunun okul saatleri dışında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi almasını isteyen fakat çocuğunda görsel sanatlara yönelik ilgi, yetenek ya da tutum gözlemleyemeyen velilerinin Altındağ ilçesi devlet okulunda %37,5; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %50,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %23,5 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %18,5 oranlarında olduğu görülmektedir.

Çocuğunun okul saatleri dışında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi almasını istemeyen fakat çocuğunda görsel sanatlara yönelik ilgi, yetenek ya da tutum gözlemleyen velilerinin Altındağ ilçesi devlet okulunda %22,2; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %27,8; Etimesgut ilçesi özel okulunda %81,3 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 oranlarında olduğu görülmektedir.

Çocuğunun hem okul saatleri dışında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi almasını istemeyen hem de çocuğunda görsel sanatlara yönelik ilgi, yetenek ya da tutum

gözlemleyemeyen velilerinin Altındağ ilçesi devlet okulunda %77,8; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %72,2; Etimesgut ilçesi özel okulunda %18,8 oranlarında olduğu görülmektedir. Çankaya ilçesi özel okulunda böyle bir isteği olan veli yoktur.

Velilerin, çocuklarının okul saatleri dışında herhangi bir Görsel Sanatlar eğitimi almalarını istemeleri ile çocuklarında Görsel Sanatlara yönelik ilgi ya da tutum gözlemleme durumlarına yönelik cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, çocuğunun okul saatleri dışında Görsel Sanatlar eğitimi almasını isteyen ve çocuğunda ilgi ya da tutum gözlemleyebilen velilerin oranının yüksek oranda yüksek örneklemde seçilen okullardaki velilerin olduğu; düşük örneklemde belirlenen velilerin ise bu oranının çok düşük olmadığı, fakat yüksek örneklemdeki veliler kadar olmadığı görülmektedir. Bu durum yüksek örneklemde seçilen okullardaki velilerin düşük örneklemde seçilen velilere göre çocuklarını daha iyi gözlemledikleri ve çocuklarının sanatsal gelişimlerine daha fazla önem verdiklerini göstermektedir.

5.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Alt Amaç 10: Farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel çevrelerdeki aile bireylerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgili olup olmadıklarını; ilgililerse hangi sanat dalları olduğunu tespit etmek.

Tablo 44

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrenci ve Velilerin Aile Bireylerinde Herhangi Bir Sanat Dalıyla İlgilenen Aile Bireyi Olup Olmama ve Hangi Sanat Dalıyla İlgilenildiği Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

				Okul Adı					
Ailede İlgilenilen Sanat	Evet	Ailede Sanatla İlgilenme	Evet		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam
				Say	0	3	13	12	28
				% içinde Okul Adı	0,0%	60,0%	92,9%	100,0%	82,4%

Dalı (Öğrenci Cevabı)	Durumu (Veli Cevabı)	Hayır	Say	3	2	1	0	6
			% içinde Okul Adı	100,0%	40,0%	7,1%	0,0%	17,6%
	Toplam		Say	3	5	14	12	34
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Hayır	Evet	Say	0	3	0	2	5
			% içinde Okul Adı	0,0%	12,0%	0,0%	11,1%	5,9%
Hayır	Hayır		Say	23	22	19	16	80
			% içinde Okul Adı	100,0%	88,0%	100,0%	88,9%	94,1%
	Toplam		Say	23	25	19	18	85
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	Evet		Say	0	6	13	14	33
			% içinde Okul Adı	0,0%	20,0%	39,4%	46,7%	27,7%
	Hayır		Say	26	24	20	16	86
			% içinde Okul Adı	100,0%	80,0%	60,6%	53,3%	72,3%
Toplam			Say	26	30	33	30	119
			% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 44'deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci ölçeği 17. ve veli ölçeği 17. maddelerdeki öğrenci ve velilerin aile bireylerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyi olup olmama ve hangi sanat dalıyla ilgilenildiğini bilme durumları arasındaki ilişkiyi belirtilen ifadelerle göre yapılan çapraz analiz incelendiğinde Hem öğrencinin hem de velinin “Evet” ifadesini seçtiği oran, Altındağ ilçesi devlet okulunda görülmemekteyken; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %60,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %92,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %100,0 olarak görülmektedir.

Öğrencinin “Evet” ifadesini seçtiği fakat velinin “Hayır” ifadesini seçtiği oran, Altındağ ilçesi devlet okulunda %100,0; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %40,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %7, olarak görülürken, Çankaya ilçesi özel okulunda görülmemektedir.

Öğrencinin “Hayır” ifadesini seçtiği fakat velinin “Evet” ifadesini seçtiği oran, Altındağ ilçesi devlet okulunda ve Etimesgut ilçesi özel okulunda görülmemekteyken; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %12,0; Çankaya ilçesi özel okulunda %11,1 olarak görülmektedir.

Hem öğrencinin hem de velinin “Hayır” ifadesini seçtiği oran, Altındağ ilçesi devlet okulunda %100,0; Etimesgut ilçesi devlet okulunda %88,0; Etimesgut ilçesi özel okulunda %100,0 ve Çankaya ilçesi özel okulunda %88,9 olarak görülmektedir.

Öğrenci ve velilerin aile bireylerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyi olup olmama ve hangi sanat dallarıyla ilgilendiklerine yönelik cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, ailelerinde bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyi olduğuna “Evet” cevabını veren öğrenci ve velilerin oranının yüksek örnekleme, yüksek oranda olduğu görülmektedir. Düşük örnekleme seçilen okullarda ise öğrencilerin “Evet” fakat velilerin “Hayır” cevabını verdiği ifadeler yüksek orandadır. Bu durum sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük düzeydeki çevrelerde veli-öğrenci cevapları arasında tutarsızlıkların oluştuğu, bu tutarsızlıkların da bu çevrelerde sanata ve Görsel Sanatlara önemin yüksek örnekleme öğrenci ve veliler kadar yeterli olmadığını, ekonomik ve kültürel süreçlerin bu durumu etkilediğini göstermektedir.

Tablo 45

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Öğrencilerin Herhangi Bir Sanat Dalıyla İlgilenen Aile Bireylerinin Hangi Sanat Dalıyla İlgilenildiğine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı					
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul	Toplam	
Aile Bireylerinin İlgilendikleri Sanat Dalları (Öğrenci)	Boş	Say	24	25	22	18	89
		% içinde Okul Adı	92,3%	83,3%	66,7%	60,0%	74,8%
	Ebru	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	0,8%
	Müzik	Say	1	2	7	7	17
		% içinde Okul Adı	3,8%	6,7%	21,2%	23,3%	14,3%
	Müzik, Resim, Karakalem	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	0,8%

Müzik, Tiyatro	Say	0	0	0	1	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
Piyano	Say	0	0	0	1	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
Resim	Say	1	3	1	1	6
	% içinde Okul Adı	3,8%	10,0%	3,0%	3,3%	5,0%
Resim, Tiyatro	Say	0	0	1	0	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	0,8%
Rölyef	Say	0	0	0	1	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
Şan Eğitimi	Say	0	0	0	1	1
	% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
Toplam	Say	26	30	33	30	119
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 45’deki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda öğrenci ölçeği 17. maddesindeki okullardaki öğrencilerin herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireylerinin hangi sanat dalıyla ilgilenildiğine yönelik ilişkiyi belirtilen ifadelere göre yapılan çapraz analiz incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda %92,3 oranında öğrencinin ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilendiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilendiği sanat dalını belirten öğrencilerin %3,8’i “Müzik”, %3,8’i “Resim” dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Etmesgut ilçesi devlet okulunda %83,3 oranında öğrencinin ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilendiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilendiği sanat dalını belirten öğrencilerin %6,7’si “Müzik”, %10,0’u “Resim” dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Etimesgut ilçesi özel okulunda %66,7 oranında öğrencinin ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilendiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilendiği sanat dalını belirten öğrencilerin %3,0'ı “Ebru”, %21,2'si “Müzik”, %3,0'ü “Müzik, Resim, Karakalem”, %3,0'ı “Resim”, %3,0'ü “Resim ve Tiyatro” dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Çankaya ilçesi özel okulunda %60,0 oranında öğrencinin ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilendiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilendiği sanat dalını belirten öğrencilerin %23,3'ü “Müzik”, %3,3'ü “Müzik ve Tiyatro”, %3,3'ü “Piyano”, %3,3'ü “Resim”, %3,3'ü “Rölyef” ve %3,3'ü “Şan Eğitimi” dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Basın yayın organları belki daha geniş kitlelere okuma imkanı sağlamış olabilir. Fakat bu okuma oranındaki nicelik artışı, nitelik bakımından olumlu anlam taşıdığı anlamına gelmemektedir. Topluma, üst seviyede haz duyma alışkanlıklarının kazandırılması, toplumu sanata karşı motive etmekle, bu ilgiyi nitelikli sanat eserleriyle devamlı olarak canlı ve taze tutmakla mümkündür. Bu husus da örgün ve yaygın eğitim kurumlarından, resmi ve özel kuruluşlara, yerel yönetimlere özellikle basın ve kitle iletişim araçlarına önemli sorumluluklar düşmektedir. Özellikle gecekonduların bile % 78' ine girmiş bulunan en yaygın iletişim organı olan televizyonun bu konudaki önemi çok büyüktür (Tezcan, 2011, s. 152, 153).

Öğrencilerin, herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireylerinin hangi sanat dalı veya dallarıyla ilgilendiklerine yönelik cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, ifadeyi düşük örnekleme seçilen okullardaki öğrencilerin yüksek oranda boş bıraktıkları görülmektedir. Düşük örnekleme ifadeyi boş bırakmayan öğrencilerin sadece “Müzik” ve “Resim” cevaplarını verdikleri; yüksek örnekleme ifadeyi cevaplayan velilerin ise “Müzik”, “Müzik ve Tiyatro”, “Piyano”, “Resim”, “Rölyef” ve “Şan Eğitimi” cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir. Bu durum sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan farklı

düzeylerdeki öğrencilerin ailelerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgilenip ilgilenmeme durumlarının da belirgin oranda farklılaştığını göstermektedir.

Tablo 46

Sosyokültürel-Sosyoekonomik Düzeye Yönelik Belirlenen Okullardaki Velilerin Herhangi Bir Sanat Dalıyla İlgilenen Aile Bireylerinin Hangi Sanat Dalıyla İlgilenildiğine Yönelik Cevap İfadeleri Çapraz Tablo

		Okul Adı				Toplam	
		Altındağ ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi devlet okulu	Etimesgut ilçesi özel okul	Çankaya ilçesi özel okul		
Aile Bireylerinin İlgilendikleri Sanat Dalları (Veli)		Say	26	26	23	16	91
		% içinde Okul Adı	100,0%	86,7%	69,7%	53,3%	76,5%
	Ebru	Say	0	0	1	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	0,8%
	Konservatuar	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
	Müzik	Say	0	1	6	6	13
		% içinde Okul Adı	0,0%	3,3%	18,2%	20,0%	10,9%
	Müzik, Tiyatro	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
	Piyano	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
	Resim	Say	0	2	3	4	9
		% içinde Okul Adı	0,0%	6,7%	9,1%	13,3%	7,6%
	Rölyef	Say	0	0	0	1	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,8%
	Tiyatro	Say	0	1	0	0	1
		% içinde Okul Adı	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,8%
Toplam	Say	26	30	33	30	119	
	% içinde Okul Adı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tablo 46'daki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme alınan okullarda veli ölçeği 17. maddesindeki velilerin herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireylerinin hangi sanat dalıyla ilgilenildiğine yönelik ifadelerine göre yapılan çapraz analiz incelendiğinde Altındağ ilçesi devlet okulunda %100,0 oranında veliler, ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilenildiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilenildiği sanat dalını belirten velilerin %3,8'i "Müzik", %3,8'i "Resim" dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Etimesgut ilçesi devlet okulunda %86,7 oranında velinin ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilenildiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilenildiği sanat dalını belirten velilerin %3,3'ü "Müzik", %6,7'u "Resim", %3,3'ü "Tiyatro" dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Etimesgut ilçesi özel okulunda %69,7 oranında veli, ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilenildiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilenildiği sanat dalını belirten velilerin %3,0'ı "Ebru", %18,2'si "Müzik", %9,1'i "Resim", %3,0'ı "Resim" dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Çankaya ilçesi özel okulunda %53,3 oranında veli, ailelerinde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireyinin olduğunu belirtmiş fakat aile bireyinin ilgilenildiği sanat dalını belirtmemiştir. Aile bireylerinin ilgilenildiği sanat dalını belirten velilerin %3,3'ü "Konservatuar", %20,0'si "Müzik", %3,3'ü "Müzik ve Tiyatro", %3,3'ü "Piyano", %13,3'ü "Resim" ve %3,3'ü "Rölyef" dallarıyla aile bireylerinde ilgilenenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Velilerin, herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen aile bireylerinin hangi sanat dalı veya dallarıyla ilgilendiklerine yönelik cevap ifadeleri genel olarak incelendiğinde, ifadeyi düşük örnekleme seçilen okullardaki velilerin yüksek oranda boş bıraktıkları

görülmektedir. Düşük örnekleme ifadeyi boş bırakmayan velilerin sadece “Müzik” ve “Resim”, “Tiyatro” cevaplarını verdikleri; yüksek örnekleme ifadeyi cevaplayan velilerin ise “Ebru”, “Konservatuar”, “Müzik”, “Müzik ve Tiyatro”, “Piyano”, “Resim” ve “Rölyef” cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir. Bu durum sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan farklı düzeylerdeki velilerin ailelerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgilenip ilgilenmeme durumlarının da belirgin oranda farklılaştığını göstermektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE TARTIŞMA

Alt amaçlar doğrultusunda elde edilen bulguların sonuçları şu şekildedir:

6.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı çevrelerde yaşayan öğrencilerin görsel sanatlar eğitimine yönelik terim ve kavramlar hakkındaki bilgi birikimini tespit etmek.” alt amacı doğrultusunda sosyokültürel ve sosyoekonomik düzey olarak farklı seviyede olan okullardan düşük örneklemdaki öğrencilerin, yüksek örneklemdaki öğrencilere göre, Görsel Sanatlar eğitimine yönelik terim, kavramlar ve sanatçının nitelikleri hakkındaki bilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı; yüksek örneklemdaki öğrencilerin ise sanatla ilgili terim, kavram ve sanatçının nitelikleri konusunda daha hassas, ilgili ve bilgili oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Emir (2009) “Köy ilköğretim okullarında sanat eğitimi uygulamaları” adlı yüksek lisans tezinde, materyal yetersizliği sonucunda sanat etkinliklerinin kısıtlı bir şekilde yapılabildiği; öğrencilerin ilgili sanatsal evrede olmalarına rağmen teknik ve konu seçimlerinde sınırlı kaldıkları; öğretmen yeterliliklerinin ve fiziksel ortamın öğrenci sanatsal gelişimine etkilerinin belirgin olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Köy ilköğretim okullarında, sosyoekonomik süreçlerdeki yetersizliklerin okul fiziki ortamlarında yetersizliğe neden olduğunu, bu durumun öğretmen yeterliliklerini de etkilediğini vurgulamıştır. Öğrencilerin bulunmaları gereken sanatsal evrede olmalarına rağmen teknik

ve konu seçiminde sınırlı kalmalarını bu imkansızlıklara bağlamıştır. Sonuçlar bu çalışmadaki sosyokültürel ve sosyoekonomik farklılıkların Görsel Sanatlar ve eğitime etkilerine yönelik sonuçlarıyla büyük oranda örtüşmektedir. Bu araştırmada sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örneklemdaki öğrencilerin sanatla ilgili terim, kavram ve sanatçı niteliklerine yönelik bilgilerinin yüksek örneklemdaki öğrencilere göre yetersiz düzeyde olduğu durumu ilgili araştırmadaki köy okullarındaki fiziki ortam ve şartların yetersizliği nedeniyle oluşan durumlarla benzerlik içermektedir. İlgili araştırma sonucunda köy okullarında materyal ve ortam yetersizlikleri Görsel Sanatlar ve eğitimi kısıtlarken, bu araştırmada sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük örneklemden alınan okullardaki fiziki ortam ve şartların yetersizliği Görsel Sanatlar ve eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Dadandı & Yazıcı (2019) “Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının, genel yeteneklerinin ve akademik öz yeterliklerinin sosyoekonomik özellikleri açısından incelenmesi” adlı makalelerinde, öğrencilerin okul başarılarının, genel yetenek seviyelerinin, kendilerine olan akademik yeterlilik algılarının ebeveynlerinin gelir ve eğitim seviyelerinden etkilendiği, farklı sosyoekonomik çevrelere göre değişkenlik meydana geldiği tespit edilmiştir. Ebeveynleri eğitim ve gelir açısından avantajlı durumda olmayan öğrencilerin genel yetenek seviyesi, akademik yeterlik algısı ve okul başarılarının da düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. İlgili araştırmadaki ebeveynlerin eğitim durumları, gelir düzeyleri gibi değişkenler bu araştırmada da incelenmiş ve belirtilen değişkenlerdeki farklılaşmaların öğrenciyi etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırmada akademik yeterlilik algısı, genel yetenek seviyesi ve okul başarısı üzerinde durulmuşken bu araştırmada Görsel Sanatlar dersi ve eğitimi üzerinde durulmuştur. İlgili araştırma ile bu araştırmanın ilgili alt amacına yönelik sonuç verileri yüksek oranda örtüşerek bu araştırmanın alt amacına yönelik sonuçlarını desteklemektedir.

Aslanargun, Bozkurt & Sarioğlu (2016) “Sosyoekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkileri” adlı makalelerinde, akademik başarıda, ekonomik

farklılıkların, anne-baba eğitim seviyesinin, babanın mesleğinin ve cinsiyet gibi faktörlerin anlamlı sonuçlar ortaya koyarak farklılaşma oluşturduğunu tespit etmişlerdir. İlgili araştırmadaki ekonomik farklılıklar, anne-baba eğitim seviyeleri, meslek ve cinsiyet değişkenlerinin ölçümleri bu araştırmada da yapılmıştır. İlgili araştırmada bu değişkenlerin akademik başarıya etkileri üzerinde durulmuşken bu araştırmada bu değişkenlerin ortak etkilerinin Görsel Sanatlar ve eğitimi üzerindeki sonuçları üzerinde durulmuştur. İlgili araştırma ile bu araştırmanın ilgili alt amacına yönelik sonuç verileri yeterli oranda örtüşerek bu araştırmanın alt amacına yönelik sonuçlarını desteklemektedir.

Savaşçı (2010) “Sosyoekonomik değişkenlerin ve okulun eğitim kaynaklarının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile ilişki durumu” adlı yüksek lisans tezinde, sosyoekonomik süreçlere bağlı olarak yeterli düzeyde imkan bulunan ortamlarda başarı durumuna yönelik bakış açılarının ekonomik süreçleri hesaplamaktan uzak; tam tersi ortamlarda ise doğrudan ekonomik süreçleri hesaplayarak meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırmadaki sosyoekonomik farklılıkların, öğrenci başarı durumlarına etkisi ile bu araştırmadaki öğrencinin Görsel Sanatlar dersiyle ilgili teorik başarısı arasında benzer sonuçlar gözlemlenmektedir. İlgili araştırma ile bu araştırmanın ilgili alt amacına yönelik sonuç verileri yeterli oranda örtüşerek bu araştırmanın alt amacına yönelik sonuçlarını desteklemektedir.

6.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Ekonomik faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.” alt amacı doğrultusunda sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örneklemde belirlenen okullar, ayrı ayrı, velilerin aylık gelirleri ile çocuklarının sanatsal etkinliklere katılıp katılmamaları yönündeki düşüncelerine göre çaprazlanarak incelenmiştir. Elde edilen bulguların sonuçlarına göre düşük örneklemde belirlenen okullardaki velilerin, daha çok “Katılmamalı” yönünde ifade belirttiği ve açıklamalarının daha az entelektüel seviyede cevaplar içerdiği görülürken;

yüksek örnekleme belirlenen okullardaki velilerin daha çok, “Katılmalı” yönünde ifade belirttiği ve çocuklarının kendini gerçekleştirebilmeleri yönünde entelektüel açıklamalarda bulundukları sonucuna ulaşılmıştır.

Soylu (2022) “Okulun sosyal ve kültürel avantajlara ve dezavantajlara karşılık verme biçimlerine ilişkin öğrencilik deneyimleri” adlı makalesinde, okulda maddiyat gerektiren etkinliklerin uygulanmasında sosyoekonomik olarak daha iyi durumda olan ailelerin öğrencilerinin olmayanlara göre bir adım önde olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlgili araştırmadaki sosyoekonomik olarak iyi ve olmayan durumlardaki öğrencilerin okul etkinliklerini uygulayabilme ya da uygulayamama durumlarındaki sonuç benzerlikleri, bu araştırmadaki sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan farklılaşan okullardaki öğrencilerin Görsel Sanatlar etkinliklerini uygulayabilme ya da uygulamama durumlarıyla benzeşmektedir. Her iki araştırmada da sosyoekonomik durumların ilgili etkinlikleri gerçekleştirebilme yönündeki etkileri doğrusal olarak aynı yöndedir.

Kocaman (2009) “Ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi (İnönü eml örneği)” adlı yüksek lisans tezinde, ailenin kültürel ve ekonomik seviyesiyle öğrencilerin akademik başarısının doğrudan ve dolaylı olarak bağlantılı olduğu tespit edilmiştir. İlgili araştırmada, kültürel ve ekonomik seviyenin okul başarısına etkileri üzerine durulmuştur. Araştırma sonuçları bu araştırmanın ilgili amacına yönelik sonuçlarla uyumaktadır. İlgili araştırmadaki okul başarısı da bu araştırmadaki Görsel Sanatlar ve eğitime yönelik sonuçlar da sosyokültürel ve sosyoekonomik süreçlerin doğrudan ve dolaylı etkileri olarak ailelere ve öğrencilere yansımaktadır.

Hatunoğlu (2019) “Ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyinin çocuğun kaygı düzeyine etkisi” adlı makalesinde, sosyoekonomik seviyenin öğrencilerdeki kaygı seviyelerini etkilediği; yüksek ve orta sosyoekonomik seviyedeki öğrencilerin kaygı seviyelerinin, düşük sosyoekonomik düzeydeki öğrencilere göre daha az seviyede olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlgili araştırmada vurgulanan sosyoekonomik düzeyin kaygı durumunu ve dolayısıyla da öğrencinin akademik başarısını etkilediği görülmektedir. Bu sonuç bu

araştırmanın ilgili alt amacına yönelik elde edilen sonuçları desteklemektedir. Özellikle sosyoekonomik düzeydeki yetersizliklerin Görsel Sanatlar ve eğitimi üzerine öğrenciler ve ailelerinin ilgi ve tutumlarını etkilediği, bu ilgi ve tutumlardaki değişkenlikte düşük örneklemdeki veli ve öğrencilerin yaşadıkları kaygı düzeylerinin etkili olma durumunun söz konusu olduğu bu araştırmanın önemli sonuçları arasında yer almaktadır.

Şirin (2019) “Ortaokul öğrenci velilerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinin sosyoekonomik ve sosyokültürel düzlemde değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, araştırmada kullanılan ailelerin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutumlarında sosyokültürel ve sosyoekonomik durumlarının olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebileceği sonucuna varmıştır. İlgili araştırmanın sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeylerin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutumlara etkisi doğrudan bu araştırmanın ilgili alt amacının sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu araştırmada da düşük ve yüksek örneklemde belirlenen okullardaki velilerin sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeylerinin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutumlarını etkilediği, düşük örneklemdeki öğrenci ve velilerin Görsel Sanatlar dersine ilgi ve tutumlarının daha düşük olduğu, yüksek örneklemdeki velilerin ise tam tersi bir ilgi ve tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

6.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Kültürel faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.” alt amacı doğrultusunda sosyokültürel ve sosyoekonomik düzey olarak öğrenim durumu lise üzeri olan ve aylık daha fazla kitap okuyan velilerin görsel sanatlar ve eğitiminin gerekliliğine yönelik bakış açılarının daha güçlü ve olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dadandı & Yazıcı (2019) “Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının, genel yeteneklerinin ve akademik öz yeterliklerinin sosyoekonomik özellikleri açısından incelenmesi” adlı makalelerinde, ebeveynlerin eğitim ve gelir açısından avantajlı durumda olmayan öğrencilerin genel yetenek seviyesi, akademik yeterlik algısı ve okul başarılarının

da düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlgili araştırma sonuçları açısından bu araştırmanın ilgili alt amacıyla benzer sonuçlar ortaya koymuştur. İlgili araştırmadaki velilerin eğitim ve gelir durumlarına yönelik sonuçlara benzer sonuçlar, bu araştırmada da elde edilmiş ve eğitim ile gelir düzeyi düştükçe velilerin ve öğrencilerin Görsel Sanatlar ve eğitimine yönelik bakış açılarının da farklılaştığı görülmüştür.

Kocaman (2009) “Ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi (İnönü eml örneği)” adlı yüksek lisans tezinde, ailenin kültürel ve ekonomik seviyesiyle öğrencilerin akademik başarısının doğrudan ve dolaylı olarak bağlantılı olduğunu tespit etmiştir. İlgili araştırmanın özellikle ailenin kültürel durumuna yönelik sonuçları bu araştırmanın ilgili alt amacına yönelik sonuçlarla örtüşmektedir. İlgili araştırmadaki ailenin kültürel durumuna yönelik sonuçlar ile bu araştırmadaki velilerin eğitim durumları, aylık okudukları kitap sayıları gibi kültürel durumu belirlemeye yönelik sonuçları doğru orantılı olarak birbirini desteklemektedir.

6.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Okullarda görsel sanatlar ve eğitime yönelik çalışmaların yapılıp yapılmadığını tespit etmek.” alt amacı doğrultusunda sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan düşük ve yüksek örnekleme belirlenen okullarda görsel sanatlar faaliyetlerinin gerçekleşip gerçekleşmeme durumunu belirleme yönünde elde edilen bulgulara göre düşük örnekleme belirlenen okullarda bu etkinliklerin daha az gerçekleştiği; yüksek örnekleme belirlenen okullarda ise daha fazla etkinlik yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Soylu (2022) “Okulun sosyal ve kültürel avantajlara ve dezavantajlara karşılık verme biçimlerine ilişkin öğrencilik deneyimleri” adlı makalesinde, okulda maddiyat gerektiren etkinliklerin uygulanmasında sosyoekonomik olarak daha iyi durumda olan ailelerin öğrencilerinin olmayanlara göre bir adım önde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırma da sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak yüksek örneklemedeki okullardaki velilerin çocuklarının okullarında hem daha fazla çeşitlilikte hem de daha sık oranda Görsel

Sanatlar etkinliği yapıldığı sonucuna ulaşılarak, ilgili araştırmanın sonuçlarıyla doğru orantılı olarak örtüştüğü görölmektedir.

6.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde bulunup bulunmama durumlarını belirlemek.” alt amacı doğrultusunda, farklı sosyoköltürel ve sosyoekonomik düzey okullardaki öğrencilerin bir veya birden fazla sanat dalı üzerine kursa gitme ya da eğitim alma, bireysel olarak görsel sanatlar faaliyetlerinde bulunup bulunmama, bir veya birden fazla sanat dalı üzerine kursa gitme ya da eğitim alma durumlarına; velilerin bir sanat faaliyetinde bulunup bulunama durumlarına, katıldıkları sanatsal faaliyetlere ve bir veya birden fazla görsel sanat dalıyla ilgili kursa katılma ya da görsel sanatlar eğitimi alıp almamalarına yönelik elde edilen bulgular, incelendiğinde düşük örnekleme belirlenen okullardaki velilerin daha az oranda ve sayıda sanatsal faaliyette bulundukları; yüksek örnekleme belirlenen okullardaki velilerin ise daha çok ve çeşitli sanatsal faaliyetlerde bulundukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız (2017) “Öğrencilerin okul dışı vakitlerinin değerlendirilmesinde ailelerin rolü ve okul sosyal hizmeti” adlı yüksek lisans tezinde, serbest zaman etkinliği olarak sanat ve bilim etkinliklerine yönelen öğrencilerin öz yeterlilik düzeylerinin bu alanlara yönelmeyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiş, bilim ve sanat kurslarına katılmayan öğrencilerin kişiler arası iletişim ve toplumsal becerilerinin daha düşük olduğu gözlemlemiştir. Bu araştırmada ise yine sosyoekonomik ve sosyoköltürel olarak farklı düzey örnekleme okullarda yer alan veli ve öğrencilerin okul saatleri dışında sanatsal faaliyetlerde bulunup bulunmama durumlarının sosyoekonomik ve sosyoköltürel düzeyleriyle bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani ilgili araştırmanın sonucu bu araştırmanın ilgili alt amacına yönelik sonuçlarıyla doğru orantılıdır.

6.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde hangi aralıklarla ve hangi sanatsal faaliyetlere katılıp katılmama durumlarını belirlemek.” alt amacı doğrultusunda düşük seviye örneklemindeki öğrenci ve velilerin daha az sayıda ve daha kolay ulaşılabilir sanatsal etkinlikleri tercih ettikleri; yüksek seviye örneklemindeki öğrenci ve velilerin ise daha fazla ve farklı sanatsal faaliyetleri tercih ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yıldız (2017) “Öğrencilerin okul dışı vakitlerinin değerlendirilmesinde ailelerin rolü ve okul sosyal hizmeti” adlı yüksek lisans tezinde, farklı düzey örneklemindeki okullarda yer alan veli ve öğrencilerin okul saatleri dışında sanatsal faaliyetlerde bulunup bulunmama durumlarının sosyoekonomik ve sosyokültürel düzeyleriyle bağlantılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada ise sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı örnekleminde belirlenen okullardaki veli ve öğrencilerin hangi aralıklarla ve hangi sanatsal faaliyetlere katıldıkları alt amacına yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar ilgili araştırmadaki okul saatleri dışında veli ve öğrencilerin herhangi bir sanat dalına katılmalarının sosyoekonomik düzeyle bağlantılı olduğu sonucuyla desteklenmektedir.

6.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Okullardaki görsel sanatlar derslerinin içeriğinin derse olan tutumu etkileme derecesini tespit etmek.” alt amacı doğrultusunda elde edilen veriler incelendiğinde sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyin, görsel sanatlar eğitimine bakış açılarını, tutum ve davranışları doğrudan ve dolaylı olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Korkmaz (2023) “Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin fene katılımı ve aile desteği ilişkisi: beklenti- değer teoremi perspektifi” adlı yüksek lisans tezinde, derse öğrencinin katılmasında öncelikli etkiye sahip olarak öğrencinin dersle alakalı beklentileri ve bu doğrultuda derse yönelik olumlu ilgi ve tutum sahibi olması söylenebilir. Derse

yönelik öğrencinin beklenti düzeyi, yeterlilik seviyesiyle doğru orantılı olup bu durum derse katılımı arttırmaktadır. Öğrencinin derse alakalı olmasında dersin gerçek dünyayla bağlantılı olması, farklı etkinlikler içermesi önemlidir. Bu durum derse olan katılımın daha içselleştirilmiş ve davranış haline getirilmesinde önemli etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada ise Görsel Sanatlar ders içeriklerinin öğrencinin derse olan tutumuna etkileri üzerine sonuçlara ulaşılmıştır. İlgili araştırmanın sonucunda olduğu gibi dersin öğrenci beklenti, yeterlilik seviyesi, hayatla bağlantısı gibi durumların Görsel Sanatlar dersine yönelik öğrenci tutumlarını da etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun düzeyi ise sosyokültürel ve sosyoekonomik seviyeden etkilenmektedir.

6.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Velilerin öğrenim durumlarının görsel sanatlar ve eğitimi üzerine etkilerinin olup olmadığını tespit etmek.” alt amacı doğrultusunda elde edilen verilerin ilişkisi incelendiğinde eğitim düzeyinin, görsel sanatlar eğitiminin gerekliliğine yönelik bakış açılarını, tutum ve davranışları doğrudan ve dolaylı olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Dadandı & Yazıcı (2019) “Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının, genel yeteneklerinin ve akademik öz yeterliklerinin sosyoekonomik özellikleri açısından incelenmesi” adlı makalelerinde, ebeveynleri eğitim ve gelir açısından avantajlı durumda olmayan öğrencilerin genel yetenek seviyesi, akademik yeterlik algısı ve okul başarılarının da düşük olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Bu araştırmada velilerin öğrenim durumlarının Görsel Sanatlar ve eğitime etkilerinin belirgin olarak farklılaştığı, sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak farklı düzeylerdeki çevrelerdeki velilerin bu konuda farklı bakış açılarına sahip oldukları, düşük örnekleme belirlenen okullardaki velilerin Görsel Sanatlar dersini çok gerekli bulmayarak yerine göre bir boş zaman etkinliği olarak gördükleri, yüksek örnekleme belirlenen okullardaki velilerin ise yüksek oranda Görsel Sanatlar ve eğitimini destekleyici davrandıkları ve çocuklarının gelişimi için çok gerekli olduğunu savundukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu yönüyle ilgili araştırmada vurgulanan eğitim ve

gelir seviyesinin yüksekliği ya da düşükliğünün öğrenciyi doğrudan etkilediği sonucu bu araştırmanın sonuçlarıyla bağdaşmaktadır.

6.9. Dokzuncu Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Velilerin okul dışında çocuklarını görsel sanatlar dallarına yönlendirme durumlarını tespit ederek bu durumun farklı sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki oranları belirlemek.” alt amacı doğrultusunda yüksek sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeye sahip velilerin çocuklarının, daha fazla sanatsal faaliyete yönlennesini istedikleri ve bu açıdan çocuklarıyla daha ilgili olukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız (2017) “Öğrencilerin okul dışı vakitlerinin değerlendirilmesinde ailelerin rolü ve okul sosyal hizmeti” adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerin serbest zaman etkinliklerinde bulunmalarının birden çok olumlu sonuç oluşturduğuna ulaşılmıştır. Öğrencilerde okul başarısı, öz yeterlilik, karşılaşılan problem durumlarıyla mücadele edebilme gücü ve kişiler arası ilişkilerde pozitif korelasyon gözlemlenmiştir. Bu araştırmada velilerin, çocuklarını okul dışında Görsel Sanatlar etkinliklerine yönlendirme ve bu yönlendirme durumunun sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelere dağılımını tespit edilerek sonuçlara ulaşılmıştır. Okul dışı ek etkinlik ve kurslara yönlendirilen öğrencilerin Görsel Sanatlar ve eğitimine olan ilgi ve tutumlarının güçlenmesi yanında sosyal becerilerinin de bu yönde arttığı sonucu ortaya konulmuştur. İlgili araştırmada da bu durumla doğru orantılı sonuçlara ulaşılması araştırma sonuçları arasında bağ kurulmasını sağlamıştır.

Tabak (2020) “Eğitime aile katılımı: Sosyo-ekonomik özellikler etkiliyor mu?” adlı makalesinde, özel okulda okuyan ebeveynlerin eğitime katılım yönündeki görüşlerinden elde edilen puan, ailenin gelir kaynaklarına ve çocuğun okul dışında kalan yaşamını verimli bir şekilde çeşitlendirmek, öğrenim ortamı oluşturmak ve bu ortamları zenginleştirmek için oluşturulacak maddi miktara göre farklılıkların oluşabileceğini göstermiştir. İlgili araştırmadaki okul dışı zamanın çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesinin farklı sosyoekonomik çevrelerde farklılaşması sonucu bu

araştırmanın velilerin çocuklarını okul dışı sanat kurs ve etkinliklerine yönlendirebilmesinin sosyoekonomik ve sosyokültürel süreçlere bağlı olduğu sonucuyla destekleyici niteliktedir. Bu yönüyle iki araştırmanın sonuçları birbirini desteklemektedir.

6.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Sonuç ve Tartışma

“Farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel çevrelerdeki aile bireylerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgili olup olmadıklarını; ilgililerse hangi sanat dalları olduğunu tespit etmek.” alt amacı doğrultusunda sosyokültürel ve sosyoekonomik düzey açısından farklı seviyelerde belirlenerek incelenen okullardaki veli ve öğrencilerin, aile bireyleri arasında sanatla ilgilenen aile bireyi olup olmaması ve varsa hangi sanat dalı ya da dallarıyla ilgilendiğine yönelik elde edilen bulgular incelendiğinde yüksek örnekleme belirlenen okullardaki veli ve öğrencilerin aile bireyleri arasında herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen bireylerin oransal olarak daha fazla olduğu ve bu bireylerin daha çeşitli ve farklı sanat dallarıyla ilgilendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Güven (2019) “İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasında ana babanın akademik başarıya ilişkin beklentisi ve eğitime katılımının rolü” adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerin okul başarılarının yüksek olmasında, ebeveynlerin eğitim seviyelerinin, ekonomik düzeylerinin, okul dışında çocuklarına olan akademik katkılarının ve çocuklarının akademik gelişimlerine yönelik beklentilerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bütün bu değişkenler içerisinde en yüksek etkiye sahip olanın ebeveyn beklentisi olduğu tespit edilmiştir. İlgili araştırmadaki ebeveynlerin okul dışında çocuklarına olan katkıları ve eğitim durumlarına yönelik sonuçlar ile bu araştırmadaki aile bireylerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgilenme durumlarının öğrencinin sanatsal gelişimine katkılarına yönelik sonuçlar doğru orantılı olarak bağdaşmaktadır. Her iki araştırmada da sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan farklı çevrelerdeki velilerin kendilerini geliştirecek ek eğitimler almalarının çocuklarına olumlu katkı sağlama yönünde etkili olduğu görülmektedir.

BÖLÜM VII

ÖNERİLER

Sosyal yapıların kökenini her zaman sanıldığı gibi, gelir ve hayat seviyesi eşitsizlikleri sınırlamaz. Sanat müzeleri, sanat sergileri gezimi ve eğitim seviyesi arasındaki istatistik ilişkiyi göz önünde bulundurursak, sadece ekonomik gücün yanında eğitimle gelen kültür yapısının da önemi büyüktür. Günümüzde Türkiye’deki eğitim seviyesi, özellikle de görsel sanatlar eğitimi göz önüne alınırsa toplumun farklı kesimlerinden oluşan kitlelerin sanata ve görsel sanatlara gerektiği kadar yönelemeyişlerinden temelde bir eksiklik yapıldığı rahatlıkla anlaşılabilmektedir. Toplumlarda okuryazarlık seviyesinin hali hazırda günü kurtarmadığını düşünüldüğünde, eğitimin bil hassa görsel sanatlar eğitiminin daha derin ve verimli verilmesi gerektiğini ortaya çıkmaktadır. Eğitim ailede başlar, okulda ve hatta çevrede devam eder. Dolayısıyla kültürel bir etkileşim sonucu ile eğitim kendi içinde farklı yönlerle çekilebilmektedir. Eğitilen bireyin aile ve çevre koşulları nedeniyle kültürel bir yozlaşma içine girmesi hayatın her alanında olduğu gibi sanat alanında da olumsuz etkiler bırakmaktadır. Başta ailelerin eğitim seviyeleri kendi yaşam standartlarını, statülerini, hayatı ele alışlarını, yaşam tercihlerini belirlerken çocuğa yön vermede ve rol model olmada da büyük önem arz etmektedir.

7.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 1: Sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak farklı çevrelerde yaşayan öğrencilerin görsel sanatlar eğitimine yönelik terim ve kavramlar hakkındaki bilgi birikimini tespit etmek.

Sosyokültürel ve sosyoekonomik farklardan bağımsız olarak her öğrencinin eşit eğitim alma hakkı göz önünde bulundurulup, eğitim kalitesi ve verimliliği yükseltilmelidir.

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin alan bilgisi ve bu bilgiyi en iyi aktarabilme özelliklerinin eğitim ve çalışma süreçlerinde sürekli canlı tutulması amacıyla ilgili uzmanlar tarafından zenginleştirilmiş, çağın şart ve imkanlarıyla bağdaştırılmış eğitimlerin verilmesi daha yetkin ve güçlü Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yetişmesine katkıda bulunabilir.

7.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 2: Ekonomik faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.

Farklı sosyoekonomik düzeylerde yer alan okullardaki Görsel Sanatlar eğitime etki eden tüm değişkenlere yönelik bir çalışma yapılarak sosyoekonomik açıdan farklılıkların Görsel Sanatlar dersine etkilerini en aza indirgeyebilecek bölgesel çözümler üretilebilir.

7.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 3: Kültürel faktörlerin bireylerde meydana getirdiği etkilerin görsel sanatlar ve eğitime yönelik tutumlarındaki etkilerini belirlemek.

Farklı sosyokültürel düzeylerde yer alan okullardaki Görsel Sanatlar eğitime etki eden en önemli unsurlardan olan aile ve ebeveynlerin kültürel düzeylerini (Meslek, Eğitim Durumu, Sosyal Faaliyetlerde Bulunma Durumu vb.) belirlemeye yönelik ülke çapında bölgesel geliştirme çalışmaları yapılarak desteklenebilir.

7.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 4: Okullarda görsel sanatlar ve eğitimine yönelik çalışmaların yapılıp yapılmadığını tespit etmek.

Farklı sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki okullarda Görsel Sanatlar etkinliklerinin neler olduğu, eğitsel düzey ve alanla bağlantıları, çağdaş eğitim yaklaşımlarıyla ilişki durumu ve disiplinler arası öğrenme süreçlerine katkıları gibi durumları tespit ederek, kaliteyi artırma yönünde eşgüdümlü etkinlik ve çalışmalar oluşturulabilir.

7.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 5: Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde bulunup bulunmama durumlarını belirlemek.

Türkiye genelinde güvenilirliği ve geçerliği test edilmiş ölme araçları kullanılarak veli ve öğrenci boyutunda yapılan bireysel sanat faaliyetlerini tespit ederek veli ve öğrenci tercihleri yönünde ve bu tercihlere bağlı olarak yeni, zenginleştirilmiş tercihler sunmak amacıyla kurs ya da sanat merkezleri kurularak Türkiye genelinde veli ve öğrencilerin sanatsal faaliyetlere katılım oranları arttırılabilir.

7.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 6: Veli ve öğrencilerin bireysel olarak sanatsal faaliyetler içerisinde hangi aralıklarla ve hangi sanatsal faaliyetlere katılıp katılmama durumlarını belirlemek

Türkiye genelinde güvenilirliği ve geçerliği test edilmiş ölme araçları kullanılarak veli ve öğrenci boyutunda yapılan bireysel sanat faaliyetlerinin sıklık dereceleri ve neler olduğu belirlenip nedenlerini araştırarak veli ve öğrencileri daha farklı sanatsal faaliyetlere katılma yönünde özendirmek amacıyla kurs ya da etkinlik indirimleri uygulanabilir.

7.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 7: Okullardaki görsel sanatlar derslerinin içeriğinin derse olan tutumu etkileme derecesini tespit etmek.

Görsel Sanatlar ders içeriklerinin hızlı değişen dünya koşullarıyla ve öğrencilerin içinde bulundukları sosyal kuşak özellikleri göz önünde bulundurularak yakın aralıklarla güncellenip sanatsal faaliyetlerde bulunma yönünde istekli nesillerin yetişmesi kolaylaştırılabilir.

7.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 8: Velilerin öğrenim durumlarının görsel sanatlar ve eğitimi üzerine etkilerinin olup olmadığını tespit etmek.

Okullarda öğrencilerin Görsel Sanatlar açısından ebeveyn destekli gelişimini sağlamak amacıyla veli sanat atölyeleri açılarak, sanat eğitiminin veli-öğrenci destekli gelişimi sağlanabilir.

7.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 9: Velilerin okul dışında çocuklarını görsel sanatlar dallarına yönlendirme durumlarını tespit ederek bu durumun farklı sosyokültürel ve sosyoekonomik çevrelerdeki oranları belirlemek

Sosyokültürel ve Sosyoekonomik olarak düşük düzeydeki çevrelerdeki velilere, yapılacak seminer ve çalışmalarla sanatın kendileri ve çocuklarının gelişimleri yönündeki olumlu katkıları hakkında bilinçlendirilebilir.

7.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Öneriler

Alt Amaç 10: Farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel çevrelerdeki aile bireylerinin herhangi bir sanat dalıyla ilgili olup olmadıklarını; ilgililerse hangi sanat dalları olduğunu tespit etmek.

Türkiye genelindeki tüm okullarda yapılacak çalışmalarla özellikle sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak düşük düzeyde olan çevrelerde gezici resim atölyeleriyle sanatı özendirici çalışma ve etkinlikler yapılabilir

Türkiye’de büyükşehirler göz önünde bulundurulduğunda ve Ankara örnek alındığında; ağırlıkla memur şehri olarak bilinmesi ve eğitilmiş göç oranının en fazla olduğu şehir olmasına rağmen bölgesel bazda pek çok ekonomik ve kültürel farklılıkların olduğu gözlemlenmektedir. Ekonomik ve sosyal açıdan tabaka farkı oluşturan ilçeler ve semtler arasında dahi büyük farklar olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu farkların gerek ekonomik bazda, gerek eğitim bazında hayatın diğer alanlarında olduğu gibi sanata ve görsel sanatlara yöneliminde de farklılıklar ortaya çıkarmıştır. Ekonomik açıdan refah seviyesinin, sosyal açıdan da eğitim seviyesinin yüksek olduğu semtlerde sosyokültürel alanlara yani sanat ortamlarına ve görsel sanatlar eğitimine ilginin yüksek olduğu gözlemlenirken, ekonomik açıdan refah seviyesinin, sosyal açıdan da eğitim seviyesinin daha düşük olduğu semtlerde sanata ve görsel sanatlar eğitimine ilginin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Toplumun temel yapı taşı olan sanatın sadece ekonomik ve kültürel açıdan refah seviyesi daha yüksek olan kesimin ilgi alanı çerçevesinde kalması, ekonomik refah seviyesi düşük olan kesimin sanat anlayışı üzerindeki etkisini azaltmıştır. Toplumsal olarak sanata ve görsel sanatlara yönelmede eğitim kurumları ve sosyal kuruluşların, toplumun eksik kalan bu taraflarına daha yoğun bir şekilde yönelmeleri gerekmekte ve halkı bilinçlendirmede aktif rol oynamaları gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, H. Ö. & Öztürk, F.(1999). Türk eğitim düşüncesinde okul müzesinden müze pedagojisine değişim. *Eğitim Bilim Dergisi*, 14(114), s.73-81.
- Akgün, A. (2003). *Günümüzde sanat eğitiminin birey ve toplum açısından önemi, sanat eğitimi programlarının bu perspektifte irdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akkurt, S. & Boratav, O. (2018). Neden sanat eğitimi?. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), s. 54-60.
- Albayrak, A.S. (2003). *Türkiye’de illerin sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerinin çok değişkenli istatistik yöntemlerle incelenmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alakuş, A.O.. (1997). *Kaligrafinin modern Türk resmine etkisi sürecinde Erol Akyavaş*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Alakuş, A.O., “Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitiminin Genel Bir Görünümü”, *Milli Eğitim Dergisi* 80. Yıl Özel Sayısı, Sayı: 160, Güz 2003, s. 233-245.
- Altinkurt, L. (2005). Türkiye’de sanat eğitiminin gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(12), s. 125-136.
- Altunya, N. (2020). *Gazi Eğitim Enstitüsü Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü (1926-1980)*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi.

- Arık, M. O. (1974). *Sanat tarihi*. Eğitim Enstitüleri ve Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri İçin (Mektup No:1). Mektupla Yükseköğretim, Ankara.
- Artut, K. (2009). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2010). Sanat eğitiminde özel öğretim yöntemlerine giriş. K, Artut (Ed.), *Güzel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri* içinde (s.3-28). Ankara: Anı.
- Aslan, A. K. (2001). Eğitimin toplumsal temelleri. *Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 4(5)*. s. 16-30.
- Aslanargun, E., Bozkurt, S. & Sarıoğlu, S. (2016). Sosyoekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (27/3)*, s. 201-234.
- Atalay, M. C. (2008). *Sosyo-ekonominin sanat eğitiminde yaratıcılığa olan etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Atan, U. & Dalkıran, A. (2008). İlköğretim okullarındaki görsel sanatlar dersi öğretmenleri ve fiziki altyapı standartlarına yönelik bir durum değerlendirmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(10)*, s. 161-184.
- Aydın, C. E. & Yıldız, A. (2024). Görsel sanatlar öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşleri. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi, 7(1)*, s. 74-93.
- Balcı, Y. B. (2010). *Estetik*. Ankara: Gündüz.
- Bulut, E. & Düzce, S. (2019). *Cumhuriyet dönemi (1923-1950) Türk eğitim sistemi içinde resim sanatı ve resim dersleri*. İstanbul: Mutlu.
- Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem A.
- Buyurgan, S. & Mercin, L. (Ed.). (2010). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. Ankara: Öncü.

- Cafer, Yaman. (2024, 5 Şubat). “Ankara Büyükşehir Belediyesinin Görsel Sanatlar ve Eğitime Yönelik Katkıları Hakkında.” [Yazılı İletişim] . E-Posta.
- Conger, R. D. & Donnellan, M. B. (2007). An interactionist perspective on the socioeconomic context of human development. *Annual Review Psychology*, 58, s. 175-199.
- Coşkun, N. M. (2012, Ağustos). Re: Türkiye’ de yoksulluk: Bölgesel farklılıklar ve yoksulluğun profili. Erişim adresi https://www.tek.org.tr/pdf/693_9122022_222002.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Çakmak, N. (2017). *Öğrenci-öğretmen-veli bağlamında sanat eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çelik, M. (2013). *Ortaöğretimde sanat eğitiminin rolü ve önemi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çilenti, K. (1984). *Eğitim teknolojisi ve öğretim*. Ankara: Kadioğlu.
- Çömlekciogulları, A. (2020). *Öğrenci başarısı ile ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki ilişki (denizli ili örneği)*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Dadandı, İ. & Yazıcı, H. (2019). Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının, genel yeteneklerinin ve akademik öz-yeterliklerinin sosyoekonomik özellikleri açısından incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(30), s. 139-158. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.218>.
- Deslandes, R. (Ed.). (2009). *International perspectives on contexts, communities and evaluated innovative practices: Family-school-community partnerships*. Abingdon: Routledge.
- Doğan, İ. (1997). *Değişen türkiye’de bilim ve kültür*. Ankara: İmaj.

- Duan, W., Guan, Y. & Bu, H. (2018). The effect of parental involvement and socioeconomic status on junior school students' academic achievement and school behavior in China. *Frontiers in Psychology*, 9(952), s. 1-8. doi:10.3389/fpsyg.2018.00952
- Edgü, A. (Ed.). Berk, İ., Çalıkoglu, L., Edgü, F., Erol, T & Ural, M. (1998). *Yurt gezileri ve yurt resimleri (1938-1943)*. (R. Bragner Çev.). İstanbul: Milli Reasürans.
- Efe, A. (2007). *Köy enstitüleri neden kurulmuştu? Nasıl çalışmıştı? Niçin kapatılmıştı?*. Ankara: Gürler.
- Ekinci Piri, A. (2022). *Görsel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin sanat eğitime yönelik tutumları ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Emir, D. (2009). *Köy ilköğretim okullarında sanat eğitimi uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eren, S. (2017). İnanç ve sosyo-kültürel çevre etkileşimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1), s. 129-152.
- Erkenekli, M. (2009). *Türkiye'de sosyoekonomik statü (ses) gruplarına göre temel değerlerin farklılaşması*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Ersoy, A. (1998). *Günümüz Türk resim sanatı (1950 den 2000 e)*. İstanbul: Bilim Sanat Galerisi.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Etike, S. (2001). *Cumhuriyet dönemi resim eğitimi (1923-1950)*. Ankara: Aktaş.
- Farthing, S. (Ed.). (2014). *Sanatın tüm öyküsü*. (G. Aldoğan & F. Candil Çulcu, Çev.). İstanbul: Hayalperest.

- Fichter, J. (1987). *Sosyoloji nedir?*. (N. Çelebi, Çev.). Konya: Toplu.
- Fischer, E. (1980). *Sanatın gerekliliği*. İstanbul: E.
- Fischer, E. (1995). *Sanatın gerekliliği*. (C. Çapan, Çev.). İstanbul: Payel.
- Grolnick, W. S. & Slowiaczek, M. L. (1994). Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and motivational model. *Child Development*, 65(1), s. 237-252. doi:10.2307/1131378
- Gümüşeli, A. İ. (2004). Ailenin katılım ve desteğinin öğrenci başarısına etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2(6), s. 14-17.
- Gürler, M. (2020). Devlet okuluyla özel okul arasındaki farklar. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(1), s. 1-6.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı.
- Gündoğdu, M. (2015). Eğitim Psikolojisi. B. Çapri & B. Gündüz (Ed.), Eğitim psikolojisine giriş (s. 2). Adana: Baran.
- Güven, P. (2019). *İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasında ana babanın akademik başarıya ilişkin beklentisi ve eğitime katılımının rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Güvenç, B. (1984). *İnsan ve kültür*. Ankara: Remzi.
- Gombrich, E. H. (2013). *Sanatın öyküsü* (E. Erduran & Ö. Erduran Çev.). İstanbul: Remzi.
- Hatunoğlu, A. İ. (2019). Ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyinin çocuğun kaygı düzeyine etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(95), s. 214-223. doi: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.15071>
- Hoşgörür, V. (2018). Eğitime Giriş. Ö. Demirel & Z. Kaya (Ed.), Eğitimin toplumsal temelleri (s.131-155). Ankara: Pegem.

- Kalaycıoğlu, H.S., Kardam, F., Rittersberger H. Tılıç, Çelik, K. & Türkyılmaz, A.S. (2008). *Ankara kent merkezinde toplumsal tabakalaşma, hareketlilik ve sosyoekonomik statü araştırması*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Proje No: SOBAG 104 K 039.
- Kamilçelebi, H. (2024). Sosyoekonomik statünün duygu ve davranışlara etkisi. *Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 46(1), s. 1-19. <https://doi.org/10.14780/muiibd.1439507>
- Kaya, A. (2006). *İlköğretim II. kademe sanat eğitiminde motivasyonun etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kessler, G. (1985). *Sosyolojiye başlangıç*. (Z. F. Fındıkoğlu Çev.). İstanbul: Venüs.
- Kuban, D. (2015). *Türk ve İslam sanatı üzerine denemeler*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat.
- Kurt, A. (2009). *Sanat ve psikoloji etkileşiminde ifade kavramının sanat eğitimine etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kocaman, A. (2009). *Ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi (İnönü eml örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koçak, S. & Alkan, K. (1999). *Türkçe Sözlük Dil Derneği 2 K-Z*. Ankara: Kurtuluş Basımevi.
- Korkmaz, G. (2023). *Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin fene katılımı ve aile desteği ilişkisi: beklenti- değer teoremi perspektifi*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Kösemihal, N. Ş. (1961). Sanat ve fikir işçileri. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 2014, 2(16), s. 1-16.

- Mert, T. (1998). Sanayi-i Nefise Mektebi. *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, 1998, 3(45), s. 45-49.
- Nirun, N., Öner, A. & Baykurt, N. (1988). *Sosyoloji 3*. Ankara: Web Ofset.
- Oran, E. & Aydın, S. (2022). Osmanlı'da resim sanatının gelişimi ve sanata yön veren padişahlar. *İletişim ve Sanat*, 3(7), s. 134-159.
- Özer, N., Demirtaş, H. & Ateş, F. (2015). Okulların mali durumlarına ve bütçe yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin müdür görüşleri. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), s. 17-39.
- Özsoy, V. (2016). *Görsel sanatlar eğitimi makaleler*. Ankara: Pegem.
- Özşen, D. (2023). Türk heykel sanatı tarihini İstanbul Resim ve Heykel Müzesinden okumak. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 5(Özel Sayı), s. 126-136. doi:10.51637/jimuseumed.1372537
- Samsun, M. & Güven, İ. M. V. N. (2022). Sanat eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri üzerine. *İdil Dergisi*, (99), s. 1597-1608. doi: 10.7816/idil-11-99-06
- San, İ. (2008). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ütopya.
- Savaşçı, H. S. (2010). *Sosyoekonomik değişkenlerin ve okulun eğitim kaynaklarının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile ilişki durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile sosyolojisi*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Schofield, T. J., Martin, M. J., Conger, K. J., Neppl, T. M., Donnellan, M. B. & Conger, R. D. (2011). Intergenerational transmission of adaptive functioning: A test of the interactionist model of SES and human development. *Child Development*, 82(1), s. 33-47.

- Selalmaz, Ş. (2019). *5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine karşı tutumlarında sosyo-ekonomik düzeylerinin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Serin, R. & Taşkesen, S. (2021). Ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersi tutumları ve sanatı yansıtmaya biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 9(2), s. 140–152. doi: 10.7816/sed-09-02-05
- Shaw, M. K. W. (2004). *Osmanlı müzeciliği*. İstanbul: İletişim.
- Soykan, Ö. N. (2009). *Sanat Sosyolojisi Kuram ve Uygulama*. İstanbul: Dönence Yayınevi.
- Soylu, A. (2022). Okulun sosyal ve kültürel avantajlara ve dezavantajlara karşılık verme biçimlerine ilişkin öğrencilik deneyimleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(41), s. 1-39. doi: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1112492>
- Soysaldı, A. (2018). Kültür, sanat ve beşeriyet ilişkisi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), s. 305-315.
- Sönmez, V. (1985). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Özen.
- Şahin, M. (2019). Kültür değişimleri ve eğitim. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), s. 458-466.
- Şirin, B. (2019). *Ortaokul öğrenci velilerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinin sosyoekonomik ve sosyokültürel düzlemde değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tabak, H. (2020). Eğitime aile katılımı: sosyo-ekonomik özellikler etkiliyor mu?. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), s. 104-121.
- Tansuğ, S. (2008). *Çağdaş Türk sanatı*. İstanbul: Remzi.

- Terzi, İ. (2014). Mehmed Esad'ın Mir'at-ı Mühendishane-i Berrî-i Hümayun ve Mir'at-ı Mekteb-i Harbiye adlı eserlerine göre 19. yüzyıl Türk resmi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), s. 142-146.
- Tezcan, M. (2011). *Sanat sosyolojisi giriş*. Ankara: Anı.
- Tunalı, S. (2013). Halkevlerinde yürütülen sanat çalışmaları (1932-1950). *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), s. 59-76.
- Tuncer, G. (2019). Türkiye'de sosyo-ekonomik gelişmişliğin mekânsal eşitsizliği. *Ekonomi Maliye İşletme Dergisi*, 2(2), s. 69-80.
- Tüzün, M. & Yıldız, K. (2023). Yurt gezileri ve Trakya. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(INCSOS VIII Özel Sayısı), s. 370-381.
- Ültanır, G. (2003). Eğitim ve kültür ilişkisi-eğitimde kültürün hangi boyutlarının genç kuşaklara aktarılacağı kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), s. 291-309.
- Ünver, E. (2016). Neden ve nasıl sanat eğitimi. *İdil Dergisi*, 5(23), s. 865-878. DOI: 10.7816/idil-05-23-05
- Üstünipek, M. (Ed.). Read, H. (2017). *Sanatın anlamı*. (N. Asgari Çev.). İstanbul: Hayalperest.
- Whitham, G., & Pooke, G. (2013). *Çağdaş sanatı anlamak* (T. Göbekçin, Çev.). İstanbul: Optimist.
- Yavuzer, H. (2018). *Resimleriyle çocuk*. İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2023). *Ana-baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi.
- Yazar, T., Aslan, T. & Şener, S. (2014). Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitimine olan ilgisizlik sebepleri. *Ondokuz Mayıs*

Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2), s. 593- 605. doi: 10.7822/omuefd.33.2.18

Yenipınar, Ş., & Yıldırım, K. (2017). Analyzing the psychological unsafety in schools in terms of individual and institutional variables. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(4), 717- 747. doi: 10.14527/kuey.2017.022

Yıldız, H. (2017). *Öğrencilerin okul dışı vakitlerinin değerlendirilmesinde ailelerin rolü ve okul sosyal hizmeti*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Yılmaz, B. (1995). *Ankara'da halk kütüphanesi kullanımı: Sosyo-ekonomik çözümleme*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, M.(2010). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar*. Ankara: Data.

Yörükan, T. (2013). *Sosyolojik ve sosyal psikolojik görüş açısıyla öğrenme, etkileşme, sosyalleşme, kültür ve kişilik*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.

EKLER

EK 1. Öğrenci Anketi

SOSYOKÜLTÜREL VE SOSYOEKONOMİK FARKLILIKLARIN GÖRSEL SANATLAR VE EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARINA ETKİSİ ÖĞRENCİ ANKETİ

Bu anket sosyokültürel ve sosyoekonomik farklılıkların görsel sanatlar ve eğitime yönelik bakış açılarına etkilerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Sevgili öğrenciler anketi doldururken mümkün olduğu kadar objektif cevaplar vermeniz ve aşağıda belirtilen kurallara uymanız önemle rica olunur. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

- Her anket sorusunda sadece bir seçeneği işaretlemeniz gerekmektedir.
- Ad ve soyad yazmanız gerekmemektedir. Verilen bilgiler gizlilik esaslarına dayanarak sadece hazırlanacak olan bilimsel çalışmada kullanılacaktır.
- Açık uçlu (Yazarak cevap vermeniz gereken) sorularda mümkün olduğu kadar soruya yönelik aklınıza gelen bilgileri yazabilirsiniz.

1. Cinsiyetiniz nedir?

☐ Kız ☐ Erkek

2. Kaç yaşındasınız? Yazınız.

.....

3. Kaç kardeşiniz (Kardeşiniz yoksa 1'i işaretleyin)?

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5'ten fazla

4. Aşağıdakilerden hangisi size göre “Sanat” kavramını en iyi tanımlar? (Sadece tek seçeneği işaretleyiniz)

- ☐ Hayal gücünün dış dünyaya yansımasıdır.
- ☐ İnsan yaratıcılığının, becerisinin ve hayal gücünün ifadesi veya uygulamasıdır.
- ☐ Dış dünyanın zihindeki tasarımıdır.

5. Aşağıda verilenlerden hangileri “Sanat Dalı’nın tanımı olabilir? İşaretleyiniz (Sadece tek seçeneği işaretleyiniz)

- ☐ Sanatın işitsel kısmını ifade eden ve tanımlayan genel isimdir.
- ☐ Sanatın görsel kısmını ifade eden genel tanımdır.
- ☐ Sanatı oluşturan resim, heykel, müzik vb. alanların tamamına verilen genel tanımdır.

6. Aşağıda verilenlerden hangileri “Sanat Eseri’nin tanımı olabilir? İşaretleyiniz (Sadece tek seçeneği işaretleyiniz)

- ☐ İnsanlarda güzel etkiler uyandıran, sanatçının duygu, hayal gücü ve yeteneklerini yansıtan, insanın duygu düşünce ve hayal dünyasını geliştiren yapıtlardır.
- ☐ Heykel, müzik, edebiyat, resim gibi insanların yaratıcılığını, hayal dünyasını geliştiren ve düşünce dünyasını zenginleştiren alanların genel adıdır.
- ☐ Sanatçıların bir eseri ortaya koyarken kendilerine özgü dokunuşları, yöntem ve teknikleridir.

7. Aşağıda verilenlerden hangisinde “Sanatçı’nın özelliklerinin tamamı doğru olarak verilmiştir? İşaretleyiniz (Sadece tek seçeneği işaretleyiniz)

- ☐ Yaratıcı, Duygusal, Meraklıdır
- ☐ Taklitçi, Sabırsız, Özensizdir.
- ☐ Duygusal, Taklitçi, Sabırsızdır.

8. Görsel Sanatlar dersinin sizi olumlu etkilediğini düşünüyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır

9. Ailenizle beraber sanatsal etkinliklere (Sinema, Tiyatro, Sergi, vb.) katılıyor musunuz? Katılıyorsanız ilgili etkinlikleri aşağıda işaretleyiniz. (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.)

☐ Sinema ☐ Tiyatro ☐ Opera ☐ Bale ☐ Sergi ☐ Konser

Diğer

.....

10. Sanatsal etkinliklere (Sinema, Sergi) izleyici olarak katılıyor musunuz?

☐ Hiç ☐ Bazen ☐ Sıklıkla ☐ Her zaman

11. Aile bireyleriniz görsel sanatlar etkinliklerine (Sinema, Sergi) veya görsel sanat eğitimlerine katılıp katılmamanız yönünde neler düşünüyor? Ailem görsel sanatlar etkinliklerine katılmamı ve görsel sanatlar eğitimi almamı istiyor. Çünkü.....İstemiyor. Çünkü şeklinde aşağıdaki boşluğa yazabilirsiniz.)

.....

12. Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?

☐ Gereksiz ☐ Biraz ☐ Gerekli ☐ Çok gerekli

13. Görsel Sanatlar dersinin diğer dersleri olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

14. Okulunuzda Görsel Sanatlar alanlarında sanatsal faaliyetler gerçekleşiyor mu? Gerçekleşiyorsa üç örnek verebilir misiniz?

I.

II.

III.

15. Bireysel olarak, kendi isteğinizle (Aile isteği ya da okulun isteği dışında) görsel sanatlar faaliyetlerinde bulunuyor musunuz? (Resim yapmak, heykel yapmak, seramik yapmak, karikatür çizmek, animasyon çizimi yapmak, vb.)

☐ Evet

☐ Hayır

16. Bir veya birden fazla sanat dalı üzerine kursa gidiyor ya da eğitim alıyor musunuz? Aldığınız eğitim ya da kursları kısaca yazınız?

☐ Evet

☐ Hayır

Kurs/ Eğitim :

.....

17. Ailenizde herhangi bir sanat dalıyla ilgilenen birey var mı? Varsa ilgilendiği alanı (Resim, Müzik, Tiyatro, vb.) kısaca yazınız.

☐ Evet

☐ Hayır

Alan

:

.....

18. Görsel Sanatlar etkinliklerine (Sinema, Sergi) yılda kaç defa katılıyorsunuz?

☐ Hiç

☐ 1-3

☐ 3-5

☐ 5-8

☐ 8-10

☐ 10'dan fazla

19. Okulunuzdaki Görsel Sanatlar derslerinizde işlediğiniz konuları eğlenceli, öğretici ve işe yararlı buluyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

EK 2. Veli Anketi

SOSYOKÜLTÜREL VE SOSYOEKONOMİK FARKLILIKLARIN GÖRSEL SANATLAR VE EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARINA ETKİSİ VELİ ANKETİ

Bu anket sosyokültürel ve sosyoekonomik farklılıkların görsel sanatlar ve eğitime yönelik bakış açılarına etkilerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Sayın velilerimiz anketi doldururken mümkün olduğu kadar objektif cevaplar vermeniz ve aşağıda belirtilen kurallara uymanız önemle rica olunur. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

- Her anket sorusunda sadece bir seçeneği işaretlemeniz gerekmektedir.
- Ad ve soyad yazmanız gerekmemektedir. Verilen bilgiler gizlilik esaslarına dayanarak sadece hazırlanacak olan bilimsel çalışmada kullanılacaktır.
- Açık uçlu (Yazarak cevap vermeniz gereken) sorularda mümkün olduğu kadar soruya yönelik aklınıza gelen bilgileri yazabilirsiniz.

1. Cinsiyetiniz nedir?

☐ Kadın ☐ Erkek

2. Kaç yaşındasınız? Yazınız.

.....

3. Öğrenim durumunuz nedir?

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ve Üstü

Diğer

.....

4. Mesleğiniz nedir?

.....

5. Aylık geliriniz ne kadar?

☐ 11.500 ve altı ☐ 11.500-20.000 TL ☐ 20.000-30.000 TL ☐ 30.000-40.000 TL

☐ 40.000 TL Üstü

6. Oturduğunuz ev kira mı, size mi ait?

☐ Kira ☐ Bana ait

7. Ayda kaç kitap okursunuz?

☐ Hiç ☐ 1-3 ☐ 3-5 ☐ 5-7 ☐ 7 ve Üstü

8. Sanatsal etkinlikleri (Sinema, Tiyatro, Sergi, vb.) katılıyor musunuz? İzleyici olarak takip ediyor musunuz? Ediyorsanız ilgili etkinlikleri aşağıda işaretleyiniz (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.)

☐ Sinema ☐ Tiyatro ☐ Opera ☐ Bale ☐ Sergi ☐ Konser

Diğer

9. Görsel Sanatlar faaliyetlerine(Sinema, Sergi) ne sıklıkla izleyici olarak katılıyorsunuz ?

☐ Hiç ☐ Bazen ☐ Sıklıkla ☐ Her zaman

10. Çocuğunuzun görsel sanatlar etkinliklerine (Sinema, Sergi) veya görsel sanat eğitimlerine katılıp katılmaması yönünde neler düşünüyorsunuz? Çocuğum görsel sanat etkinliklerine katılmalı ve görsel sanat eğitimi almalı. Çünkü.....|katılmamalı ve almamalı. Çünkü şeklinde yazabilirsiniz.)

.....
.....

11. Görsel Sanatlar dersi sizce diğer dersler kadar gerekli mi?

☐ Gereksiz ☐ Biraz ☐ Gerekli ☐ Çok gerekli

12. Herhangi bir sanatsal faaliyette bulunuyor musunuz? (Resim, heykel, seramik, animasyon, karikatür) Varsa yazınız.

☐ Evet ☐ Hayır

Sanatsal Faaliyet :

.....

13. Bir veya birden fazla görsel sanat dalıyla ilgili kursa gitmiş ya da gidiyor, görsel sanat eğitimi almış ya da alıyor musunuz? Cevabınız evet ise hangisi ya da hangileridir?

☐ Evet ☐ Hayır

.....

14. Sizce Türkiye’de görsel sanatlara gereken önem veriliyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

15. Çocuğunuzda görsel sanatlara yönelik ilgi, yetenek, tutum gözlemleyebildiniz mi?

☐ Evet ☐ Hayır

16. Çocuğunuzun okul saatleri dışında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi almasını ister misiniz?

☐ Evet ☐ Hayır

17. Ailenizde sanatın herhangi bir dalıyla ilgilenen biri var mı? Varsa yazınız

☐ Evet ☐ Hayır

.....
.....

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR.